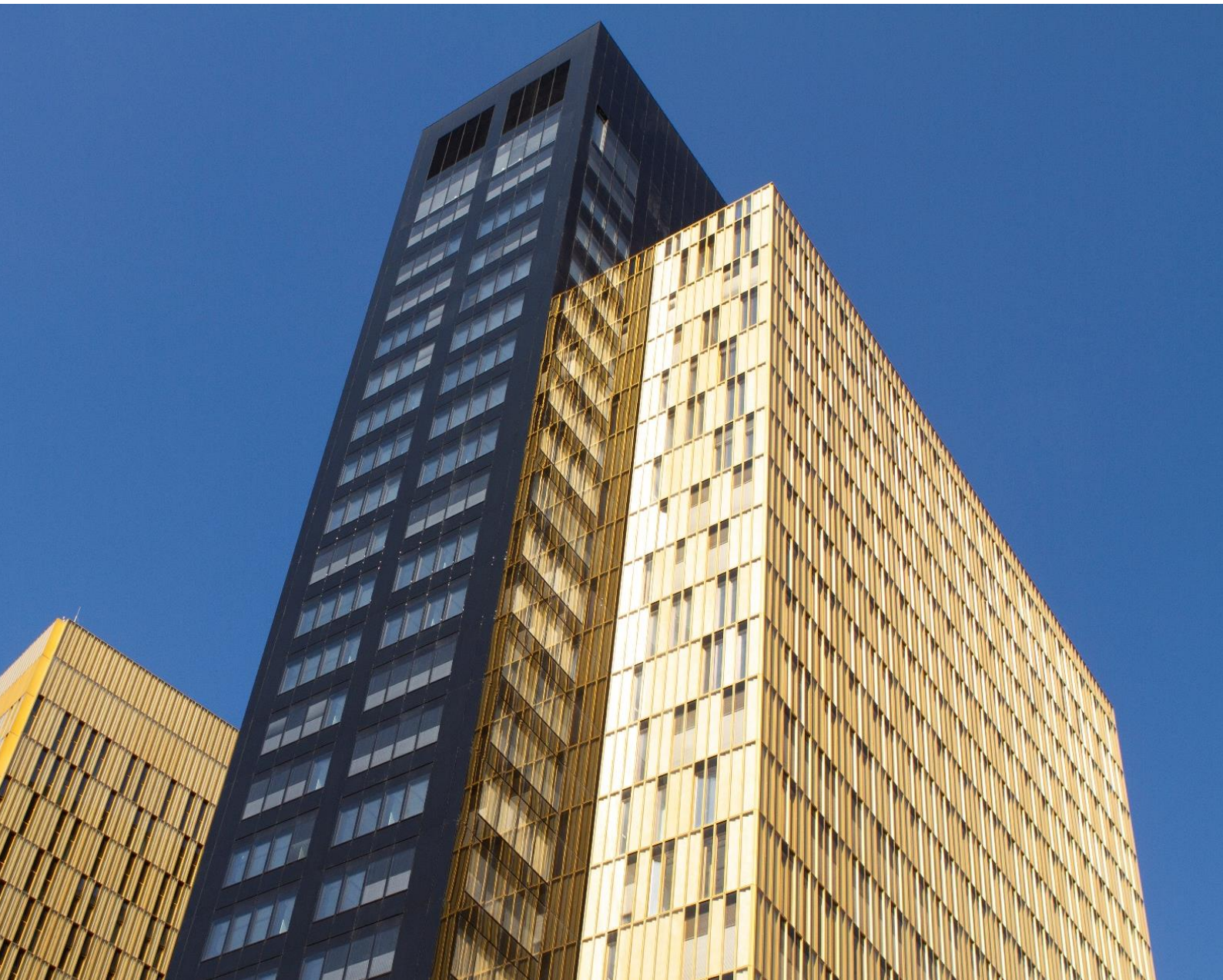

Tematikus adatlapok

Elektronikus kereskedelem és szerződéses kötelezettségek

Előszó

Az elektronikus kereskedelem szabályozása áll a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelv¹ középpontjában, amely irányelv az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások nyújtóira vonatkozó letelepedési és tájékoztatási követelményeket, valamint a közvetítő szolgáltatók felelősségére vonatkozó szabályokat állapítja meg.

Az elektronikus kereskedelem ugyanakkor a gazdasági élet számos, az említett irányelv szabályozásán kívül eső területét érinti, így a szerencsejátékokat, a kartelljog által szabályozott megállapodásokkal vagy gyakorlatokkal kapcsolatos kérdéseket vagy az adózást (lásd az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 1. cikkének (5) bekezdését az említett irányelv célját és hatályát illetően). Hasonlóképpen, a szerzői és szomszédos jogok, a védjegyjogok, a fogyasztóvédelem és a személyes adatok védelme az elektronikus kereskedelem tárgykörébe tartozik, de azokat különös irányelvek és rendeletek összessége szabályozza.

Ez a tematikus tájékoztató a 2024. április 30-ig a fenti területtel kapcsolatban létrejött ítélkezési gyakorlatról nyújt áttekintést. E célból az egyrészt a felek közötti szerződéses kötelezettségekkel kapcsolatos szempontokat ismertető, másrészt pedig az elektronikus kereskedelem jogi szabályozását bemutató két fejezet keretében rendszerezi a szakterületek e széles spektrumát érintő legfontosabb ítéleteket.

E tájékoztatóhoz a Bíróság e területen legfontosabbnak tartott ítéletei kerültek kiválasztásra, amelyek többségét a nagytanács hozta meg.

¹ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

A hivatkozott jogi aktusok felsorolása

RENDELETEK

A közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i **40/94/EK** tanácsi **rendelet** (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.).

A Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1999. december 22-i **2790/1999/EK** bizottsági **rendelet** (HL 1999. L 336., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 364. o.).

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i **44/2001/EK** tanácsi **rendelet** (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.).

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i **864/2007/EK** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** („Róma II”) (HL 2007. L 199., 40. o.; helyesbítés: HL 2016. L 39., 63. o.).

A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i **593/2008/EK** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** („Róma I”) (HL 2008. L 177., 6. o.; helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.).

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i **330/2010/EU** bizottsági **rendelet** (HL 2010., L 102., 1. o.).

A nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2015. november 25-i **(EU) 2015/2120** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2015. L 310., 1. o.).

A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i **(EU) 2016/679** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.).

Az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i **(EU) 2017/1001** európai parlamenti és tanácsi **rendelet** (HL 2017. L 154., 1. o.).

VÉGREHAJTÁSI RENDELET

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló, 2011. március 15-i **282/2011/EU** tanácsi **végrehajtási rendelet** (HL 2011. L 77, 1. o.).

IRÁNYELVEK

A 2005/29/EK irányelvvel módosított, a megtévesztő reklámra vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1984. szeptember 10-i **84/450/EGK** tanácsi **irányelv** (HL 1984., L 250., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 227. o.).

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i **89/104/EGK** első tanácsi **irányelv** (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.; helyesbítés: HL 1989. L 207., 44. o.).

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i **93/13/EGK** tanácsi **irányelv** (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i **95/46/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

A távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i **97/7/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 1997. L 144., 19. o.).

Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 1998. L 217., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 8. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i **98/34/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.; a továbbiakban: 98/34 irányelv).

A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i **2000/31/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i **2001/29/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.).

A 2011. június 8-i 2011/62/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2011. L 174., 74. o.; helyesbítések: HL 2015. L 124., 16. o.; HL 2021. L 355., 142. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i **2001/83/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.).

A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 9. o.) módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i **2002/58/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** („Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”) (HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.).

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i **2004/48/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i **2005/29/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2005. L 149., 22. o.).

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i **2006/112/EK** tanácsi **irányelv** (HL 2006. L 347., 1. o.).

A megtevesztő és összehasonlító reklámról szóló, 2006. december 12-i **2006/114/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2006. L 376., 21. o.).

A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i **2006/115/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2006. L 376., 28. o.).

A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i **2006/123/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2006. L 376., 36. o.).

A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i **2007/64/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2007. L 319., 1. o.; helyesbítés: HL 2009. L 187., 5. o.).

A fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i **2009/22/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2009. L 110., 30. o.).

A számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i **2009/24/EK** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2009. L 111., 16. o.).

A műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i **(EU) 2015/1535** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2015. L 241., 1. o.).

A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29 irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i **(EU) 2019/790** európai parlamenti és tanácsi **irányelv** (HL 2019. L 130., 92. o.).

HATÁROZATOK

A 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján, az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma által kiadott „biztonságos kikötő” adatvédelmi elvek által biztosított védelem megfelelőségéről és az ezzel kapcsolatos gyakran felvetődő kérdésekről szóló, 2000. július 26-i **bizottsági határozat** (HL 2000. L 215., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 16. fejezet, 1. kötet, 119. o.).

A 2016. december 16-i (EU) 2016/2297 bizottsági végrehajtási határozattal (HL 2016. L 344., 100. o.) módosított, a 95/46 irányelv alapján a személyes adatok harmadik országbeli adatfeldolgozók részére történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló, 2010. február 5-i **bizottsági határozat** (HL 2010. L 39., 5. o.).

A 95/46 irányelv alapján az EU–USA adatvédelmi pajzs által biztosított védelem megfelelőségéről szóló, 2016. július 12-i **(EU) 2016/1250** bizottsági **végrehajtási határozat** (HL 2016. L 207., 1. o.).

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	3
A HIVATKOZOTT JOGI AKTUSOK FELSOROLÁSA	4
I. A FELEK KÖZÖTTI SZERZŐDÉSES JOGVISZONY	9
1 Szerződéskötés.....	9
2 Alkalmazandó jog/joghatóság.....	13
3 Fogyasztóvédelem.....	19
4 A személyes adatok védelme.....	25
5 Szerzői jog.....	56
II. AZ E-KERESKEDELEMRE VONATKOZÓ JOGI KERET	69
1. Reklám.....	69
2. A közvetítő szolgáltatók felelőssége.....	82
3. Versenyjog	89
4. Gyógyszerek és orvostechnikai eszközök internetes értékesítése.....	96
5. Szerencsejátékok.....	102
6 Megosztáson alapuló gazdaság	105
7 Hozzáadottérték-adó.....	112

I. A felek közötti szerződéses jogviszony

1 Szerződéskötés

2012. július 5-i Content Services ítélet (C-49/11, [EU:C:2012:419](#))

A Mannheimben (Németország) leányvállalatot üzemeltető Content Services társaság német nyelvű, Ausztriában is hozzáférhető honlapján különböző online szolgáltatásokat kínált. Erről a honlapról többek között ingyenes szoftvereket vagy fizetős szoftverek próbaverzióit lehetett letölteni. A megrendelésük leadása előtt az internethasználóknak jelentkezési adatlapot kellett kitölteniük, és az adatlapon megjelölt rubrika kipipálásával ki kellett jelenteniük, hogy elfogadják az általános szerződési feltételeket, továbbá lemondanak az elállási jogukról.

Ezeket az információkat nem tüntették fel közvetlenül az internethasználók számára. Ez utóbbiak ugyanakkor megjeleníthették azokat az említett szerződés megkötése érdekében általuk kitöltendő oldalon található linkre kattintva. Nem lehetett szerződést kötni, ha az említett rubrika nem volt kipipálva. Az érintett internethasználó ezt követően a Content Services-től e-mailt kapott, amely az elállási joggal kapcsolatos információt nem, az annak megjelenítésére szolgáló internetes hivatkozást azonban ismét tartalmazta. Az Oberlandesgericht Wien (bécsi regionális felsőbbíróság, Ausztria) előzetes döntéshozatal céljából a 97/7/EK irányelv² 5. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé. E bíróság arra várt választ, hogy az olyan kereskedelmi gyakorlat, amely abban áll, hogy csak az érintett vállalkozás honlapjára mutató hiperhivatkozáson keresztül teszi a fogyasztó számára hozzáférhetővé az e rendelkezésben előírt információkat, teljesíti-e az említett rendelkezés követelményeit.

A Bíróság szerint a 97/7/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e kereskedelmi gyakorlat nem teljesíti az említett rendelkezés követelményeit, mivel ezen információkat nem „közlí” e vállalkozás, és nem „kapja” meg a fogyasztó, továbbá mivel egy honlap nem tekinthető „tartós hordozófelületnek”.

A fogyasztónak ugyanis meg kell kapnia az említett információk megerősítését, anélkül hogy szükség lenne az aktív magatartására. Ezenfelül ahhoz, hogy valamely honlap tartós hordozófelületnek minősüljön, a papír hordozófelülethez hasonlóan kell biztosítania a fogyasztó számára az ebben a rendelkezésben említett információk ismeretét, annak érdekében, hogy adott esetben érvényesíthesse a jogait. E tekintetben lehetővé kell tennie a fogyasztó számára a személyesen neki címzett információk tárolását, biztosítania kell, hogy azok tartalmát nem módosítják, valamint hogy megfelelő időtartamon keresztül hozzáférhetők maradnak, és lehetőséget kell kínálnia a fogyasztónak arra, hogy az információkat egy az egyben reprodukálja.

² A távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 144., 19. o.).

2017. január 25-i BAWAG-ítélet (C-375/15, EU:C:2017:38)

Az Ausztria területén tevékenységet folytató BAWAG bank szerződési szabványfeltételt alkalmazott a fogyasztóknak az online banki szolgáltatások („e-bank-szolgáltatás”) használatához való csatlakozása érdekében.

Az említett feltétel szerint „azon információkat és magyarázatokat, amelyeket a banknak az ügyfél számára továbbítania kell vagy elérhetővé kell tennie, postai vagy elektronikus úton kell megküldeni, e-bank-szolgáltatás keretében”. Az információk megküldésére az online bankszámlákhoz tartozó üzenetküldő rendszer útján is sor kerülhetett. A fogyasztók megtekinthették, reprodukálhatták és letölthették az e-maileket. Az online „e-banking” számlákra küldött üzenetek változás nélkül ott maradtak, és azokat nem törölték az említett fogyasztók tájékoztatása céljának megfelelő időtartamig, így azok megtekinthetők, és elektronikusan vagy nyomtatás útján változatlan formában reprodukálhatók voltak. Ugyanakkor a fogyasztókat nem tájékoztatták más úton az új e-mail érkezéséről.

Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) előzetes döntéshozatal céljából azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy úgy kell-e értelmezni a 2007/64/EK irányelv³ 41. cikkének (1) bekezdését ugyanezen irányelv 36. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy „tartós adathordozón bocsátják rendelkezésre” azt az információt, amelyet az online banki szolgáltatások internetes oldalába beépített elektronikus postafiók útján küldenek meg.

A Bíróság szerint meg kell állapítani, hogy bizonyos internetes oldalakat az említett irányelv 4. cikkének 25. pontja értelmében vett „tartós adathordozóknak” kell minősíteni.

Ugyanakkor a keretszerződés módosításai, amelyeket a pénzforgalmi szolgáltató az e szolgáltatások igénybevevője részére elektronikus postafiók útján megküld, csak akkor tekinthetők úgy, mint amelyeket tartós adathordozón bocsátottak rendelkezésre, ha az alábbi két feltétel teljesül:

- ezen internetes oldal kizárólag ezen igénybevevő számára teszi lehetővé az információk oly módon való tárolását és reprodukálását, hogy azokhoz megfelelő ideig hozzáférhessen;
- ezen információk átadását a pénzforgalmi szolgáltató aktív magatartása kíséri, amelynek célja ezen igénybevevőnek az említett információk rendelkezésre állásáról való tájékoztatása.

Szintén ilyen magatartást valósíthat meg az e-mailnek az említett szolgáltatások igénybevevője által más személyekkel való kommunikációra szokásosan használt azon címre történő elküldése, amelynek a használatáról a felek a pénzforgalmi szolgáltató és

³ A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2007. november 13-i 2007/64/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2007. L 319., 1. o.; helyesbítés: HL 2009. L 187., 5. o.).

az említett igénybevevő között létrejött keretszerződésben megállapodtak. Az így választott cím azonban nem lehet az, amelyet a pénzforgalmi szolgáltató által kezelt online banki szolgáltatások internetes oldalán az említett igénybevevőhöz rendeltek.

2020. szeptember 15-i Telenor Magyarország ítélet (nagytanács) (C-807/18 és C-39/19, [EU:C:2020:708](#))

A Magyarországon székhellyel rendelkező Telenor társaság többek között internet-hozzáférési szolgáltatásokat nyújt. Az ügyfeleinek kínált szolgáltatások között szerepel a kedvezményes hozzáférést (úgynevezett „nullás díjszabás”) biztosító két csomag, amely azzal a sajátossággal rendelkezik, hogy a bizonyos szolgáltatások és kiemelt alkalmazások által generált adatforgalmat az ügyfelek által vásárolt adatmennyiség fogyasztásába nem számítják be. Továbbá az ügyfelek, miután ezt az adatmennyiséget kimerítették, továbbra is korlátlanul használhatják ezeket az alkalmazásokat és kiemelt szolgáltatásokat, miközben a többi rendelkezésre álló alkalmazásra és szolgáltatásra forgalmat blokkoló vagy lassító intézkedéseket alkalmaznak.

Miután a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság két eljárást indított e csomagoknak a nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról szóló 2015/2120 rendelettel⁴ való összeegyeztethetőségének vizsgálata iránt, két határozatot fogadott el, amelyekben arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezek a csomagok nem tartják tiszteletben az e rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében előírt, a forgalommal kapcsolatos egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmódra vonatkozó általános kötelezettséget, és a Telenornak meg kell szüntetnie ezt a különbségtételt.

Miután a Telenor két keresetet indított a Fővárosi Törvényszék (Magyarország) előtt, utóbbi úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmeket terjeszt a Bíróság elé azzal kapcsolatban, hogy hogyan kell értelmezni és alkalmazni egyrészt a 2015/2120 rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdését, amely rendelkezések számos jogot⁵ biztosítanak az internet-hozzáférési szolgáltatások végfelhasználói számára, és tiltják az ilyen szolgáltatásokat nyújtóknak, hogy az e jogok gyakorlását korlátozó megállapodásokat vagy kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazzanak, másrészt pedig az említett 3. cikk (3) bekezdését, amely a forgalommal kapcsolatos egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmód általános kötelezettségét írja elő.

⁴ A nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2120 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 310., 1. o.).

⁵ A végfelhasználóknak az alkalmazásokhoz, tartalmakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáféréshöz, valamint az azok használatához való joga, továbbá az alkalmazások, tartalmak és szolgáltatások nyújtásához, valamint az általuk választott végberendezések használatához való jog.

2020. szeptember 15-i ítéletében a nagytanácsban eljáró Bíróság első alkalommal értelmezte a 2015/2120 rendeletet, amely az internet nyitottságának (hagyományosan a „hálózatsemlegesség”) alapvető elvét írja elő.

Először is a 2015/2120 rendelet 3. cikkének az (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (2) bekezdésének értelmezését illetően a Bíróság megjegyezte, hogy az említett (1) bekezdés előírja, hogy az e rendelkezés által az internet-hozzáférési szolgáltatások végfelhasználóinak biztosított jogok célja, hogy azokat „az internet-hozzáférési szolgáltatásukon keresztül” gyakorolják, és a (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy az ilyen szolgáltatás nem jár e jogok gyakorlásának korlátozásával. Egyébiránt az említett rendelet 3. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy a nemzeti szabályozó hatóságoknak⁶ egy adott internet-hozzáférési szolgáltató szolgáltatásait e követelményre tekintettel és az illetékes nemzeti bíróságok felülvizsgálata mellett kell vizsgálniuk, figyelembe véve mind az e szolgáltató által a végfelhasználókkal kötött megállapodásokat, mind pedig az említett szolgáltató által alkalmazott kereskedelmi gyakorlatokat.

Ezzel összefüggésben, miután a Bíróság a 2015/2120 rendeletben szereplő, a „megállapodások”, „kereskedelmi gyakorlatok” és „végfelhasználók”⁷ fogalmának értelmével kapcsolatos általános pontosításokkal szolgált, megállapította, hogy az olyan megállapodások megkötése, amelyekkel adott ügyfelek olyan csomagokra fizetnek elő, amelyek a „nullás díjszabást” és az e „nullás díjszabásba” tartozó szolgáltatásokon és kiemelt alkalmazásokon kívüli szolgáltatások és alkalmazások használatával összefüggő forgalmat blokkoló vagy lassító intézkedéseket kombinálják, korlátozhatja e rendelet 3. cikkének (2) bekezdése értelmében a végfelhasználók jogainak gyakorlását a piac jelentős részén. Az ilyen csomagok ugyanis alkalmasak arra, hogy az alkalmazások és kiemelt szolgáltatások használatát fokozzák, és ezzel összefüggésben alkalmasak arra, hogy a többi rendelkezésre álló alkalmazás és szolgáltatás használatát csökkentsék, tekintettel azokra az intézkedésekre, amelyekkel az internet-hozzáférési szolgáltató ezt a használatot technikailag nehezebbé, sőt lehetetlenné teszi. Továbbá, minél nagyobb azoknak az ügyfeleknek a száma, akik ilyen megállapodásokat kötnek, annál jelentősebb mértékben korlátozhatja e megállapodások együttes hatása – nagyságrendjükre tekintettel – a végfelhasználók jogainak gyakorlását, sőt sértheti e jogok lényegét is.

Másodszor a 2015/2120 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének értelmezését illetően a Bíróság rámutatott arra, hogy az e rendelkezéssel való összeegyeztethetlenség megállapításához nem szükséges annak vizsgálata, hogy a forgalmat blokkoló vagy lassító intézkedések milyen hatással vannak a végfelhasználók jogainak gyakorlására. Ez a rendelkezés ugyanis az abban szereplő, a forgalommal kapcsolatos egyenlő és

⁶ A 2015/2120 rendelet 5. cikke alapján.

⁷ Ez utóbbi fogalom magában foglal minden olyan természetes vagy jogi személyt, aki, illetve amely a nyilvánosság számára hozzáférhető elektronikus hírközlési szolgáltatást használ vagy kérelmez. Egyébiránt ez a fogalom magában foglalja mind azokat a természetes vagy jogi személyeket, akik, illetve amelyek tartalmakhoz, alkalmazásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés céljából internet-hozzáférési szolgáltatásokat használnak vagy kérelmeznek, mind pedig azokat a természetes vagy jogi személyeket, akiknek, illetve amelyeknek tartalmak, alkalmazások és szolgáltatások biztosításához internet-hozzáférésre van szükségük.

hátrányos megkülönböztetéstől mentes bánásmód általános kötelezettsége tiszteletben tartásának értékeléséhez nem ír elő ilyen követelményt. A Bíróság továbbá megállapította, hogy mivel a forgalmat blokkoló vagy lassító intézkedések nem a szolgáltatásnak a forgalom meghatározott kategóriái esetében elvárt műszaki minőségére vonatkozó, objektíven különböző követelményeken alapulnak, hanem kereskedelmi jellegű megfontolásokon, ezeket az intézkedéseket úgy kell tekinteni, hogy azok – mint ilyenek – az említett rendelkezéssel összeegyeztethetetlenek.

Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság felülvizsgálata alá vonthoz hasonló csomagok általánosságban sérthetik mind az 2015/2120 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, mind pedig e cikk (3) bekezdését, azzal a pontosítással, hogy az illetékes nemzeti hatóságok és bíróságok az említett csomagokat eleve e cikk (3) bekezdésére tekintettel vizsgálhatják meg.

2 Alkalmazandó jog/joghatóság

2016. július 28-i Verein für Konsumenteninformation ítélet (C-191/15, [EU:C:2016:612](#))

A luxemburgi székhelyű Amazon EU Sàrl elektronikus úton értékesített termékeket a különböző tagállamokban lakóhellyel rendelkező fogyasztók részére. Az alapeljárásban az osztrák fogyasztótájékoztatási szervezet (Verein für Konsumenteninformationen) a 2009/22/EK irányelv⁸ alapján jogsértés megszüntetésére irányuló eljárást indított arra hivatkozva, hogy az Amazon által alkalmazott szerződéses kikötések ellentétesek voltak a törvényi tilalmakkal, illetve a helyes gyakorlatokkal.

Az osztrák szervezet kérelmének tárgyában eljáró Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) arra a kérdésre keresett választ, hogy a 93/13/EGK irányelv⁹ 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelen-e az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között elektronikus úton kötött szerződés általános értékesítési feltételeiben szereplő azon feltétel, amely szerint erre a szerződésre az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó. Az Oberster Gerichtshofban ezenkívül felmerült a kérdés, hogy a 95/46/EK irányelv¹⁰ 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján azon tagállam joga alkalmazandó-e a személyes adatok vállalkozás általi kezelésére, amelyre e vállalkozás gazdasági tevékenysége irányul.

⁸ A fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról szóló, 2009. április 23-i 2009/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 110., 30. o.).

⁹ A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.).

¹⁰ A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

A Bíróság szerint a „Róma I”¹¹ és a „Róma II” rendeletet¹² úgy kell értelmezni, hogy a jogsértés megszüntetésére irányuló ilyen keresetre alkalmazandó jogot a „Róma II” rendelet 6. cikkének (1) bekezdésének megfelelően kell meghatározni, mivel a jogrendet érő sérelem a tisztességtelen feltételek alkalmazásából fakad. Ezzel szemben a szóban forgó szerződési feltétel értékelésére alkalmazandó jogot mindenkor a „Róma I” rendelet alapján kell meghatározni, függetlenül attól, hogy erre az értékelésre egyéni vagy közérdekű keresettel összefüggésben kerül-e sor.

Ugyanakkor a „Róma I” rendelet 6. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy az alkalmazandó jog megválasztása nem érinti az azon fogyasztók lakóhelye szerinti ország joga által előírt kógens rendelkezések alkalmazását, amely fogyasztók érdekeit a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárás révén védik. E rendelkezések magukban foglalhatják a 93/13/EGK irányelvet átültető rendelkezéseket, feltéve hogy magasabb szintű védelmet biztosítanak a fogyasztóknak.

Ezért a 93/13/EGK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében véve tisztességtelen az egyedileg meg nem tárgyalt azon feltétel, amely szerint az elektronikus kereskedelem keretében a fogyasztóval kötött szerződésre az eladó vagy szolgáltató székhelye szerinti tagállam joga az irányadó, amennyiben ez megteveszti a fogyasztót azáltal, hogy azt a benyomást kelti benne, hogy kizárólag e tagállam jogát kell a szerződésre alkalmazni, anélkül hogy tájékoztatná arról, hogy az e szerződési feltétel hiányában alkalmazandó jog kógens rendelkezései által biztosított védelemben is részesül.

Egyébiránt a 95/46/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy a személyes adatok elektronikus kereskedelmi vállalkozás általi kezelésére azon tagállam joga az irányadó, amelyre e vállalkozás tevékenységei irányulnak, amennyiben bebizonyosodik, hogy ez a vállalkozás a szóban forgó adatok kezelését az e tagállamban található valamely szervezet tevékenységeinek keretében végzi. Ehelyett inkább mind a létesítmény állandóságának mértékét, mind pedig a szóban forgó tagállamban folytatott tevékenységek tényleges gyakorlását kell értékelni.

2010. december 7-i Pammer és Alpenhof ítélet (nagytanács) (C-585/08 és C-144/09, EU:C:2010:740)

A Pammer és Alpenhof egyesített ügyek hasonló kérdéseket érintő alapeljárásbeli jogvitákra vonatkoztak. A Pammer ügyben egy ausztriai lakóhelyű fogyasztó állt szemben egy németországi székhelyű teherhajózási társasággal az utazás árának visszatérítése tárgyában. E fogyasztó azt kifogásolta, hogy a hajó, illetve az utazás lebonyolítása nem felelt meg a szintén németországi székhelyű, ilyen utazásokat kínáló közvetítő iroda internetes oldalán szereplő leírásnak.

¹¹ A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma I”) (HL 2008. L 177., 6. o.; helyesbítés: HL 2009. L 309., 87. o.).

¹² A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II”) (HL 2007. L 199., 40. o.; helyesbítés: HL 2016. L 39., 63. o.).

Az elsőfokú ausztriai bíróság megállapította saját joghatóságát. A fellebbviteli bíróság ugyanakkor kimondta, hogy az ausztriai bíróságoknak nincs joghatóságuk. Az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével arra várt választ, hogy miként kell értelmezni a 44/2001/EK rendelet¹³ 15. cikkének (3) bekezdése értelmében vett, ugyanazért az árért utazást és szállást biztosító szerződés fogalmát, amelyre e rendelet II. fejezete 4. szakaszának rendelkezései alkalmazandók. A kérdést előterjesztő bíróság emellett arra kívánt választ kapni, hogy elegendő-e az ausztriai bíróságok joghatóságának megállapításához az, hogy a közvetítő iroda internetes oldala hívta fel az osztrák fogyasztó figyelmét az utazásra, anélkül hogy az utazás lefoglalására interneten keresztül került volna sor.

A második, Alpenhof ügyben egy szállodát üzemeltető, ausztriai székhelyű osztrák társaság állt szemben egy németországi lakóhelyű fogyasztóval egy olyan szállodai szolgáltatásokért kiállított számla kifizetése tárgyában, amelyekben a felperes társaság honlapján nyújtott információk alapján, e-mailes üzenetváltással állapodtak meg. Az osztrák bíróságok joghatóságuk hiányára hivatkozva elutasították a keresetet.

A Bíróság szerint a teherhajó-utazásra irányuló szerződés minősülhet az ugyanazért az árért utazást és szállást biztosító személyszállítási szerződésnek, amennyiben az említett teherhajó-utazás összesített áron tartalmazza a szállást is, és ezen utazás huszonnégy óránál hosszabb ideig tart.

Annak megállapítása érdekében, hogy azon kereskedő tevékenysége, akinek e tevékenységét a honlapja vagy egy közvetítő honlapja mutatja be, úgy tekinthető-e, hogy a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra „irányul”, meg kell vizsgálni, hogy e kereskedő kereskedni kívánt-e egy vagy több tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal.

Az alábbi elemek, amelyek felsorolása nem kimerítő, utalhatnak arra, hogy a kereskedő tevékenysége a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra irányul: a tevékenység nemzetközi jellege, a kereskedő székhelyéhez vezető, más tagállamokból kiinduló útvonalak leírása, a kereskedő székhelye szerinti tagállamban szokásosan használt nyelvtől vagy pénznemtől eltérő nyelv vagy pénznem használata, és annak lehetősége, hogy a foglalást és annak visszaigazolását e nyelven intézzék. Nem elegendő azonban a pusztán tény, hogy a kereskedőnek vagy a közvetítőjének internetes honlapja elérhető a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamban. Hasonlóképpen nem elegendő az e-mail-cím vagy más elérhetőségek feltüntetése, illetve a kereskedő székhelye szerinti tagállamban szokásosan használt nyelvvél vagy pénznemmel megegyező nyelv és/vagy pénznem használata.

¹³ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.).

2012. szeptember 6-i Mühlleitner ítélet (C-190/11, [EU:C:2012:542](#))

Az alapeljárás az Ausztriában lakóhellyel rendelkező Daniela Mühlleitner fogyasztó és a hamburgi (Németország) székhelyű gépjármű-értékesítők között egy gépjármű adásvétele tárgyában folyt. Miután D. Mühlleitner az eladók internetes oldalán megismerte az elérhetőségeiket, Ausztriából telefonon felhívta az eladókat, majd e-mail formájában ajánlatot kapott. A szerződés megkötésére ugyanakkor az eladóknál, Németországban került sor.

Később az elsőfokú bíróság, a Landesgericht Wels (welsi regionális bíróság, Ausztria) a joghatóságának hiányára hivatkozva elutasította a keresetet. Az Oberlandesgericht Linz (linzi regionális felsőbíróság, Ausztria) helybenhagyta a határozatot, és emlékeztetett arra, hogy egy pusztán „passzív jellegű” honlap még nem elegendő annak megállapításához, hogy a tevékenység a fogyasztó államára irányul. D. Mühlleitner ezen ítélettel szemben felülvizsgálat („Revision”) iránti kérelmet terjesztett az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) elé. E bíróság azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy feltételét képezi-e a „Brüsszel I” rendelet¹⁴ 15. cikke (1) bekezdése c) pontja alkalmazásának, hogy a fogyasztó és a vállalkozó között megkötött szerződés távollévők között jöjjön létre.

A Bíróság kimondta, hogy a 44/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg, hogy a fogyasztó és a vállalkozó között megkötött szerződés távollévők között jöjjön létre.

Elsősorban e rendelkezés a saját alkalmazását nem teszi kifejezetten attól a ténytől függővé, hogy a hatálya alá tartozó szerződések távollévők között kerüljenek megkötésre. Másodsorban az említett rendelkezés teleologikus értelmezése kapcsán meg kell jegyezni, hogy a fogyasztói szerződések távollévők közötti megkötésére vonatkozó feltétellel való kiegészítése ellentétes lenne az e rendelkezés által követett céllal, vagyis a fogyasztók – a szerződések gyengébb felei – védelmével. Harmadsorban, az említett rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazása a fogyasztó lakóhelye szerinti állam felé irányuló kereskedelmi vagy szakmai tevékenységre vonatkozó lényeges feltétel teljesülésétől függ. E tekintetben mind a távollévők közötti kapcsolatfelvétel, mind valamely dolog vagy szolgáltatás távollévők közötti lefoglalása, illetve szükségszerűen valamely fogyasztói szerződés távollévők közötti megkötése olyan jel, amely egy ilyen tevékenységgel kapcsolatos szerződésre utal.

2013. október 17-i Emrek ítélet (C-218/12, [EU:C:2013:666](#))

L. Emrek, aki Saarbrückenben (Németország) rendelkezik lakóhellyel, gépjárművet keresett, és az ismerősein keresztül értesült V. Sabranovic vállalkozásáról. Ez utóbbi

¹⁴ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 2. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.).

Spichenben (Franciaország) üzemeltetett egy használtautó-kereskedéssel foglalkozó vállalkozást. E személy emellett olyan weboldalt használt, amelyen feltüntette vállalkozásának elérhetőségeit, köztük francia telefonszámokat és egy német mobiltelefonszámot, minden telefonszám mellett megjelölve a vonatkozó nemzetközi előhívószámot is. L. Emrek ugyanakkor nem a weboldalon keresztül szerzett tudomást a vállalkozásról. Ily módon L. Emrek mint fogyasztó használt gépkocsira vonatkozó adásvételi szerződést kötött írásban V. Sabranoviccal, ez utóbbi üzletében.

A későbbiekben L. Emrek szavatossági jogok érvényesítése iránti keresetet nyújtott be V. Sabranoviccal szemben az Amtsgericht Saarbrückenhez (saarbrückeni helyi bíróság, Németország). Az említett bíróság megállapította saját joghatóságának hiányát. L. Emrek fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Landgericht Saarbrückenhez (saarbrückeni regionális bíróság, Németország). Ez utóbbi arra kereste a választ, hogy a 44/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazásához szükség van-e a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra az interneten keresztül irányuló kereskedelmi tevékenység és a szerződéskötés között okozati összefüggés fennállására.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Pammer és Alpenhof ítéletében (C-585/08 és C-144/09) a jelek olyan, nem kimerítő felsorolását állította össze, amelyek segíthetik a nemzeti bíróságokat annak értékelése során, hogy a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra irányuló kereskedelmi tevékenység lényeges feltétele teljesült-e.

A Bíróság megállapította, hogy a 44/2001/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem követeli meg az okozati összefüggés fennállását a kereskedelmi vagy szakmai tevékenységnek a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra történő irányulása eszköze, nevezetesen egy webhely, és az e fogyasztóval kötött szerződés megkötése között. Mindenesetre az ilyen okozati összefüggés fennállása az ilyen jellegű tevékenységhez kapcsolódó szerződésre utaló jelnek minősül.

2015. május 21-i El Majdoub ítélet (C-322/14, [EU:C:2015:334](#))

Az alapeljárásbeli jogvita egy gépjármű internetes oldal útján történő adásvételére vonatkozott. Az általános szerződési feltételek, amelyek ezen oldalon hozzáférhetőek voltak, joghatóságot kikötő megállapodást tartalmaztak egy tagállami bíróság javára. Az említett általános értékesítési feltételeket tartalmazó ablak nem nyílt meg automatikusan a regisztráció és az egyes vásárlási műveletek során, és a vásárlónak külön mezőre kellett kattintania e feltételek elfogadásához.

A Landgericht Krefeld (krefeldi regionális bíróság, Németország) annak meghatározását kérte a Bíróságtól, hogy a „klikkeléssel” történő elfogadás technikájának alkalmazása megkérdőjelezi-e a joghatósági kikötés érvényességét.

Először is, az érdekeltek tényleges egyetértését illetően, amely a 44/2001/EK rendelet 23. cikke (1) bekezdésének egyik célja, a Bíróság megállapította, hogy az alapügyben

szóban forgó vásárló az érintett eladó internetes oldalán található megfelelő rubrika megjelölésével kifejezetten elfogadta a kérdéses általános feltételeket. Másodszor, a Bíróság kimondta, hogy e rendelet 23. cikke (2) bekezdésének szó szerinti értelmezéséből az következik, hogy az megköveteli, hogy a joghatóságot kikötő megállapodás tartós rögzítésének „lehetősége” adott legyen, függetlenül attól, hogy a vásárló az általános feltételek szövegét ténylegesen tartósan rögzítette-e azt megelőzően, vagy azt követően, hogy megjelölte az említett feltételeknek az általa történő elfogadására vonatkozó rubrikát.

E tekintetben a Bíróság megjegyezte, hogy e rendelkezés célja az, hogy bizonyos elektronikus továbbítási formákat egyenértékűvé tegyen az írásbeli formával annak érdekében, hogy a szerződések elektronikus úton történő megkötése egyszerűsödjön, mivel az érintett információk közlése akkor is megvalósul, ha ezek az információk egy képernyőn hozzáférhetőek. Ahhoz, hogy az elektronikus úton történő továbbítás – különösen a bizonyítás tekintetében – ugyanazokat a garanciákat biztosítsa, elég az, hogy „lehetséges” legyen az információknak a szerződés megkötése előtt való elmentése és kinyomtatása. Következésképpen, mivel a „klikkeléssel” történő elfogadás technikája lehetőségessé teszi az általános feltételek szövegének a szerződés megkötése előtt való kinyomtatását és elmentését, az a körülmény, hogy az e feltételeket tartalmazó internetes oldal nem nyílik meg automatikusan az internetes oldalon való regisztráció és az egyes vásárlási műveletek során, nem vonhatja kétségbe a joghatóságot kikötő megállapodás érvényességét. Ennélfogva az ilyen elfogadási technika a 44/2001 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, elektronikus módon történő közlésnek minősül.

2018. január 25-i Schrems ítélet (C-498/16, [EU:C:2018:37](#))

Maximilian Schrems 2008 óta használta magánszemélyként a Facebook közösségi hálót. M. Schrems közérdekű kereseteket indított a Facebook Ireland Limited társasággal szemben. Ezenkívül 2011 óta létrehozott egy saját maga által regisztrált és szerkesztett Facebook-oldalt, hogy beszámoljon az internethasználóknak a tevékenységéről. M. Schrems nonprofit egyesületet alapított az adatvédelemhez fűződő alapvető jog érvényesítése és a modelleljáráások pénzügyi támogatása céljából.

A Maximilian Schrems és a Facebook Ireland Limited között a Facebook-fiókokra vonatkozó megállapítás és tevékenység megtiltása, tájékoztatás, valamint elszámolás iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvitában az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) felvetette a kérdést, hogy a 44/2001/EK rendelet 15. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy valamely személy elveszti fogyasztói minőségét, ha egy magán Facebook-fiók több éven át történő használatát követően könyveket publikál, fizetett előadásokat tart, vagy honlapokat működtet. A kérdést előterjesztő bíróság emellett arra is választ várt, hogy az említett rendelet 16. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a fogyasztó a fogyasztói szerződésből eredő saját igényeivel egyidejűleg az azonos

tagállamban, más tagállamban vagy harmadik államban lakóhellyel rendelkező más fogyasztók hasonló igényeit is érvényesítheti.

A Bíróság pontosította, hogy a „fogyasztó” fogalmát autonóm módon és megszorítóan kell értelmezni. A 15. cikk alkalmazhatóságához az szükséges, hogy a felek között létrejött szerződés tárgya az érintett áru vagy szolgáltatás szakmai tevékenységen kívüli felhasználása legyen. Azon személy esetében, aki részben szakmai tevékenysége körében köt szerződést, ez a személy csak abban az esetben hivatkozhat a hivatkozott rendelkezésekre, ha az említett szerződésnek az érdekelt fél szakmai tevékenységével való kapcsolata olyan csekély, hogy az mellékesnek tekinthető, és így elhanyagolható szerepet játszik az ügyletben.

Ezt követően a Bíróság rámutatott arra, hogy a fogyasztó e minőségében csak akkor részesül védelemben, ha egy eljárásban személyesen vesz részt felperesként vagy alperesként. Következésképpen arra a felperesre, aki maga nem részese a szóban forgó fogyasztói szerződésnek, nem vonatkozik a fogyasztói joghatóság. E megfontolások az olyan fogyasztó tekintetében is érvényesek, amelyre más fogyasztók igényeiket engedményezték. Ugyanis a 16. cikk (1) bekezdése szükségszerűen azt feltételezi, hogy a fogyasztó a szóban forgó eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződést.

Egyébiránt a követelések átruházása önmagában nem befolyásolhatja a joghatósággal rendelkező bíróság meghatározását. Ebből az következik, hogy a joghatóság nem állapítható meg több igénynek egy felperesnél történő koncentrációja által. A rendelet nem alkalmazható a jelen esetben szereplőhöz hasonló fogyasztó keresetére.

3 Fogyasztóvédelem

2008. október 16-i Bundesverband der Verbraucherzentralen ítélet (C-298/07, [EU:C:2008:572](#))

A DIV gépjármű-biztosítással foglalkozó társaság, amely kizárólag az interneten kínálta szolgáltatásait. A honlapján feltüntette a postai levélcímét és elektronikus levelezési címét, a telefonszámát azonban nem. Ezt csak a biztosítási szerződés megkötését követően közölte. A DIV szolgáltatásai iránt érdeklődők azonban az interneten kitöltött kapcsolatfelvétel adatlap segítségével kérdéseket tehettek fel a DIV-nek, amely elektronikus levélben küldte meg a válaszokat. A Bundesverband der Verbraucherzentralen, a német fogyasztóvédelmi szövetség álláspontja szerint azonban a DIV a telefonszámát is köteles volt feltüntetni a honlapján. Ugyanis csak így biztosított a közvetlen kommunikáció.

A későbbiekben a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) úgy határozott, hogy a Bírósághoz fordul abban a kérdésben, hogy a 2000/31/EK irányelv¹⁵ 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja megköveteli-e a telefonszám feltüntetését.

A Bíróság kimondta, hogy a 2000/31/EK irányelv 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy a szolgáltató a szolgáltatás igénybevevőjével, az utóbbival való szerződéskötést megelőzően az elektronikus levelezési címe mellett egyéb információkat is köteles közölni, amelyek gyors kapcsolatfelvételt, valamint közvetlen és hatékony kommunikációt tesznek lehetővé.

Ezen információk között nem kell feltétlenül szerepelnie a telefonszámnak. Az elektronikus kapcsolatfelvevő adatlap is megfelel, amelynek segítségével a szolgáltatás igénybe vevője az interneten a szolgáltatóhoz fordulhat, és amelyre az utóbbi elektronikus levélben válaszol, azon helyzeteket kivéve, amikor a szolgáltatás igénybe vevője, aki a szolgáltatóval való, elektronikus úton történő kapcsolatfelvételt követően nem fér hozzá az elektronikus hálózathoz, az utóbbtól nem elektronikus kommunikációs csatornához való hozzáférést kér.

2009. szeptember 3-i Messner ítélet (C-489/07, [EU:C:2009:502](#))

P. Messner német fogyasztó notebookot vásárolt az interneten, majd elállt az adásvételtől. A notebook eladója megtagadta a vásárlást követően nyolc hónappal felmerülő hiba ingyenes kijavítását. Ezt követően P. Messner kijelentette, hogy eláll az adásvételi szerződéstől, és a vételár visszafizetése ellenében felajánlotta a notebook egyidejű visszaszolgáltatását. Ezen elállást a BGB-ben (német polgári törvénykönyv) előírt határidőn belül gyakorolta, mivel P. Messner nem kapta meg az e törvénykönyv rendelkezéseiben előírt tájékoztatást, amely tájékoztatástól az elállás gyakorlására nyitva álló határidő számítható. P. Messner 278 eurót követelt az Amtsgericht Lahr (lahri helyi bíróság, Németország) előtt. Az eladó vitatta ezt a bíróság előtti követelést, azzal érvelve, hogy P. Messnernek mindenféleképpen meg kell fizetnie a notebook majdnem nyolc teljes hónapig tartó használatának ellenértékét.

Ítéletében a Bíróság rámutatott arra, hogy a 97/7/EK irányelv¹⁶ 6. cikke (1) bekezdésének második mondatában és (2) bekezdésében szereplő rendelkezéseket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely általános módon előírja az eladó számára azt a lehetőséget, hogy ellenérték megfizetését követelje a fogyasztótól a távollévők között kötött szerződés alapján megvásárolt fogyasztási cikk használatáért abban az esetben, ha ez utóbbi határidőn belül gyakorolta az elállási jogát.

¹⁵ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

¹⁶ A távollévők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 144., 19. o.).

Ha ugyanis a fogyasztónak ilyen ellenértéket kellene fizetnie kizárólag azért, mert lehetősége volt a fogyasztási cikk használatára az alatt az időszak alatt, amíg az a birtokában volt, kizárólag az említett ellenérték megfizetése ellenében gyakorolhatná elállási jogát. Az ilyen következmény egyértelműen ellentmondana a 97/7/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdése második mondata és (2) bekezdése szövegének, és különösen megfosztaná a fogyasztót attól a lehetőségtől, hogy teljesen szabadon és bármiféle nyomás nélkül élhessen azzal a gondolkodási időszakkal, amelyet ez az irányelv biztosít számára.

Hasonlóképpen, az elállási jog hatékonyságát és ténylegességét veszélyeztetné, ha a fogyasztó számára előírnák, hogy ellenértéket fizessen kizárólag azon körülmény miatt, hogy megvizsgálta és kipróbálta a fogyasztási cikket. Mivel az elállási jog célja éppen ennek a lehetőségnek a fogyasztó számára történő biztosítása, az a tény, hogy élt ezzel, nem járhat azzal a következménnyel, hogy a fogyasztó kizárólag ellenérték megfizetése ellenében gyakorolhassa az említett jogot.

Ugyanezen rendelkezésekkel azonban nem ellentétes az, hogy a fogyasztási cikk használatáért ellenérték megfizetését követeljék a fogyasztótól abban az esetben, ha az a polgári jog olyan elveivel össze nem egyeztethető módon használta a fenti fogyasztási cikket, mint a jóhiszeműség és a jogalap nélküli gazdagodás, azzal a feltétellel, hogy ez nem veszélyeztetheti az irányelv célját, és különösen az elállási jog hatékonyságát és ténylegességét, amit pedig a kérdést előterjesztő bíróságnak kell értékelnie.

2010. április 15-i Heinrich Heine ítélet (C-511/08, [EU:C:2010:189](#))

A Heinrich Heine csomagküldő vállalkozás általános szerződési feltételeiben előírta, hogy a fogyasztónak az áru megküldési költségeinek jogcímén 4,95 euró összegű átalánydíjat kell fizetnie. Ez az összeg akkor is megillette a szállítót, ha a fogyasztó gyakorolta elállási jogát. Egy német fogyasztóvédelmi szövetség, a Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen az e gyakorlat abbahagyására kötelezés iránti keresetet nyújtott be a Heinrich Heine ellen, mivel úgy vélte, hogy elállás esetén az áru megküldésének költségei nem háríthatók a fogyasztóra. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) szerint a német jog nem biztosítja kifejezetten a vevő számára a megrendelt áru megküldésével kapcsolatos költségek visszatérítéséhez való jogot. Ugyanakkor e bíróság – mivel kétségei merültek fel azzal kapcsolatban, hogy összeegyeztethető-e a 97/7/EK irányelvvel¹⁷ az áru megküldése költségeinek a fogyasztó részére való kiszámlázása abban az esetben is, ha az gyakorolta elállási jogát – az irányelv értelmezésére kérte a Bíróságot.

Ítéletében a Bíróság megállapította, hogy a 97/7/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének második mondatát, valamint (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy

¹⁷ A távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 144., 19. o.).

azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely a távollévők között kötött szerződés keretében lehetővé teszi a szállítónak, hogy az áruk megküldésének költségeit a fogyasztóra hárítsa, amennyiben a fogyasztó gyakorolja elállási jogát.

E rendelkezések ugyanis mindössze azt engedik meg, hogy a szállító – a fogyasztó elállása esetén – ez utóbbira az áruk visszaküldésének közvetlen költségeit hárítsa. Ha a megküldés költségeit is a fogyasztónak kellene viselnie, úgy a fogyasztó ezzel történő megterhelése – amely szükségképpen olyan jellegű, hogy visszatartsa ez utóbbit elállási jogának gyakorlásától – éppen az említett 6. cikk célkitűzésével lenne ellentétes.

Ezenfelül az ehhez hasonló értelmezés – jellegénél fogva – a kockázatoknak a távollévők között kötött szerződésben szereplő felek közötti kiegyensúlyozott megoszlását vonná kétségbe azáltal, hogy az áru szállításával kapcsolatos valamennyi költséget a fogyasztóval fizetteti meg.

2017. július 6-i Air Berlin ítélet (C-290/16, [EU:C:2017:523](#))

Az Air Berlin német légitársaság az általános szerződési feltételeibe felvett egy kikötést, amely szerint abban az esetben, ha az utas eláll a „low-cost” repülőúttól, vagy nem jelenik meg az ilyen repülőútra való beszálláskor, a számára megtérítendő összegre 25 euró összegű kezelési díjat számítanak fel. A Bundesverband der Verbraucherzentralen (fogyasztói központok és szervezetek országos szövetsége) szerint ez a kikötés a német jog értelmében semmis volt, mivel méltánytalanul hátrányos helyzetbe hozta az ügyfeleket. Ezenfelül az Air Berlin nem kérhet külön díjat egy törvényi kötelezettség teljesítéséért. A Bundesverband ezért a jogsértés megszüntetése iránti keresetet nyújtott be a német bíróságokhoz az Air Berlinnel szemben.

Ugyanezen kereset keretében a Bundesverband vitatta az Air Berlinnek a honlapján az árak megjelölésére alkalmazott gyakorlatait. A 2010-ben próbaként végzett foglалás során a Bundesverband ugyanis észlelte, hogy az adókként és díjakként feltüntetett összegek sokkal alacsonyabbak annál, mint amit az érintett repülőterek ténylegesen beszednek. A Bundesverband véleménye szerint ez a gyakorlat megteveszthette a fogyasztókat, és ellentétes volt a légi járatok működtetéséről szóló uniós rendeletben¹⁸ az árak átláthatóságával kapcsolatban előírt szabályokkal. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) arra a kérdésre várt választ a Bíróságtól, hogy egyrészt úgy kell-e értelmezni az 1008/2008/EK rendeletet, hogy a légi fuvarozóknak a díjak tényleges összegét fel kell tüntetniük légi viteldíjaik közzétételekor, és azokat ezért nem foglalhatják bele részben a légi viteldíjaikba, másrészt pedig hogy az említett rendelettel ellentétes-e az általános szerződési feltételek jogára vonatkozó, az uniós jogon alapuló olyan nemzeti szabályozás alkalmazása, amely szerint a meg nem jelenő vagy a repülőúttól elálló ügyfelektől ezért nem kérhető külön kezelési díj.

¹⁸ A Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2008. L 293., 3. o.).

A Bíróság válasza szerint az 1008/2008/EK rendelet 23. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatát úgy kell értelmezni, hogy a légi fuvarozóknak az e rendelet szerinti adók, repülőtéri díjak, valamint egyéb díjak, felárak és illetékek tényleges összegét külön fel kell tüntetniük a légi viteldíjaik közzétételekor. Következésképpen ezeket az elemeket még részben sem foglalhatják bele a légi viteldíjba. Az 1008/2008/EK rendelet 23. cikkének (1) bekezdése többek között a valamely tagállam területén található repülőtérrel kiinduló légi járatokra vonatkozó árakkal kapcsolatos tájékoztatás és átláthatóság biztosítására irányul, és ennél fogva hozzájárul az e szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfél védelmének biztosításához. Mindenesetre az ettől eltérő értelmezés megakadályozhatná e rendelkezés hatékony érvényesülését.

Az 1008/2008/EK rendelet 22. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha a 93/13/EGK irányelvet átültető valamely nemzeti szabályozás alkalmazása azt eredményezheti, hogy az általános szerződési feltételekben szereplő, a meg nem jelenő vagy a repülőúttól elálló ügyfelektől külön kezelési átalánydíj beszedését lehetővé tévő valamely kikötést semmissé nyilvánítanak. A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy a légi fuvarozási szerződésekre is alkalmazandóak a fogyasztók tisztességtelen feltételekkel szembeni védelmére vonatkozó általános szabályok.

Így az 1008/2008 rendelettel hatályon kívül helyezett 2409/92/EGK rendelet az ötödik preambulumbekkezdésében kimondta, hogy helyénvaló „az árak szabadságát [helyesen: a szabad árképzést] kiegészíteni megfelelő biztosítékokkal a fogyasztók és az ipar védelme érdekében”.

2019. július 10-i Amazon EU ítélet (C-649/17, [EU:C:2019:576](#))

A luxemburgi székhelyű Amazon EU Sàrl online értékesít különféle termékeket. Az alapügyben a fogyasztói központok és szervezetek német országos szövetsége (a továbbiakban: országos szövetség) az Amazon EU-nak az amazon.de internetes oldalán található, a fogyasztó számára a vele való kapcsolatba lépést lehetővé tévő információk elhelyezésével kapcsolatos gyakorlatainak az alkalmazásától való eltiltás iránti keresettel fordult egy regionális bírósághoz. Mivel ez a bíróság elutasította az említett keresetet, az országos szövetség fellebbezést nyújtott be a regionális felsőbíróság előtt, amelyet szintén elutasítottak. Ezért az országos szövetség felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bíróság, a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) előtt.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2011/83/EU irányelv¹⁹ 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozott.

¹⁹ A fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 304., 64. o.).

A Bíróság először is emlékeztetett arra, hogy a fogyasztó azon lehetősége, hogy gyorsan és hatékonyan kapcsolatba tud lépni a kereskedővel – amint azt az említett rendelkezés előírja – alapvető fontossággal bír a fogyasztók jogainak, különösen az elállási jognak a védelme és hatékony végrehajtása tekintetében, amely jog gyakorlásának részletes szabályait és feltételeit ezen irányelv 9–16. cikke tartalmazza. Mindazonáltal az említett rendelkezés értelmezése során megfelelő egyensúlyt kell biztosítani a fogyasztóvédelem magas szintje és a vállalkozások versenyképessége között, amint azt a 2011/83/EU irányelv (4) preambulumbekzdése kimondja, a vállalkozó vállalkozási szabadságának tiszteletben tartása mellett, ahogyan azt az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) rögzíti.

A Bíróság álláspontja szerint a nemzeti bíróság feladata értékelni azt, hogy – figyelemmel azon körülmények összességére, amelyek között a fogyasztó a kereskedővel egy internetes oldalon keresztül kapcsolatba lép, figyelemmel továbbá különösen ezen oldal megjelenítésére és funkcióira – az e kereskedő által e fogyasztó rendelkezésére bocsátott kommunikációs eszközök lehetővé teszik-e a fogyasztó számára, hogy a kereskedővel – a 2011/83/EU irányelv 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelően – gyorsan és hatékonyan kapcsolatba tudjon lépni.

E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy aránytalannak tűnik egy olyan fel tétel nélküli kötelezettség, hogy minden körülmények között a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani egy telefonszámot, sőt, hogy telefon- vagy faxvonalat, illetve új e-mail-címet kell létesíteni, hogy a fogyasztók kapcsolatba léphessenek a kereskedővel.

A Bíróság ennél fogva kimondta, hogy a 2011/83/EU irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában szereplő „ha van” kifejezést akként kell értelmezni, hogy az azokra az esetekre vonatkozik, amikor a kereskedő rendelkezik telefon- vagy faxszámmal, és amikor ezeket nem kizárólag a fogyasztókkal való kapcsolattartástól eltérő célokra használja. Ennek hiányában ez a rendelkezés nem kötelezi a kereskedőt, hogy tájékoztassa a fogyasztót erről a telefonszámról, vagy akár arra, hogy telefon- vagy faxvonalat, illetve új e-mail-fiókot létesítsen azzal a céllal, hogy a fogyasztók kapcsolatba léphessenek vele.

Másodszor, megvizsgálva, hogy e kereskedő az alapügyben szereplőkhöz hasonló körülmények között alkalmazhat-e a 2011/83/EU irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában nem említett kommunikációs eszközöket, például azonnali üzenetküldést vagy telefonos visszahívást biztosító rendszert, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 2011/83/EU irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontját akként kell értelmezni, hogy noha ez a rendelkezés arra kötelezi a kereskedőt, hogy a fogyasztó rendelkezésére bocsásson egy, a közvetlen és hatékony kommunikációval kapcsolatos kritériumoknak megfelelő kommunikációs eszközt, azzal nem ellentétes az, hogy az említett kereskedő – az e kritériumoknak való megfelelés céljából – az említett rendelkezésben felsoroltaktól eltérő kommunikációs eszközöket biztosítson.

4 A személyes adatok védelme

2015. október 1-jei Weltimmo ítélet (C-230/14, [EU:C:2015:639](#))

A Szlovákiában bejegyzett Weltimmo társaság olyan weboldalt üzemeltetett, amelyen magyarországi ingatlanok hirdetései jelentek meg. Ennek keretében a hirdető személyes adatait kezelte. A hirdetések egy hónapig ingyenesek voltak, majd ezt követően a hirdetésért díjat kellett fizetni. Számos hirdető az első hónap elteltét követően elektronikus levélben kérte hirdetése és egyben a rá vonatkozó személyes adatok törlését. A Weltimmo azonban nem törölte ezeket az adatokat, és kiszámlázta az érintetteknek a szolgáltatásai díját. A kiszámlázott díjak meg nem fizetése esetén az érintett hirdető személyes adatait követeléskezelő cégeknek továbbította a Weltimmo. A hirdető panaszt nyújtottak be a magyar adatvédelmi hatósághoz. E hatóság a 95/46/EK irányelv²⁰ átültető magyar törvény megsértése miatt tízmillió forint (HUF) (megközelítőleg 32 000 euró) összegű bírságot szabott ki a Weltimmóra.

A Weltimmo ekkor a magyar bíróságok előtt megtámadta a magyar adatvédelmi hatóság határozatát. A felülvizsgálati eljárásban eljáró Kúria (Magyarország) azt a kérdést intézte a Bírósághoz, hogy az említett irányelv lehetővé teszi-e a magyar adatvédelmi hatóság számára az irányelv alapján elfogadott magyar törvény alkalmazását és az e törvényben előírt bírság kiszabását.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 95/46/EK irányelv (19) preambulumbekzdéséből a letelepedés fogalmának rugalmas értelmezése következik. Ezért annak meghatározásához, hogy valamely társaság, az adatkezelő, szervezettel rendelkezik-e egy attól eltérő tagállamban, mint az a tagállam vagy harmadik ország, ahol be van jegyezve, mind a létesítmény állandóságának mértékét, mind pedig a tevékenységeknek e másik tagállamban való tényleges gyakorlását értékelni kell. Ez különösen érvényes azon vállalkozásokra, amelyek kizárólag az interneten nyújtanak szolgáltatásokat.

A Bíróság szerint a 95/46/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi az attól eltérő tagállam személyes adatok védelmére vonatkozó szabályozásának alkalmazását, mint ahol ezen adatok kezelője be van jegyezve, amennyiben ezen adatkezelő tartós jelleggel való és tényleges tevékenységet folytat e tagállam területén. Az ezen adatkezeléssel érintett személyek állampolgárságának viszont nincs jelentősége.

Abban az esetben, ha valamely tagállam felügyelő hatósága arra a következtetésre jut, hogy az alkalmazandó jog nem e tagállam joga, hanem valamely más tagállamé, ezen irányelv 28. cikkének (1), (3) és (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e felügyelő hatóság nem gyakorolhatja a tényleges beavatkozási jogköröket. Következésképpen

²⁰ A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

nem szabhat ki szankciókat a saját tagállamának joga alapján egy olyan adatkezelőre, aki nincs letelepedve a saját tagállamának területén. Ugyanis az érintett tagállam területi szuverenitásából következő követelményekből, a törvényesség elvéből és a jogállamiság fogalmából következően a szankcionálási jogkör gyakorlására főszabály szerint nem kerülhet sor azon jogi határokon túl, amelyekben belül a közigazgatási hatóság a saját nemzeti joga alapján jogosult eljárni.

2015. október 6-i Schrems ítélet (nagytanács) (C-362/14, [EU:C:2015:650](#))

Maximillian Schrems, osztrák állampolgár, 2008 óta használta a Facebookot. Az M. Schrems által a Facebookra feltett adatokat a Facebook ír leányvállalatától részben vagy egészben az Egyesült Államokban található szerverekre továbbították, és azokat ott kezelték. M. Schrems panaszt nyújtott be az ír adatvédelmi hatósághoz, mivel véleménye szerint az Edward Snowden által 2013-ban az Egyesült Államok hírszerző szolgálatainak (különösen a National Security Agencynek, NSA) a tevékenységeire vonatkozóan kiszivárogtatott információkra tekintettel az Egyesült Államok joga és gyakorlata nem biztosított elégséges védelmet az ebbe az országba továbbított adatok hatóságok általi megfigyelésével szemben. Az ír hatóság többek között azzal az indokkal utasította el a panaszt, hogy a Bizottság a 2000/520/EK határozatában²¹ megállapította, hogy az Egyesült Államok az ún. „biztonságos kikötő” rendszere keretében megfelelő védelmi szintet biztosít a továbbított személyes adatok számára.

Az ügyben eljáró High Court (felsőbíróság, Írország) arra várt választ, hogy a Bizottság e határozata azzal a hatással jár-e, hogy megakadályozza a nemzeti adatvédelmi hatóságot abban, hogy olyan panasz ügyében folytasson vizsgálatot, amely azt állítja, hogy valamely harmadik ország nem biztosít megfelelő védelmi szintet, és adott esetben felfüggeszse a vitatott adattovábbítást.

A Bíróság válasza szerint a személyes adatok valamely tagállamból egy harmadik országba való továbbítására irányuló művelet önmagában a 95/46/EK irányelv²² 2. cikk b) pontjának értelmében vett, valamely tagállam területén végzett személyesadat-kezelésnek minősül. A nemzeti felügyelő hatóságok tehát hatáskörrel rendelkeznek annak ellenőrzésére, hogy a személyes adatoknak azon tagállamból valamely harmadik országba való továbbítása, amelyre a hatóságok joghatósága kiterjed, tiszteletben tartja-e a 95/46 irányelvben támasztott követelményeket.

Ezért amíg a Bíróság – amely egyedül rendelkezik hatáskörrel az uniós jogi aktusok érvénytelenségének megállapítására – nem állapítja meg a Bizottság határozatának érvénytelenségét, a tagállamok és a szerveik nem fogadhatnak el az e határozattal

²¹ A 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma által kiadott biztonságos kikötő adatvédelmi elvek által biztosított védelem megfelelőségéről és az ezzel kapcsolatos gyakran felvetődő kérdésekről szóló, 2000. július 26-i 2000/520/EK bizottsági határozat (HL 2000. L 215., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 16. fejezet, 1. kötet, 119. o.).

²² A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

ellentétes olyan intézkedéseket, mint az annak kötelező erejű megállapítására irányuló jogi aktusok, hogy az a harmadik ország, amelyre az említett határozat vonatkozik, nem biztosít megfelelő védelmi szintet. Amennyiben a felügyelő hatóság arra a következtetésre jut, hogy e személyes adatok kezelése vonatkozásában a jogok vagy szabadságok védelmével kapcsolatos kérelem alátámasztására felhozott bizonyítékok megalapozatlanok, és ezért elutasítja azt, az említett panaszt benyújtó személynek olyan bírósági jogorvoslati lehetőségekkel kell rendelkeznie, amelyek lehetővé teszik számára, hogy az ilyen, számára sérelmet okozó határozatot a nemzeti bíróságok előtt vitassa. Ellenkező esetben, ha az említett hatóság megalapozottnak ítéli meg az ilyen kérelmet benyújtó személy által felhozott kifogásokat, ugyanezen hatóságnak – a 95/46/EK irányelvnek a Charta 8. cikke (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett 28. cikke (3) bekezdése első albekezdésének harmadik franciabekezdése alapján – lehetőséggel kell rendelkeznie arra, hogy bírósági eljárást indítson.

A 95/46/EK irányelvnek a Charta 7., 8. és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 25. cikkének (6) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés alapján elfogadott olyan határozat, amelyben a Bizottság megállapítja, hogy valamely harmadik ország megfelelő védelmi szintet biztosít, nem akadályozza meg azt, hogy valamely tagállam felügyelő hatósága megvizsgálja a valamely személy által benyújtott, valamely tagállamból e harmadik országba továbbított és őt érintő személyes adatok kezelése vonatkozásában a jogainak vagy szabadságainak védelmével kapcsolatos kérelmet, amennyiben e személy arra hivatkozik, hogy az ezen országban hatályos jog és gyakorlatok nem biztosítanak megfelelő védelmi szintet.

A 95/46/EK irányelv 25. cikkének (6) bekezdésében szereplő „megfelelő védelmi szint” kifejezést úgy kell érteni, mint amely megköveteli, hogy e harmadik ország – belföldi joga vagy vállalt nemzetközi kötelezettségei alapján – az Unióban a Chartával összefüggésben értelmezett ezen irányelv által biztosított védelmi szinttel lényegében azonos védelmi szintet biztosítson ténylegesen az alapvető jogok és szabadságok számára.

A „biztonságos kikötő” elvei ugyanis csak azokra az amerikai szervezetekre alkalmazandók, amelyek öntanúsítással rendelkeznek, és személyes adatokat kapnak az Unióból, az amerikai hatóságokra azonban nem vonatkozik az említett elvek tiszteletben tartásának követelménye. Ráadásul a 2000/520/EK határozat a nemzetbiztonságra és a közérdekre vonatkozó követelmények vagy az Egyesült Államok belső joga alapján lehetővé teszi a beavatkozást azon személyek alapvető jogaiba, akiknek a személyes adatait az Unióból az Egyesült Államokba továbbítják vagy továbbíthatják, nem tartalmaz azonban semmilyen megállapítást azzal kapcsolatban, hogy az Egyesült Államokban léteznek az e jogokba való esetleges beavatkozások korlátozására irányuló állami szabályok, vagy hogy hatékony bírói jogvédelem létezne az ilyen jellegű beavatkozásokkal szemben.

Ezenfelül a Bizottság a 2000/520/EK határozat 3. cikkének elfogadásával túllépte azon hatáskört, amelyet a 95/46/EK irányelvnek a Chartával összefüggésben értelmezett 25. cikke (6) bekezdése ruházott rá, ezért e 3. cikk érvénytelen.

2019. október 1-jei Planet49 ítélet (nagytanács) (C-673/17, [EU:C:2019:801](#))

A Planet49 társaság nyereményjátékot szervezett a www.dein-macbook.de internetes oldalon. A részvételhez az internethasználóknak meg kellett adniuk nevüket és címüket egy olyan internetes oldalon, amelyen jelölőnégyzetek szerepeltek. A cookie-k telepítését engedélyező négyzetet előre bejelölték.

A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), amely előtt a német fogyasztói szervezetek szövetsége indított keresetet, kétségeket táplált a felhasználók előre bejelölt négyzettel adott hozzájárulásának érvényességével, valamint a szolgáltatót terhelő tájékoztatási kötelezettség terjedelmével kapcsolatban.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem lényegében a 95/46/EK irányelvvel, valamint az általános adatvédelmi rendelettel együttesen értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv szerinti „hozzájárulás” fogalmának értelmezésére vonatkozott.

A Bíróság először is megállapította, hogy a 95/46/EK irányelv 2. cikkének h) pontja – amelyre az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 2. cikkének f) pontja utal – a hozzájárulást a következőképpen határozza meg: „az érintett kívánságának önkéntes, kifejezett és tájékozott kinyilvánítása, amellyel beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez”. Kiemelte, hogy az érintett akaratának „kinyilvánítására” vonatkozó követelmény egyértelműen aktív és nem passzív magatartásra utal. Márpedig egy előre bejelölt négyzettel adott hozzájárulás nem jelent aktív magatartást a valamely internetes oldal felhasználója részéről. Ezenkívül az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikke (3) bekezdésének keletkezéstörténete, amely rendelkezés a 2009/136 irányelvvel történő módosítása óta előírja, hogy a felhasználónak előzetesen „hozzá kell járulnia” a cookie-k telepítéséhez, arra enged következtetni, hogy a felhasználó hozzájárulása a továbbiakban már nem vélelmezhető, és annak ez utóbbi aktív magatartásából kell erednie. Végül az aktív hozzájárulást immár az általános adatvédelmi rendelet is előírja, amely rendelet 4. cikkének 11. pontja megköveteli a többek között „félreérthetetlenül kifejező cselekedet” formáját öltő akaratnyilatkozatot, és amelynek (32) preambulumbekzdése kifejezetten kizárja a hozzájárulást „hallgatás, az előre bejelölt négyzet vagy a nemcselekvés” esetén.

A Bíróság így kimondta, hogy a hozzájárulás nem tekinthető érvényesnek abban az esetben, ha valamely internetes oldal felhasználója a végberendezésében mentett információk cookie-k segítségével történő tárolását vagy az ott már tárolt információkhoz cookie-k segítségével történő hozzáférést előre bejelölt négyzettel engedélyezi, és e bejelölést e felhasználónak a hozzájárulása megtagadásához törölnie kell.

Másodszor, a Bíróság megállapította, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikke (3) bekezdésének célja az, hogy a felhasználót a magánéletébe való bármilyen beavatkozástól megvédje, függetlenül attól, hogy az ilyen beavatkozás személyes adatokat érint-e, vagy sem. Ebből az következik, hogy a hozzájárulás fogalmát nem kell eltérően értelmezni attól függően, hogy a valamely internetes oldal

felhasználójának végberendezésében tárolt vagy onnan lehívott információk személyes adatoknak minősülnek-e, vagy sem.

Harmadszor, a Bíróság rámutatott, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv 5. cikkének (3) bekezdése megköveteli, hogy a felhasználó – többek között az adatkezelés céljairól szóló – egyértelmű és teljes körű tájékoztatás alapján ehhez előzetes hozzájárulását adja. Márpedig az egyértelmű és teljes körű tájékoztatásnak a felhasználót olyan helyzetbe kell hoznia, hogy könnyedén el tudja dönteni, milyen következményekkel jár az általa esetleg megadott hozzájárulás, és biztosítania kell, hogy ezt a hozzájárulást a helyzet teljes ismeretében adják meg. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a cookie-k működésének időtartama, valamint az, hogy harmadik személyek hozzáférhetnek-e ezen cookie-khoz, vagy sem, a szolgáltató által a valamely internetes oldal felhasználójának nyújtandó egyértelmű és teljes körű tájékoztatás körébe tartozik.

2020. július 16-i Facebook Ireland és Schrems ítélet (C-311/18, [EU:C:2020:559](#))

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR)²³ úgy rendelkezik, hogy az ilyen adatok főszabály szerint csak akkor továbbíthatók valamely harmadik országba, ha az adott harmadik ország ezen adatok számára megfelelő védelmi szintet biztosít. E rendelet szerint a Bizottság megállapíthatja, hogy a harmadik ország a belföldi joga vagy a nemzetközi kötelezettségei alapján megfelelő védelmi szintet²⁴ biztosít. Az ilyen megfeleléségi határozat hiányában az ilyen továbbítás csak akkor végezhető el, ha a személyes adatok Unióban letelepedett átadója megfelelő garanciákat ír elő, amelyek különösen a Bizottság által elfogadott általános adatvédelmi kikötéseken alapulhatnak, és ha az érintett személyek érvényesíthető jogokkal és hatékony jogorvoslati lehetőségekkel²⁵ rendelkeznek.

Egyébiránt a GDPR pontosan meghatározza azokat a feltételeket, amelyek mellett a megfeleléségi határozat vagy a megfelelő garanciák hiányában sor kerülhet az ilyen továbbításra.²⁶

Maximillian Schrems, Ausztriában lakóhellyel rendelkező osztrák állampolgár 2008 óta a Facebook felhasználója. Az Unió területén lakó többi felhasználóhoz hasonlóan M. Schrems személyes adatait a Facebook Ireland részben vagy egészben a Facebook Inc. Egyesült Államokban található szervereire továbbítja, és azokat ott kezelik. M. Schrems panaszt nyújtott be az ír felügyeleti hatósághoz, amely lényegében arra irányul, hogy utóbbi tiltsa meg ezen adattovábbításokat. Arra hivatkozott, hogy az Egyesült Államok joga és gyakorlatai nem biztosítanak elégséges védelmet azzal

²³ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.).

²⁴ A GDPR 45. cikke.

²⁵ A GDPR 46. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének c) pontja.

²⁶ A GDPR 49. cikke.

szemben, hogy az ezen országba továbbított adatokhoz a hatóságok hozzáférjenek. Ezt a panaszt többek között azzal az indokkal utasították el, hogy a Bizottság a 2000/520 határozatában²⁷ (az úgynevezett „biztonságos kikötőről” szóló határozat) megállapította, hogy az Egyesült Államok megfelelő védelmi szintet biztosít. 2015. október 6-án hozott ítéletében a Bíróság, amely a High Court (felsőbíróság, Írország) által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdés alapján járt el, e határozatot érvénytelennek nyilvánította (a továbbiakban: Schrems I ítélet).²⁸

A Schrems I ítélet nyomán, és azt követően, hogy az ír bíróság ez alapján megsemmisítette az e panaszt elutasító határozatot, az ír felügyeleti hatóság felhívta M. Schremset, hogy fogalmazza újra a panaszát figyelemmel arra, hogy a Bíróság érvénytelennek nyilvánította a 2000/520 határozatot. Az újrafogalmazott panaszában M. Schrems fenntartja, hogy az Egyesült Államok nem nyújt elégséges védelmet az ezen országba továbbított adatok számára. Kéri, hogy a jövőre nézve függesszék fel vagy tiltsák meg a személyes adatainak az Unióból az Egyesült Államokba történő továbbítását, amelyet a Facebook Ireland immár a 2010/87 határozat²⁹ mellékletében szereplő általános adatvédelmi kikötések alapján végez. Mivel az ír felügyeleti hatóság úgy vélte, hogy M. Schrems panaszának kezelése többek között a 2010/87 határozat érvényességétől függ, eljárást indított a High Court (felsőbíróság) előtt annak érdekében, hogy ez utóbbi előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtson be a Bírósághoz. Ezen eljárás megindítását követően a Bizottság elfogadta az EU–USA adatvédelmi pajzs által biztosított védelem megfelelőségéről szóló 2016/1250 határozatot³⁰ (az úgynevezett „adatvédelmi pajzsról” szóló határozat).

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében az előterjesztő bíróság a GDPR-nak a 2010/87 határozatban szereplő általános adatvédelmi kikötéseken alapuló személyesadat-továbbításra való alkalmazhatóságáról, az ilyen továbbítás keretében az e rendelet által megkövetelt védelmi szintről és az ebben az összefüggésben a felügyeleti hatóságokra háruló kötelezettségekről kérdezi a Bíróságot. Továbbá a High Court felveti mind a 2010/87 határozat, mind pedig a 2016/1250 határozat érvényességének kérdését.

A mai napon kihirdetett ítéletében a Bíróság megállapítja, hogy a 2010/87 határozatnak az Alapjogi Chartára tekintettel történő vizsgálata nem tárt fel olyan tényezőt, amely e határozat érvényességét érintené. Ezzel szemben a Bíróság érvénytelennek nyilvánítja a 2016/1250 határozatot.

²⁷ A 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján, az Egyesült Államok Kereskedelmi Minisztériuma által kiadott „biztonságos kikötő” adatvédelmi elvek által biztosított védelem megfelelőségéről és az ezzel kapcsolatos gyakran felvetődő kérdésekről szóló, 2000. július 26-i 2000/520/EK bizottsági határozat (HL 2000. L 215., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 16. fejezet, 1. kötet, 119. o.).

²⁸ 2015. október 6-i Schrems ítélet (C-362/14, [EU:C:2015:650](#)).

²⁹ A 2016. december 16-i (EU) 2016/2297 bizottsági végrehajtási határozattal (HL 2016. L 344., 100. o.) módosított, a 95/46 irányelv alapján a személyes adatok harmadik országbeli adatfeldolgozók részére történő továbbítására vonatkozó általános szerződési feltételekről szóló, 2010. február 5-i 2010/87/EU bizottsági határozat (HL 2010. L 39., 5. o.).

³⁰ A 95/46 irányelv alapján az EU–USA adatvédelmi pajzs által biztosított védelem megfelelőségéről szóló, 2016. július 12-i (EU) 2016/1250 bizottsági végrehajtási határozat (HL 2016. L 207., 1. o.).

A Bíróság mindenekelőtt úgy ítéli meg, hogy az uniós jog, és különösen a GDPR alkalmazandó a személyes adatoknak a valamely tagállamban letelepedett gazdasági szereplő által valamely harmadik országban letelepedett másik gazdasági szereplő részére kereskedelmi célból végzett továbbítására, még abban az esetben is, ha ezeket az adatokat e továbbítás során vagy azt követően az érintett harmadik ország hatóságai közbiztonsági, honvédelmi és nemzetbiztonsági célból kezelhetik. A Bíróság pontosítja, hogy a valamely harmadik ország hatóságai általi adatkezelés e típusa nem zárhatja ki az ilyen továbbítást a rendelet hatálya alól.

Az ilyen továbbítás keretében megkövetelt védelmi szint tekintetében a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a GDPR rendelkezései által e célból előírt követelményeket, amelyek a megfelelő garanciákra, az érvényesíthető jogokra és a hatékony jogorvoslati lehetőségekre vonatkoznak, úgy kell értelmezni, hogy azon személyeknek, akiknek a személyes adatait az általános adatvédelmi kikötések alapján továbbítják harmadik országba, olyan védelmi szinttel kell rendelkezniük, amely lényegében azonos a Charta fényében értelmezett e rendelet által az Unióban biztosított védelmi szinttel. Ezzel összefüggésben a Bíróság kimondja, hogy e védelmi szint értékelésének figyelembe kell vennie mind az Unióban letelepedett adatkezelő és a továbbításnak az érintett harmadik országban letelepedett címzettje között létrejött szerződéses kikötéseket, mind pedig – e harmadik ország hatóságainak az így továbbított adatokhoz való esetleges hozzáférését illetően – az ezen ország jogrendszerének releváns elemeit.

Az ilyen továbbítással összefüggésben a felügyeleti hatóságokra háruló kötelezettségek kapcsán a Bíróság úgy ítéli meg, hogy e hatóságok – feltéve, hogy nem létezik a Bizottság által érvényesen elfogadott megfelelőségi határozat – többek között kötelesek felfüggeszteni vagy megtiltani a személyes adatok harmadik országba irányuló továbbítását, ha úgy vélik e továbbítás sajátos körülményeire tekintettel, hogy az általános adatvédelmi kikötéseket ebben az országban nem tartják be, vagy azokat ott nem lehet tiszteletben tartani, és hogy a továbbított adatok védelme, amelyet az uniós jog megkövetel, más eszközzel nem biztosítható, amennyiben az Unióban letelepedett adatkezelő maga nem függesztette fel vagy fejezte be az ilyen továbbítást.

A Bíróság ezt követően a 2010/87 határozat érvényességét vizsgálja. A Bíróság szerint e határozat érvényességét nem kérdőjelezi meg önmagában az, hogy az e határozatban szereplő általános adatvédelmi kikötések szerződéses jellegük miatt nem kötik azon harmadik ország hatóságait, amelybe az adatokat továbbíthatják. Ezzel szemben a Bíróság kimondja, hogy ez az érvényesség attól függ, hogy az említett határozat tartalmaz-e olyan hatékony mechanizmusokat, amelyek a gyakorlatban lehetővé teszik annak biztosítását, hogy az uniós jog által megkövetelt védelmi szintet tiszteletben tartsák, és hogy a személyes adatok ilyen kikötéseken alapuló továbbítását az e kikötések megsértése, illetve tiszteletben tartásuk lehetetlensége esetén felfüggeszsek vagy megtiltsák. A Bíróság megállapítja, hogy a 2010/87 határozat ilyen mechanizmusokat alakít ki. E tekintetben többek között azt hangsúlyozza, hogy e határozat bevezeti az adatkezelő és az adattovábbítás címzettje azon kötelezettségét,

hogy előzetesen ellenőrizték, hogy az érintett harmadik országban tiszteletben tartják-e ezen védelmi szintet, és e címzettet arra kötelezi, hogy tájékoztassa az adatátadót arról, ha esetleg nem képes eleget tenni az általános adatvédelmi kikötéseknek, ez utóbbi pedig köteles felfüggeszteni az adattovábbítást és/vagy az előbbivel kötött szerződéstől elállni.

A Bíróság végül a 2016/1250 határozat érvényességét vizsgálja azokra a követelményekre tekintettel, amelyek a GDPR-ból következnek, utóbbit a Chartának a magán- és családi élet tiszteletben tartására, a személyes adatok védelmére és a hatékony bírói jogvédelemre vonatkozó rendelkezései fényében értelmezve. E tekintetben a Bíróság megállapítja, hogy e határozat a 2000/520 határozathoz hasonlóan a nemzetbiztonság, a közérdek és a bűnüldözés követelményeinek elsőbbségét fejezi ki, amely így lehetővé teszi a beavatkozást azon személyek alapvető jogaiba, akiknek az adatait az Unióból e harmadik országba továbbítják. A Bíróság szerint a személyes adatok védelmének korlátozásai, amelyek az Egyesült Államok azon belső szabályozásából erednek, amelyek az amerikai hatóságok által az Unióból e harmadik országba továbbított ilyen adatokhoz való hozzáférésre és azok felhasználására vonatkoznak, és amely korlátozásokat a Bizottság a 2016/1250 határozatban értékelt, nem úgy lettek szabályozva, hogy megfeleljenek az uniós jogban az arányosság elve által megkövetelt követelményekkel lényegében azonos követelményeknek, amennyiben az e szabályozáson alapuló megfigyelési programok nem a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódnak. Az e határozatban szereplő megállapítások alapján a Bíróság kimondja, hogy egyes megfigyelési programok esetében az említett szabályozásból semmilyen módon nem következik, hogy létezne az abban foglalt, e programok végrehajtására vonatkozó felhatalmazás korlátozása, sem pedig az, hogy fennállnának az esetlegesen érintett, nem amerikai személyek számára szóló garanciák. A Bíróság hozzáteszi, hogy bár ugyanez a szabályozás tartalmaz olyan követelményeket, amelyeket be kell tartaniuk az amerikai hatóságoknak az érintett megfigyelési programok végrehajtása során, nem biztosít az érintett személyek számára az amerikai hatóságokkal szemben a bíróságok előtt érvényesíthető jogokat.

A bírói jogvédelem létezése kapcsán a Bíróság úgy ítéli meg, hogy ellentétben azzal, amit a Bizottság a 2016/1250 határozatban megállapított, az e határozatban szereplő ombudsmani mechanizmus nem biztosít e személyek számára jogorvoslati lehetőséget olyan szerv előtt, amely az uniós jogban megkövetelt garanciákkal lényegében azonos garanciákat nyújtana, amelyek biztosíthatnák mind az e mechanizmus által előírt ombudsman függetlenségét, mind pedig az olyan normák meglétét, amelyek felhatalmazzák az említett ombudsmant arra, hogy az amerikai hírszerzési szervezetekkel szemben kötelező erejű határozatokat hozzon. Mindezen indokok alapján a Bíróság megállapítja a 2016/1250 érvénytelenségét.

2021. március 2-i Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítélet (nagytanács) (C-746/18, [EU:C:2021:152](#))

Észtországban büntetőeljárást indítottak H. K. ellen lopás, harmadik fél bankkártyájának használata és bírósági eljárásban részt vevő személyekkel szembeni erőszak bűncselekménye miatt. H. K.-t a fenti bűncselekmények miatt az elsőfokú bíróság két év szabadságvesztés-büntetésre ítélte. Ezen ítéletet a másodfokú bíróság helybenhagyta.

Azokat a jegyzőkönyveket, amelyeken az említett bűncselekmények megállapítása alapul, többek között elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása keretében keletkezett személyes adatok alapján készítették. A Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország), amelyhez H. K. felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, kétségeit fejezte ki azon feltételek uniós joggal³¹ való összeegyeztethetőségét illetően, amelyek mellett a nyomozó hatóságok ezen adatokhoz hozzáfértek.

E kétségek először is azt a kérdést érintik, hogy azon időszak hossza, amely alatt a nyomozó hatóságok az adatokhoz hozzáfértek, olyan feltételnek minősül-e, amely lehetővé teszi az e hozzáférés révén az érintett személyek alapvető jogaiba történő beavatkozás súlyosságának értékelését. Így a kérdést előterjesztő bíróság kérdése arra irányul, hogy amennyiben ezen időszak nagyon rövid, vagy az összegyűjtött adatok mennyisége nagyon korlátozott, általánosságban a bűnözés elleni küzdelem, és nem csupán a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem alkalmas-e az ilyen beavatkozás igazolására. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróságnak a tekintetben támadtak kétségei, hogy az észt ügyészség – a nemzeti szabályozás által ráruházott különböző feladatokra tekintettel – a Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet³² értelmében vett olyan „független” közigazgatási szervnek minősül-e, amely engedélyezheti, hogy a nyomozó hatóság az érintett adatokhoz hozzáférjen.

A Bíróság nagytanácsban hozott ítéletében kimondja, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel” ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése céljából lehetővé teszi, hogy a hatóságok olyan forgalmi vagy helymeghatározó adatokhoz férjenek hozzá, amelyek információkat szolgáltathatnak az elektronikus hírközlő eszköz felhasználója által lebonyolított közlésekről vagy az általa használt végberendezések helyétől, és lehetővé tehetik az e felhasználó magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását, anélkül hogy e hozzáférés a súlyos bűncselekmények elleni küzdelmet érintő eljárásokra és a közbiztonságot érintő súlyos fenyegetések megelőzésére korlátozódna. A Bíróság szerint e tekintetben nincs jelentősége azon időszak hosszának, amelyre vonatkozóan az ezen adatokhoz való hozzáférést kérték,

³¹ Közelebbről a 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 9. o.) módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű kiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.; a továbbiakban: elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 15. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdésével.

³² 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet (C-203/15 és C-698/15, [EU:C:2016:970](#), 120. pont).

valamint az ilyen időszakra vonatkozóan rendelkezésre álló adatok mennyiségének vagy jellegének. Ezenkívül a Bíróság úgy véli, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett ugyanezen irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az ügyészséget arra vonatkozó hatáskörrel ruházza fel, hogy büntetőügyben folytatott nyomozás céljából engedélyezze valamely hatóság részére a forgalmi és helymeghatározó adatokhoz való hozzáférést.

Azon feltételeket illetően, amelyek mellett a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése céljából a hatóságok számára

– az „elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”³³ alapján hozott intézkedés alkalmazásával – az elektronikus hírközlési szolgáltatók által megőrzött forgalmi és helymeghatározó adatokhoz hozzáférés adható, a Bíróság felidézi a La Quadrature du Net és társai ítéletben³⁴ kimondottakat. Ennek megfelelően, az említett irányelv csak az uniós jog általános elveinek, köztük az arányosság elvének és a Charta által biztosított alapvető jogoknak³⁵ a tiszteletben tartása mellett hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy többek között a fenti célokból olyan jogszabályi intézkedéseket fogadjanak el, amelyek az ezen irányelvben előírt jogok és kötelezettségek, különösen a közlések és a forgalmi adatok³⁶ titkosságának biztosítására irányuló kötelezettség hatályát korlátozzák. Ezzel összefüggésben, az irányelvvel ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek az elektronikus hírközlési szolgáltatók részére a forgalmi és a helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, megelőző jelleggel történő megőrzését írják elő.

Ami a bűncselekmények megelőzésére, kivizsgálására, felderítésére és üldözésére irányuló, a szóban forgó szabályozás által követett célt illeti, az arányosság elvének megfelelően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy kizárólag a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot érintő súlyos fenyegetések megelőzésének célja alkalmas annak igazolására, hogy a hatóságok olyan forgalmi vagy helymeghatározó adatok összességéhez férjenek hozzá, amelyek lehetővé teszik az érintett személyek magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását, anélkül hogy a hozzáférés iránti kérelem arányosságát érintő egyéb tényezők – így például azon időszak hossza, amelyre vonatkozóan az ilyen adatokhoz való hozzáférést igénylik – azzal a hatással járnának, hogy általánosságban a bűncselekmények megelőzésére, kivizsgálására, felderítésére és üldözésére irányuló cél igazolhatná az ilyen hozzáférést.

A hatóságok forgalmi és helymeghatározó adatokhoz való hozzáféréseinek nyomozás lefolytatása céljából történő engedélyezésére vonatkozóan az ügyészségre ruházott hatáskört illetően a Bíróság emlékeztet arra, hogy a nemzeti jognak kell meghatároznia azokat a feltételeket, amelyek mellett az elektronikus hírközlési szolgáltatóknak a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok számára a rendelkezésükre álló adatokhoz

³³ A 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése.

³⁴ 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, [EU:C:2020:791](#), 166–169. pont).

³⁵ Különösen a Charta 7., 8. és 11. cikke, valamint 52. cikkének (1) bekezdése.

³⁶ A 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése.

való hozzáférést biztosítaniuk kell. Az arányosság követelményének való megfelelés érdekében azonban az ilyen szabályozásnak a szóban forgó intézkedés hatályával és alkalmazásával kapcsolatban egyértelmű és pontos szabályokat kell tartalmaznia, valamint bizonyos minimumkövetelményeket kell előírnia annak érdekében, hogy a személyes adataik révén érintett személyek elegendő biztosítékkal rendelkezzenek ezen adatoknak a visszaélések veszélyeivel szembeni hatékony védelmére. E szabályozásnak a belső jogban jogilag kötelező erejűnek kell lennie, és meg kell jelölnie, hogy milyen körülmények között és milyen anyagi jogi és eljárásjogi feltételek mellett lehet az ilyen adatok kezelését előíró intézkedést megtenni, biztosítva ezáltal, hogy a beavatkozás a szigorúan szükséges mértékre korlátozódjon.

A Bíróság szerint e feltételek teljes körű tiszteletben tartásának a gyakorlatban való biztosításához alapvető fontosságú, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknak a megőrzött adatokhoz való hozzáférése valamely bíróság vagy független közigazgatási szerv által végzett előzetes felülvizsgálat tárgyát képezze, és hogy e bíróság vagy szerv különösen megelőzési, felderítési vagy bűnüldözési eljárások keretében az e hatóságok által előterjesztett indokolt kérelmet követően hozza meg határozatát. Kellően indokolt sürgős esetben az ellenőrzést rövid határidőn belül el kell végezni.

E tekintetben a Bíróság kifejti, hogy az előzetes felülvizsgálathoz többek között az szükséges, hogy azon bíróság vagy szerv, amelynek feladata ezen előzetes felülvizsgálat elvégzése, valamennyi hatáskörrel rendelkezzen, és minden szükséges garanciát megadjon a szóban forgó különböző érdekek és jogok összehangolásának biztosítása érdekében. Különösen a bűnügyi nyomozást illetően az ilyen felülvizsgálat megköveteli, hogy az említett bíróság vagy szerv alkalmas legyen arra, hogy megfelelő egyensúlyt teremtsen egyrészt a bűnözés elleni küzdelem keretében a nyomozás szükségleteihez kapcsolódó érdekek, másrészt az azon személyek magánéletének tiszteletben tartásához és személyes adatainak védelméhez fűződő alapvető jogok között, akiknek a z adatait a hozzáférés érinti. Amennyiben e felülvizsgálatot nem bíróság, hanem független közigazgatási szerv végzi el, e szervnek olyan jogállással kell rendelkeznie, amely lehetővé teszi számára, hogy feladatai ellátása során objektív és pártatlan módon járjon el, és e célból minden külső befolyástól mentesnek kell lennie.

A Bíróság szerint a fentiekből következik, hogy a függetlenség követelménye, amelynek az előzetes felülvizsgálat elvégzésére köteles hatóságnak meg kell felelnie, megköveteli, hogy e hatóság harmadik félnek minősüljön az adatokhoz való hozzáférést kérő hatósághoz képest oly módon, hogy az előbbi képes legyen e felülvizsgálatot minden külső befolyástól mentesen objektíven és pártatlanul elvégezni. Közelebbről, a büntetőjog területén a függetlenség követelménye azt jelenti, hogy az ezen előzetes felülvizsgálat elvégzésére köteles hatóság egyrészt nem vesz részt a szóban forgó felderítés lefolytatásában, másrészt pedig eljárásjogi helyzete semleges a büntetőeljárás felei irányában. Márpedig nem ez a helyzet az ügyészség esetében, amely – mint az észti ügyészség esetében is – irányítja a felderítést, és adott esetben a közvádat képviseli.

Ebből következik, hogy az ügyészség nincs abban a helyzetben, hogy a fent említett előzetes felülvizsgálatot elvégezze.

2020. október 6-i Privacy International ítélet (nagytanács) (C-623/17, [EU:C:2020:790](#)) és La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, [EU:C:2020:791](#))

Az utóbbi években a Bíróság több ítéletben határozott az elektronikus hírközléssel kapcsolatos személyes adatok megőrzéséről és az azokhoz való hozzáférésről.³⁷ Az ebből eredő ítélkezési gyakorlat, különösen a Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet, amelyben a Bíróság többek között megállapította, hogy a tagállamok nem írhatnak elő az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói számára a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére vonatkozó kötelezettséget, bizonyos államokban aggódalmakat váltott ki, mivel attól tartottak, hogy ezzel a nemzetbiztonság védelme és a bűnözés elleni küzdelem szempontjából általuk szükségesnek tartott eszköztől fosztották meg őket.

Ilyen előzmények után került sor arra, hogy az Investigatory Powers Tribunalhoz (nyomozati hatásköröket vizsgáló bíróság, Egyesült Királyság) (Privacy International, C-623/17), a Conseil d'État-hoz (államtanács, Franciaország) (La Quadrature du Net és társai, C-511/18. és C-512/18. sz. egyesített ügyek), valamint a Cour constitutionnelle-hez (alkotmánybíróság, Belgium) (Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai, C-520/18) fordultak az egyes tagállamok által ezeken a területeken elfogadott, olyan szabályozások jogszerűségére vonatkozó jogvitákban, amelyek többek között a felhasználók forgalmi és helymeghatározó adatainak hatóság felé történő továbbítására, illetve általános és különbségtétel nélküli megőrzésére vonatkozó kötelezettséget írtak elő az elektronikus hírközlési szolgáltatók számára.

A Bíróság a nagytanácsban hozott, 2020. október 6-i két ítéletében először is úgy ítéli meg, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv alkalmazandó azokra a nemzeti szabályozásokra, amelyek arra kötelezik az elektronikus hírközlési szolgáltatókat, hogy a nemzetbiztonság védelme és a bűnözés elleni küzdelem céljából személyes adatokat kezeljenek, így például a hatóságoknak továbbítsák, vagy

³⁷ Így például a 2014. április 8-i Digital Rights Ireland és társai ítéletben (C-293/12 és C-594/12, [EU:C:2014:238](#)) a Bíróság azzal az indokkal nyilvánította érvénytelennek a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott [helyesen: kezelt] adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL 2006. L 105., 54. o.; helyesbítés: HL 2009. L 50., 52. o.), hogy a forgalmi és helymeghatározó adatokra vonatkozóan ezen irányelvben előírt általános megőrzési kötelezettség által megvalósított, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) által elismert, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jogba való beavatkozás nem korlátozódik a feltétlenül szükséges mértékre. A 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítéletben (C-203/15 és C-698/15, [EU:C:2016:970](#)) a Bíróság továbbá a 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 9. o.) módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.; a továbbiakban: elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 15. cikkének (1) bekezdését értelmezte. Ez a cikk felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy – többek között a nemzetbiztonság védelme érdekében – „jogszábeli intézkedéseket” fogadjanak el az irányelvben előírt egyes jogok és kötelezettségek hatályának korlátozására. Végül a 2018. október 2-i Ministerio Fiscal ítéletben (C-207/16, [EU:C:2018:788](#)) a Bíróság ugyanezen 15. cikk (1) bekezdését értelmezte egy olyan ügyben, amely az elektronikus hírközlési eszközök felhasználóinak személyazonosságára vonatkozó adatokhoz való hatósági hozzáférésre vonatkozott.

megőrizték azokat. Ezenkívül a Bíróság a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésének aránytalan jellegére vonatkozó, a Tele2 Sverige és Watson és társai ítéletből eredő ítélkezési gyakorlatának megerősítése mellett további pontosítással szolgál többek között azon jogkörök terjedelmét illetően, amelyeket ezen irányelv a tagállamoknak az ilyen adatoknak a fent hivatkozott célokból történő megőrzésével kapcsolatban biztosít.

Először is a Bíróság eloszlatja az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv alkalmazhatóságával kapcsolatos, a jelen ügyekben felmerült kétségeket. Több, a Bírósághoz írásbeli észrevételt benyújtó tagállam e tekintetben ugyanis eltérő álláspontot fejtett ki. Többek között arra hivatkoztak, hogy ez az irányelv nem alkalmazható a szóban forgó nemzeti szabályozásokra, mivel azok a nemzetbiztonság védelmét tűzték ki célul, amely – amint ez többek között az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésének harmadik mondatában is szerepel – kizárólag a tagállamok hatáskörébe tartozik. A Bíróság ugyanakkor úgy ítéli meg, hogy az irányelv hatálya alá tartoznak az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a forgalmi és helymeghatározó adatoknak e célból történő megőrzésére, illetve a nemzeti biztonsági és hírszerző hatóságok részére történő továbbítására kötelező nemzeti szabályozások.

Ezt követően a Bíróság emlékeztet arra, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv³⁸ nem teszi lehetővé, hogy az elektronikus közlések és az azokhoz kapcsolódó adatok titkosságának biztosítására vonatkozó elvi kötelezettségtől, valamint az ezen adatok tárolásának tilalmától való eltérés váljon főszabállyá. Ez azt jelenti, hogy az irányelv csak az uniós jog általános elveinek, köztük az arányosság elvének és a Charta által biztosított alapvető jogoknak³⁹ a tiszteletben tartása mellett hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy többek között nemzetbiztonsági célokból olyan jogszabályi intézkedéseket fogadjanak el, amelyek az ezen irányelvben előírt jogok és kötelezettségek, különösen a forgalmi adatok titkosságának biztosítására irányuló kötelezettség⁴⁰ hatályát korlátozzák.

Ezzel összefüggésben a Bíróság a Privacy International ügyben egyrészt úgy ítéli meg, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a nemzetbiztonság védelme érdekében a forgalmi és helymeghatározó adatoknak a biztonsági és hírszerző szolgálatok részére történő, általános és különbségtétel nélküli továbbítására kötelezi. Másrészt a La Quadrature du Net és társai egyesített ügyekben, valamint az Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ügyben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy ugyanezen irányelvvel ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a forgalmi és a helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, megelőző jelleggel történő megőrzésére kötelezik. Az ilyen adatok általános és különbségtétel

³⁸ A 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) és (3) bekezdése.

³⁹ Különösen a Charta 7., 8. és 11. cikke, valamint 52. cikkének (1) bekezdése.

⁴⁰ A 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése.

nélküli továbbítására és megőrzésére vonatkozó kötelezettségek ugyanis különösen súlyos beavatkozást jelentenek a Charta által biztosított alapvető jogokba, függetlenül attól, hogy a személyes adataik révén érintett személyek magatartása összefüggésben áll-e a szóban forgó szabályozás által elérni kívánt céllal. A Bíróság hasonlóképpen úgy értelmezi az általános adatvédelmi rendelet⁴¹ 23. cikkének (1) bekezdését a Chartával összefüggésben, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nyilvános online hírközlési szolgáltatásokhoz való hozzáférést nyújtókat és a tárhelyszolgáltatókat többek között az e szolgáltatásokhoz kapcsolódó személyes adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére kötelezi.

A Bíróság ezzel szemben úgy véli, hogy olyan helyzetekben, amikor az érintett tagállamnak olyan súlyos nemzetbiztonsági fenyegetéssel kell szembenéznie, amely valós és közvetlen, illetve előre látható, a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel nem ellentétes az elektronikus hírközlési szolgáltatóknak a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére való kötelezése. Ebben az összefüggésben a Bíróság pontosítja, hogy a feltétlenül szükséges időtartamra korlátozott kötelezést előíró határozatnak bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv általi, tényleges ellenőrzés tárgyát kell képeznie, amely annak vizsgálatára irányul, hogy e helyzetek valamelyike fennáll-e, valamint hogy tiszteletben tartják-e az előírandó feltételeket és garanciákat. Ugyanezen körülmények között az említett irányelvvel nem ellentétes az elektronikus hírközlési eszközök valamennyi felhasználójára vonatkozó, többek között forgalmi és helymeghatározó adatok automatizált elemzése sem.

A Bíróság hozzáteszi, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel nem ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek lehetővé teszik a forgalmi és helymeghatározó adatoknak a feltétlenül szükséges időtartamra korlátozott, olyan célzott megőrzését, amelyet objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes tényezők alapján, az érintett személyek kategóriái szerint vagy földrajzi kritérium segítségével határoznak meg. Ugyanígy nem ellentétesek ezzel az irányelvvel a csatlakozási forráshoz hozzárendelt IP-címek általános és különbségtétel nélküli megőrzését előíró intézkedések, amennyiben az adatmegőrzés időtartama a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódik, sem pedig az elektronikus hírközlési eszközök felhasználóinak személyazonosságára vonatkozó adatok ilyen megőrzését előíró intézkedések, mivel a tagállamok ez utóbbi esetben nem kötelesek időben korlátozni az adatmegőrzést. Az említett irányelvvel továbbá nem ellentétes az olyan jogszabályi intézkedés, amely lehetővé teszi a szolgáltatásnyújtók számára rendelkezésre álló adatok gyors megőrzését olyan helyzet felmerülése esetén, amelyben az említett adatokat súlyos bűncselekmények vagy a nemzetbiztonságot ért támadások felderítése érdekében az adatmegőrzésre vonatkozó jogszabályi határidőn túl is meg kell

⁴¹ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.).

őrizni, amennyiben ezek a bűncselekmények vagy támadások már megállapítást nyertek vagy észszerűen feltételezhetők.

Ezenkívül a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókat többek között a forgalmi és helymeghatározó adatok valós idejű gyűjtésére kötelezi, amennyiben az adatgyűjtés azokra a személyekre korlátozódik, akik tekintetében alapos okkal feltételezhető, hogy valamilyen módon terrorcselekményekben működnek közre, valamint bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv előzetes ellenőrzése alá tartozik, biztosítva, hogy a valós idejű adatgyűjtést csak a feltétlenül szükséges mértékben engedélyezik. Sürgős esetben az ellenőrzést rövid határidőn belül el kell végezni.

Végül a Bíróság az uniós joggal összeegyeztethetetlennek ítélt nemzeti szabályozás időbeli hatályának fenntartására irányuló kérdéssel foglalkozik. E tekintetben úgy ítéli meg, hogy a nemzeti bíróság nem alkalmazhat olyan nemzeti jogi rendelkezést, amely felhatalmazza őt arra, hogy korlátozza azon ítéletének időbeli hatályát, amelyben olyan nemzeti jogszabályt kell a nemzeti szabályozás alapján jogellenesnek nyilvánítani, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókat a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel összeegyeztethetetlennek nyilvánított megőrzésére kötelezi.

Annak érdekében, hogy a nemzeti bíróság számára hasznos válasszal tudjon szolgálni, a Bíróság emlékeztet arra, hogy az uniós jog jelenlegi állapotában kizárólag a nemzeti jog hatálya alá tartozik az uniós joggal ellentétes adatmegőrzéssel szerzett bizonyítékoknak a súlyos bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyekkel szemben indított büntetőeljárás keretében való megengedhetősége és értékelése. Mindazonáltal a Bíróság pontosítja, hogy a tényleges érvényesülés elvére tekintettel értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv alapján a nemzeti büntetőbíróság köteles az ilyen büntetőeljárásban kizárni azokat a bizonyítékokat, amelyekhez a forgalmi és helymeghatározó adatoknak az uniós joggal összeegyeztethetetlen, általános és különbségtétel nélküli megőrzésével jutottak, ha a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek e bizonyítékokkal kapcsolatban nem tudnak érdemben állást foglalni.

2022. április 5-i Commissioner of An Garda Síochána és társai ítélet (nagytanács) (C-140/20, [EU:C:2022:258](#))

A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) terjesztette elő egy olyan személy által indított polgári eljárás keretében, akit egy Írországban elkövetett emberölés miatt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték. Ez utóbbi személy vitatta a nemzeti jognak az elektronikus

hírközlés keretében keletkező adatok megőrzésére vonatkozó nemzeti törvény⁴² egyes rendelkezéseinek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét. E törvény⁴³ értelmében a terhelt telefonbeszélgetéseikhez kapcsolódó forgalmi és helymeghatározó adatokat az elektronikus hírközlési szolgáltatók megőrizték és a rendőrség számára hozzáférhetővé tették. A kérdést előterjesztő bíróság kétségei többek között azzal voltak kapcsolatosak, hogy összeegyeztethető-e a Chartával⁴⁴ összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel⁴⁵ ezen adatoknak a súlyos bűncselekmények elleni küzdelemmel összefüggésben történő, általános és különbségtétel nélküli megőrzése.

A nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság – pontosítva a La Quadrature du Net és társai ítélet alkalmazási körét – megerősíti az ezen ítéletből eredő ítélkezési gyakorlatát, emlékeztetve arra, hogy az elektronikus hírközléssel kapcsolatos forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzése nem megengedett a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése céljából. Ezenfelül a rendőrségi tisztviselők tekintetében is megerősíti a Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítéletből⁴⁶ eredő ítélkezési gyakorlatot, különösen azon kötelezettséget illetően, hogy az illetékes nemzeti hatóságoknak az említett megőrzött adatokhoz való hozzáférést bíróság általi vagy valamely független közigazgatási szerv általi előzetes ellenőrzésnek kell alávetni.

A Bíróság először is úgy ítéli meg, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése céljából megelőző jelleggel írják elő a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzését. Figyelembe véve ugyanis egyrészt az e megőrzés által az alapvető jogok⁴⁷ gyakorlását érintő visszatartó hatásokat, másrészt pedig az azzal járó beavatkozás súlyosságát, az ilyen megőrzésnek az ezen irányelv által létrehozott rendszer alóli kivételt, nem pedig főszabályt kell képeznie, oly módon, hogy ezen adatok ne képezhessék rendszeres és folyamatos megőrzés tárgyát.

A bűnözés, még ha különösen súlyos is, nem hasonlítható a nemzetbiztonságot fenyegető veszélyhez, mivel egy ilyen jellegű egybemosás a nemzetbiztonság és a közbiztonság közötti köztes kategóriát vezetne be annak érdekében, hogy az utóbbira az előbbire vonatkozó követelményeket alkalmazza.

⁴² A Communications (Retention of Data) Act 2011 (a távközlésről [adatok megőrzéséről] szóló 2011. évi törvény). E törvényt a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2006. L 105., 54. o.) az í jogrendbe való átültetése céljából fogadták el.

⁴³ A törvény a nemzetbiztonság védelméhez szorosan kapcsolódó okokon túlmenő okokból is lehetővé teszi valamennyi előfizető forgalmi és helymeghatározó adatainak kétéves időtartamra történő, megelőzési célú, általános és különbségtétel nélküli megőrzését.

⁴⁴ Különösen a Charta 7., 8. és 11. cikke, valamint 52. cikkének (1) bekezdése.

⁴⁵ Konkrétan a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése.

⁴⁶ 2021. március 2-i Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítélet (C-746/18, [EU:C:2021:152](#))

⁴⁷ A Charta 7–11. cikkében szereplő jogok.

Ugyanakkor, a Chartával összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel nem ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések, amelyek a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése érdekében a forgalmi és helymeghatározó adatok olyan célzott megőrzését írják elő, amelyet objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes tényezők alapján, az érintett személyek kategóriái szerint vagy földrajzi kritérium segítségével, a feltétlenül szükséges mértékű, de meghosszabbítható időtartamra korlátozva határoznak meg. A Bíróság hozzáteszi, hogy az ilyen megőrzésre irányuló intézkedés, amely nagy tömegek által rendszeresen látogatott olyan helyeket vagy infrastruktúrákat érint, mint például a repülőterek, a pályaudvarok, a tengeri kikötők vagy a fizetőkapuk környéke, lehetővé teszi az illetékes hatóságok számára információk megszerzését az e helyeken vagy földrajzi területeken tartózkodó és ott valamely elektronikus hírközlési eszközt használó személyekről, és ezen információkból következtetések levonását az e helyeken vagy földrajzi területeken való tartózkodásukat illetően, a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából. Mindenesetre az azon esetek és feltételek pontos meghatározására irányuló esetleges nehézségek, amelyek esetében célzott megőrzés végezhető, nem igazolhatják, hogy a tagállamok – a kivételtől főszabályt alkotva – a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzését írják elő.

A Chartával összefüggésben értelmezett ezen irányelvvel nem ellentétesek az olyan jogszabályi intézkedések sem, amelyek ugyanezen célból a csatlakozási forráshoz hozzárendelt IP-címek, valamint az elektronikus hírközlési eszközök felhasználóinak személyazonosságára vonatkozó adatok általános és különbségtétel nélküli, a feltétlenül szükséges mértékre korlátozott időtartamú megőrzését írják elő. Ez utóbbi szempontot illetően a Bíróság közelebbről pontosítja, hogy sem az „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel, sem más uniós jogi aktusokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek célja a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem, és amelynek értelmében az elektronikus hírközlési eszközök – mint például egy feltölthető SIM-kártya – beszerzése a vevő személyazonosságának megállapítására alkalmas hivatalos okmányok ellenőrzéséhez, illetve az ebből származó információknak az eladó általi regisztrálásához kötött, és az eladó adott esetben köteles az illetékes nemzeti hatóságok számára ezen információkhoz hozzáférést biztosítani.

Ugyanez a helyzet azon jogszabályi intézkedéseket illetően, amelyek – szintén a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése céljából – az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóinak a hatáskörrel rendelkező hatóság hatékony bírósági felülvizsgálat alá tartozó határozatával a rendelkezésükre álló forgalmi és helymeghatározó adatok korlátozott ideig történő, gyors megőrzésére (quick freeze) való kötelezését írják elő. Ugyanis kizárólag a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem, és még inkább a nemzetbiztonság védelme igazolhatja az ilyen megőrzést, feltéve hogy ezen intézkedés, valamint a megőrzött adatokhoz való hozzáférés során tiszteletben tartják a feltétlen szükségesség által jelentett korlátokat. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az ilyen gyors megőrzési

intézkedés kiterjeszthető a súlyos bűncselekmény vagy nemzetbiztonság elleni támadás elkövetésével vagy előkészületével gyanúsított személyeken kívüli más személyek forgalmi és helymeghatározó adataira, amennyiben ezek az adatok objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes tényezők alapján segítséget nyújthatnak az ilyen bűncselekmények vagy a nemzetbiztonságot fenyegető ilyen támadások felderítéséhez, például a sértettre, annak társas vagy szakmai kapcsolataira vonatkozó adatok révén.

Ugyanakkor a Bíróság ezt követően jelzi, hogy a fent említett összes intézkedésnek, egyértelmű és pontos szabályok révén, biztosítania kell, hogy a szóban forgó adatok megőrzésére az erre vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi feltételek betartása mellett kerül sor, és hogy az érintett személyeket a visszaélések veszélyével szemben tényleges biztosítékok illetik meg. A forgalmi és helymeghatározó adatok megőrzésére vonatkozó különféle intézkedések, a nemzeti jogalkotó választása szerint és a feltétlenül szükséges mérték korlátainak tiszteletben tartása mellett, együttesen is alkalmazhatók.

Ezenfelül a Bíróság pontosítja, hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából általánosan és különbségtétel nélkül megőrzött ilyen adatokhoz való hozzáférés engedélyezése a nemzetbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények elleni fellépés érdekében ellentétes lenne azon közérdekű célok hierarchiájával, amelyek az „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelv alapján hozott intézkedést igazolhatják.⁴⁸ Ez ugyanis annak a megengedéséhez vezetne, hogy a hozzáférést a megőrzést igazoló célnál, azaz a nemzetbiztonság védelménél kisebb jelentőségű céllal is igazolni lehetne, kockáztatva ezzel, hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából történő általános és különbségtétel nélküli megőrzés tilalmát megfosztanánk a teljes érvényesülésétől.

Másodszor, a Bíróság megállapítja, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az elektronikus hírközlési szolgáltatók által megőrzött adatokhoz való, a rendőrségtől a súlyos bűncselekmények felderítése és üldözése keretében érkező hozzáférés iránti kérelmek központosított kezelése egy olyan rendőrségi tisztviselő feladata, akit a munkájában a rendőrségen belül létrehozott külön egység segít, aki bizonyos fokú önállósággal rendelkezik feladatának gyakorlása keretében, és akinek a határozatai később bírósági felülvizsgálat tárgyát képezhetik. Az ilyen tisztviselő ugyanis egyrészt nem felel meg a függetlenségre és pártatlanságra vonatkozó azon követelményeknek, amelyek az illetékes nemzeti hatóságoktól érkező hozzáférés iránti kérelmek előzetes ellenőrzését végző közigazgatási hatóságokra vonatkoznak, amennyiben e hatóságokhoz viszonyítva nem minősül harmadik félnek. Másrészt, noha az ilyen tisztviselő határozata utólagos bírósági felülvizsgálat tárgyát képezheti, e felülvizsgálat nem helyettesítheti a független felülvizsgálatot, és – a kellően indokolt sürgősség esetét kivéve – az előzetes ellenőrzést.

⁴⁸ Ezt a hierarchiát a Bíróság ítélezési gyakorlata állította fel, többek között a 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, [EU:C:2020:791](#)) 135. és 136. pontja. E hierarchia alapján a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem kisebb jelentőségű, mint a nemzetbiztonság védelme.

Végül harmadszor, a Bíróság megerősíti azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az uniós joggal ellentétes, ha a nemzeti bíróság időben korlátozhatja a nemzeti jog értelmében az ő feladatát képező érvénytelenné nyilvánítás joghatásait az olyan nemzeti szabályozás tekintetében, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatók számára a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzését írja elő, amiatt, hogy e szabályozás összeegyeztethetetlen az „elektronikus hírközlési adatvédelmi” irányelvvel. Mindemellett a Bíróság emlékeztet arra, hogy az ilyen megőrzés révén szerzett bizonyítékok elfogadhatósága a tagállamok eljárási autonómiája elvének megfelelően a nemzeti jog hatálya alá tartozik, többek között az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartása mellett.

2022. szeptember 20-i SpaceNet és Telekom Deutschland ítélet (C-793/19 és C-794/19, [EU:C:2022:702](#))

A jelen egyesített ügyekben két előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett elő a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország), amelyhez a Németországi Szövetségi Köztársaság felülvizsgálati kérelmet nyújtott be két olyan ítélettel szemben, amelyek helyt adtak két internet-hozzáférési szolgáltatásokat nyújtó társaság, a SpaceNet AG (C-793/19. sz. ügy) és a Telekom Deutschland GmbH (C-794/19. sz. ügy) által indított kereseteknek. E keresetekkel a fenti társaságok vitatták a német szabályozás⁴⁹ által az ügyfelek elektronikus kommunikációjára vonatkozó forgalmi és helymeghatározó adatok megőrzése tekintetében előírt kötelezettséget.

Az előterjesztő bíróság kétségei többek között arra vonatkoztak, hogy összeegyeztethető-e az Európai Unió Alapjogi Chartájával (a továbbiakban: Charta)⁵⁰ együttesen értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel,⁵¹ továbbá az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás, amely különösen a súlyos bűncselekmények üldözése, vagy a nemzetbiztonságot érintő konkrét veszély megelőzése céljából előírja a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói számára e szolgáltatások felhasználói helymeghatározó és forgalmi adatai lényegének általános és különbségtétel nélküli megőrzését többhetes megőrzési időtartam és olyan szabályok előírásával, amelyek célja a megőrzött adatok hatékony védelmének biztosítása a visszaélés veszélyeivel, valamint az ezen adatokhoz való jogellenes hozzáférésekkel szemben.

A nagytanácsban eljáró Bíróság ítéletében megerősíti a La Quadrature du Net és társai ítéletből, illetve legutóbb a Commissioner of An Garda Síochána és társai ítéletből⁵² eredő ítélkezési gyakorlatot, illetve pontosítja annak terjedelmét. Emlékeztet többek között arra, hogy az elektronikus kommunikációra vonatkozó forgalmi és a

⁴⁹ A 2004. június 22-i Telekommunikationsgesetz (a távközlésről szóló törvény, BGBl. 2004., 1190. o.) alapügyre alkalmazandó változata 113a. §-a (1) bekezdésének és 113b. cikkének együttes rendelkezései.

⁵⁰ A Charta 6–8. és 11. cikke, valamint 52. cikkének (1) bekezdése.

⁵¹ Konkrétan a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése.

⁵² 2022. április 5-i Commissioner of An Garda Síochána és társai ítélet (C-140/20, [EU:C:2022:258](#)).

helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli, megelőző jelleggel történő megőrzése csak a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése céljából megengedett.

A Bíróság először is megerősíti az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvnek a szóban forgó nemzeti szabályozásra való alkalmazhatóságát, majd felidézi az ítélkezési gyakorlatából eredő elveket, mielőtt részletesen megvizsgálja a szóban forgó nemzeti szabályozásnak a kérdést előterjesztő bíróság által kiemelt jellemzőit.

Először is, a megőrzött adatok terjedelmét illetően a Bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás által előírt adatmegőrzési kötelezettség a forgalmi és helymeghatározó adatok igen széles körére terjed ki, és a lakosságot alkotó szinte valamennyi személyt érinti, anélkül hogy e személyek akár közvetve is olyan helyzetben lennének, amely büntetőeljárást vonhat maga után. Azt is felidézi a Bíróság, hogy e szabályozás előírja a forgalmi és helymeghatározó adatok jelentős részének indok nélküli, általános, illetve személyi, időbeli és földrajzi megkülönböztetés nélküli megőrzését, amely adatok terjedelme lényegében megfelel a La Quadrature du net és társai ítélet alapjául szolgáló ügyekben a megőrzött adatok terjedelmének.

Következésképpen ezen ítélkezési gyakorlatra tekintettel a Bíróság megállapítja, hogy az olyan adatmegőrzési kötelezettség, mint amelyről a jelen ügyben szó van, a német kormány állításával ellentétben nem tekinthető célzott adatmegőrzésnek.

Másodszor, ami az adatmegőrzés időtartamát illeti, a Bíróság emlékeztet arra, hogy az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvből⁵³ az következik, hogy az általános és különbségtétel nélküli megőrzési kötelezettségről rendelkező nemzeti intézkedés által előírt megőrzési időtartam kétségtávolan releváns tényező többek között annak meghatározása szempontjából, hogy az uniós joggal ellentétes-e az ilyen intézkedés, mivel az említett irányelv megköveteli, hogy ez az időtartam „korlátozott” legyen. A beavatkozás súlyossága ugyanakkor abból a veszélyből ered, hogy a megőrzött adatok – különösen a számukra és a változatosságukra tekintettel – összességükben véve igen pontos következtetések levonását teszik lehetővé azon személy vagy személyek magánéletére vonatkozóan, akiknek az adatait megőrizték, és különösen olyan eszközöket biztosítanak, amelyek lehetővé teszik az érintett vagy érintettek profiljának megalkotásához szükséges eszközöket, amely ugyanolyan érzékeny információ a magánélet tiszteletben tartásához való jogra tekintettel, mint a közléseknek maga a tartalma. Következésképpen a forgalmi vagy helymeghatározó adatok megőrzése mindenképpen súlyos jellegű, függetlenül a megőrzés időtartamától, a megőrzött adatok mennyiségétől és jellegétől, amennyiben az említett adatösszeg lehetővé teheti a z ilyen következtetések levonását.⁵⁴

⁵³ Konkrétan a 2002/58 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének második mondatából.

⁵⁴ Az ilyen adatokhoz való hozzáférést illetően lásd: 2021. március 2-i Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítélet (C-746/18, [EU:C:2021:152](#), 39. pont).

Végül, ami azon garanciákat illeti, amelyek a megőrzött adatoknak a visszaélések veszélyeivel és a jogellenes hozzáféréssel szembeni védelmére irányulnak, a Bíróság a korábbi ítélkezési gyakorlatára támaszkodva megállapítja, hogy ezen adatok megőrzése és az azokhoz való hozzáférés az érintettek alapvető jogaiba való, különböző beavatkozásoknak minősül, amely külön indokolást igényel. Ebből következik, hogy a megőrzött adatokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban az ítélkezési gyakorlatból eredő feltételek teljeskörű tiszteletben tartását biztosító nemzeti szabályozás jellegénél fogva nem alkalmas az ezen adatoknak az említett nemzeti szabályozás által előírt általános megőrzéséből eredő, az érintettek jogaiba való súlyos beavatkozásnak sem a korlátozására, sem annak orvoslására.

Az előtte felhozott érvekre válaszul továbbá a Bíróság rámutat először is arra, hogy – a bűncselekmények elkövetésétől eltérően – a nemzetbiztonságot fenyegető veszélynek valósnak és az adott időpontban közvetlennek, vagy legalábbis előre láthatónak kell lennie ahhoz, hogy a forgalmi és helymeghatározó adatoknak – egy korlátozott időszak során történő – általános és különbségtétel nélküli megőrzése igazolható legyen. Az ilyen veszély tehát jellegénél, súlyosságánál és az azt megalapozó körülmények sajátosságainál fogva különbözik a közbiztonságot fenyegető – akár súlyos – feszültségek vagy zavarok bekövetkeztének általános és állandó veszélyétől, illetve a súlyos bűncselekmények bekövetkeztének ezen veszélyétől. Így a bűncselekmények elkövetése, még ha azok különösen súlyosak is, nem hasonlítható a nemzetbiztonságot fenyegető veszélyhez.

Másodsorban megállapítja, hogy a nemzetbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények elleni küzdelem érdekében általánosan és különbségtétel nélkül megőrzött forgalmi és helymeghatározó adatokhoz való hozzáférésnek a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából történő engedélyezése ellentétes lenne a közérdekű célok hierarchiájával, amely az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv alapján hozott intézkedéseket igazolhatja.⁵⁵ Ez ugyanis lehetővé tehetné azt, hogy a hozzáférést a megőrzést igazoló célnál, azaz a nemzetbiztonság védelménél kisebb jelentőségű céllal is igazolni lehetne, kockáztatva ezzel, hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem céljából történő általános és különbségtétel nélküli megőrzés tilalmát megfosztanák a teljes érvényesülésétől.

A Bíróság a korábbi ítélkezési gyakorlatát megerősítve arra a következtetésre jut, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel ellentétesek az olyan nemzeti jogszabályi intézkedések, amelyek a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése céljából megelőző jelleggel írják elő a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzését.

⁵⁵ Ezt a hierarchiát a Bíróság ítélkezési gyakorlata, és különösen a La Quadrature du Net és társai ítélet 135. és 136. pontja tartalmazza. E hierarchia alapján a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem kisebb jelentőségű, mint a nemzetbiztonság védelme.

Ezzel szemben nem ellentétes az olyan nemzeti jogszabályi intézkedésekkel, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzetbiztonság védelme céljából az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit a forgalmi és helymeghatározó adatok általános és különbségtétel nélküli megőrzésére kötelezzék olyan helyzetekben, amikor az érintett tagállamnak olyan súlyos nemzetbiztonsági fenyegetéssel kell szembenéznie, amely valós és közvetlen, illetve előre látható. Erre tekintettel a Bíróság pontosítja, hogy a kötelezést előíró határozatot bíróság, illetve kötelező erejű határozatot hozó, független közigazgatási szerv ténylegesen felülvizsgálhatja, és e vizsgálat arra irányul, hogy e helyzetek valamelyike fennáll-e, valamint hogy tiszteletben tartják-e az előírandó feltételeket és garanciákat, az említett kötelezés időtartamát pedig a feltétlenül szükséges mértékre kell korlátozni, ez azonban a fenyegetettség tartós fennállása esetén meghosszabbítható.

A Chartával összefüggésben értelmezett irányelvvel nem ellentétesek az olyan nemzeti jogszabályi intézkedések sem, amelyek a nemzetbiztonság védelme, a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése érdekében a forgalmi és helymeghatározó adatok célzott megőrzését írják elő, amelyet objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes tényezők alapján, az érintett személyek kategóriái szerint vagy földrajzi kritérium segítségével, a feltétlenül szükséges mértékű, de meghosszabbítható időtartamra korlátozva határoznak meg.

Ugyanez vonatkozik azokra a nemzeti jogszabályi rendelkezésekre, amelyek a nemzetbiztonság, a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a közbiztonságot súlyosan fenyegető cselekmények megelőzése érdekében előírják a csatlakozáshoz hozzárendelt IP-címeknek, valamint az elektronikus hírközlési eszközök olyan felhasználóinak személyazonosságára vonatkozó adatoknak a feltétlenül szükséges mértékű időtartamra korlátozott, általános és különbségtétel nélküli megőrzését, akik esetében nem kétséges, hogy az adatok megőrzése hozzájárulhat a súlyos bűncselekmények elleni küzdelemhez, amennyiben ezen adatok lehetővé teszik azon személyek beazonosítását, akik a súlyos bűncselekmények körébe tartozó cselekmények előkészítése vagy elkövetése során ilyen eszközöket használtak.

Ugyanez érvényes azon nemzeti jogszabályi intézkedésekre is, amelyek lehetővé teszik, hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem és a fortiori a nemzetbiztonság védelme érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit a hatáskörrel rendelkező hatóság hatékony bírósági felülvizsgálat alá tartozó határozatával az e szolgáltatók rendelkezésére álló forgalmi és helymeghatározó adatok korlátozott ideig történő, gyors megőrzésére kötelezzék.

A Bíróság ugyanakkor rámutat arra, hogy a fent említett összes intézkedésnek – egyértelmű és pontos szabályok révén – biztosítani kell, hogy a szóban forgó adatok megőrzésére az erre vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi feltételek betartása mellett kerül sor, és hogy az érintett személyeket a visszaélések veszélyével szemben tényleges biztosítékok illetik meg. E különböző intézkedéseket a nemzeti jogalkotó a választása

szerint és a feltétlenül szükséges mérték korlátainak tiszteletben tartása mellett együttesen is alkalmazhatja.

2021. június 15-i Facebook Ireland és társai ítélet (nagytanács) (C-645/19, [EU:C:2021:483](#))

2015. szeptember 11-én a belga Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer (a magánélet védelméért felelős bizottság, Belgium; a továbbiakban: CBPL) elnöke keresetet indított a Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) előtt a Facebook Ireland, a Facebook Inc. és a Facebook Belgium ellen az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok Facebook általi feltételezett megsértésének megszüntetése iránt. E jogsértések többek között a Facebook-fiókkal rendelkező, illetve nem rendelkező belga internethasználók szörfölési szokásaira vonatkozó adatok sütik (cookies), közösségi média beépülő modulok (social plug ins)⁵⁶ és képpontok (pixels) útján történő gyűjtésében és felhasználásában álltak.

2018. február 16-án e bíróság megállapította az e kereset elbírálására vonatkozó illetékességét, és érdemben megállapította, hogy a Facebook közösségi hálózat nem tájékoztatta kellőképpen a belga internethasználókat az érintett adatok gyűjtéséről és felhasználásáról. Egyébiránt az internethasználók által az említett adatok gyűjtéséhez és kezeléséhez adott hozzájárulást érvénytelennek nyilvánította.

2018. március 2-án a Facebook Ireland, a Facebook Inc. és a Facebook Belgium fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a jelen ügyben kérdést előterjesztő bíróság, a Hof van beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) előtt. E bíróság előtt a belga Gegevensbeschermingsautoriteit (adatvédelmi hatóság, Belgium; a továbbiakban: GBA) a CBPL elnökének jogutódjaként járt el. A kérdést előterjesztő bíróság kizárólag a Facebook Belgium által benyújtott fellebbezés elbírálása vonatkozásában állapította meg illetékességét.

A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei merültek fel az adatvédelmi rendeletben előírt „egyablakos ügyintézési” mechanizmus alkalmazása által a GBA illetékességére gyakorolt hatást illetően, és különösen arra keresi a választ, hogy a GDPR⁵⁷ hatálybalépésének időpontját, azaz 2018. május 25-ét követően bekövetkező tények vonatkozásában eljárhat-e a Facebook Belgiummal szemben, amennyiben a Facebook Irelandet tekintették az érintett adatok adatkezelőjének. Ezen időpont óta, és különösen a GDPR által előírt „egyablakos ügyintézés” elvének alkalmazása alapján ugyanis

⁵⁶ Például a „Tetszik” vagy „Megosztás” gombok.

⁵⁷ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.; a továbbiakban: GDPR). A GDPR 56. cikkének (1) bekezdése kimondja: „Az 55. cikk sérelme nélkül, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tevékenységi központja vagy egyetlen tevékenységi helye szerinti felügyeleti hatóság jogosult fő felügyeleti hatóságként eljárni az említett adatkezelő vagy az adatfeldolgozó által végzett határokon átnyúló adatkezelés tekintetében”.

kizárólag az írásbeli adatvédelmi biztos rendelkezik hatáskörrel arra, hogy abbahagyásra kötelezés iránti eljárást indítson, amely felett az írásbeli bíróságok gyakorolnak felülvizsgálatot.

Nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság pontosítja a nemzeti felügyeleti hatóságoknak a GDPR alapján fennálló hatásköreit. Ily módon többek között úgy ítéli meg, hogy e rendelet bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a tagállami felügyeleti hatóság számára azon hatáskörének gyakorlását, hogy határokon átnyúló adatkezelés⁵⁸ vonatkozásában a GDPR bármely állítólagos megsértése esetén jogosult e tagállam bíróságait tájékoztatni és adott esetben keresetet indítani akkor is, ha ezen adatkezelés tekintetében nem minősül fő felügyeleti hatóságnak.

Először is, a Bíróság pontosítja azokat a feltételeket, amelyek mellett a határokon átnyúló adatkezelés vonatkozásában fő felügyeleti hatóságnak nem minősülő nemzeti felügyeleti hatóságnak gyakorolnia kell azon hatáskörét, hogy a GDPR bármely állítólagos megsértéséről tájékoztassa az igazságügyi hatóságokat, és adott esetben bírósági eljárást kezdeményezzen e rendelet rendelkezéseinek érvényre juttatása érdekében. Egyrészt tehát a GDPR-nak hatáskört kell biztosítani a felügyeleti hatóság számára egy azt megállapító határozat elfogadására, hogy ezen adatkezelés sérti a rendeletben előírt szabályokat, másrészt pedig e hatáskört a rendeletben előírt együttműködési és egységességi eljárások⁵⁹ tiszteletben tartásával kell gyakorolni.

A határokon átnyúló adatkezelések tekintetében ugyanis a GDPR előírja az „egyablakos ügyintézési” mechanizmust,⁶⁰ amely az illetékeségnek a „fő felügyeleti hatóság” és a többi érintett nemzeti felügyeleti hatóság közötti megosztásán alapul. E mechanizmus szoros, lojális és hatékony együttműködést követel meg e hatóságok között a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok következetes és egységes alkalmazásának biztosítása, és így módon e védelem hatékony érvényesülésének megőrzése érdekében. A GDPR e tekintetben kimondja, hogy a fő felügyeleti hatóság főszabály szerint jogosult azt megállapító határozat elfogadására, hogy a határokon átnyúló adatkezelés sérti az e rendeletben⁶¹ előírt szabályokat, míg a többi nemzeti felügyeleti hatóság ilyen határozat elfogadására vonatkozó, akár csak ideiglenesen fennálló jogosultsága kivételt képez.⁶² Közelebbről, a fő felügyeleti hatóság a hatáskörének gyakorlása során nem mentesülhet a többi érintett felügyeleti hatósággal folytatott elengedhetetlen párbeszéd, valamint a többi érintett felügyeleti hatósággal való lojális és hatékony együttműködés kötelezettsége alól. Ennélfogva, ezen együttműködés keretében a fő felügyeleti hatóság nem hagyhatja figyelmen kívül a többi érintett felügyeleti hatóság álláspontját, és az utóbbi hatóságok egyike által emelt bármely releváns és megalapozott kifogás legalábbis ideiglenesen megakadályozza a fő felügyeleti hatóság döntéstervezetének elfogadását.

⁵⁸ A GDPR 4. cikkének 23. pontja értelmében.

⁵⁹ Ezen eljárásokat a GDPR 56. és 60. cikke írja elő.

⁶⁰ A GDPR 56. cikkének (1) bekezdése.

⁶¹ A GDPR 60. cikkének (7) bekezdése.

⁶² A GDPR 56. cikkének (2) bekezdése és 66. cikke a fő felügyeleti hatóság illetékességének elve alóli kivételeket ír elő.

A Bíróság egyébiránt pontosítja, hogy az a körülmény, miszerint az olyan tagállami felügyeleti hatóság, amely nem minősül fő felügyeleti hatóságnak, a határokon átnyúló adatkezelést illetően csak a döntéshozatal tekintetében fennálló illetékességnek a fő felügyeleti hatóság és a többi felügyeleti hatóság közötti megosztására vonatkozó szabályok⁶³ tiszteletben tartása mellett gyakorolhatja azt a hatáskört, hogy a GDPR bármely állítólagos megsértéséről e tagállam bíróságát tájékoztassa, és bírósági eljárást kezdeményezzen, megfelel az Európai Unió Alapjogi Chartája 7., 8 és 47. cikkének, amelyek az érintett személy részére a személyes adatok védelméhez való jogot és a hatékony jogorvoslathoz való jogot biztosítják.

Másodszor, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy határokon átnyúló adatkezelés esetén a fő felügyeleti hatóságtól eltérő tagállami felügyeleti hatóság bírósági eljárás kezdeményezésére vonatkozó hatáskörének gyakorlása⁶⁴ nem követeli meg, hogy a határokon átnyúló személyesadat-kezelés szempontjából adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak minősülő azon személy, aki ellen ezen eljárást kezdeményezik, e tagállam területén tevékenységi központtal vagy más tevékenységi hellyel rendelkezzen. E hatáskör gyakorlásának azonban a GDPR területi hatálya⁶⁵ alá kell tartoznia, ami azt feltételezi, hogy a határokon átnyúló adatkezelést végző adatkezelő vagy adatfeldolgozó az Unió területén tevékenységi hellyel rendelkezik.

Harmadszor, a Bíróság kimondta, hogy határokon átnyúló adatkezelés esetén a fő felügyeleti hatóságtól eltérő tagállami felügyeleti hatóság azon hatásköre, hogy a GDPR bármely állítólagos megsértése esetén jogosult e tagállam bíróságait tájékoztatni és adott esetben keresetet indítani, mind az adatkezelőnek az említett hatóság tagállamában található tevékenységi központja, mind pedig ezen adatkezelő más tevékenységi helye tekintetében gyakorolható, amennyiben a bírósági kereset az említett tevékenységi hely tevékenységével összefüggésben végzett adatkezelésre vonatkozik, és az említett hatóság jogosult e hatáskör gyakorlására.

A Bíróság ugyanakkor pontosítja, hogy e hatáskör gyakorlása azt feltételezi, hogy a GDPR alkalmazandó. A jelen ügyben, mivel a Facebook-csoport Belgiumban található tevékenységi helyének tevékenységei elválaszthatatlanul kapcsolódnak az alapügyben szóban forgó személyesadat-kezeléshez, amely tekintetében az Unió területét illetően a Facebook Ireland minősül adatkezelőnek, ezen adatkezelést „az adatkezelő tevékenységeivel összefüggésben” végzik, és az ennél fogva a GDPR hatálya alá tartozik.

Negyedszer, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy amennyiben valamely tagállam felügyeleti hatósága, amely nem minősül „fő felügyeleti hatóságnak”, a GDPR hatálybalépésének időpontja előtt bírósági eljárást kezdeményezett személyes adatok határokon átnyúló kezelése vonatkozásában, az uniós jog szempontjából e kereset az adatvédelmi

⁶³ E szabályokat a GDPR 60. cikkével együttesen értelmezett 55. és 56. cikke írja elő.

⁶⁴ A GDPR 58. cikkének (5) bekezdése alapján.

⁶⁵ A GDPR 3. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy e rendeletet kell alkalmazni a személyes adatoknak „az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett kezelésére, függetlenül attól, hogy az adatkezelés az Unió területén történik vagy nem”.

irányelv⁶⁶ rendelkezései alapján fenntartható, amely irányelv az általa előírt szabályoknak a hatályon kívül helyezéséig elkövetett megsértése vonatkozásában továbbra is alkalmazandó. Ezenkívül e hatóság e keresetet annyiban terjesztheti elő a GDPR hatálybalépésének időpontját követően elkövetett jogsértések miatt, amennyiben az olyan helyzetet érint, amelyben e rendelet kivételesen nem „fő felügyeleti hatóságnak” minősülő tagállami felügyeleti hatóságnak biztosít illetékességet az azt megállapító határozat elfogadása tekintetében, hogy a szóban forgó adatkezelés sérti az említett rendeletben szereplő szabályokat, és hogy tiszteletben tartják az ugyanezen rendeletben előírt együttműködési eljárásokat.

Ötödször és utolsósorban, a Bíróság elismeri a GDPR azon rendelkezésének közvetlen hatályát, amelynek értelmében a tagállamok jogszabályban előírják, hogy a felügyeleti hatóságuk hatáskörrel rendelkezik arra, hogy e rendelet megsértéséről tájékoztassa az igazságügyi hatóságokat, és adott esetben bírósági eljárást kezdeményezzen. Következésképpen az ilyen hatóság akkor is hivatkozhat az említett rendelkezésre magánszemélyek elleni kereset indítása vagy folytatása érdekében, ha azt kifejezetten nem hajtották végre az érintett tagállam jogszabályaiban.

A 2024. április 30-i La Quadrature du Net és társai (Személyes adatok és a hamisítás elleni küzdelem) ítélet (teljes ülés) (C-470/21, [EU:C:2024:370](#))

Az utóbbi években a Bíróságot több alkalommal kérték fel arra, hogy foglaljon állást az elektronikus hírközlés terén a személyes adatok megőrzésével és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatban, következésképpen gazdag ítélkezési gyakorlatot alakított ki e területen.⁶⁷ A Conseil d'État (államtanács, Franciaország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme alapján a Bíróság teljes ülése továbbfejleszti ezt az ítélkezési gyakorlatot, pontosítva egyrészt azokat a feltételeket, amelyek mellett az IP-címeknek az elektronikus hírközlési szolgáltatók általi általános megőrzése nem tekinthető úgy, mint amely súlyos beavatkozást jelent a Charta által biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához, a személyes adatok védelméhez és a véleménynyilvánítás szabadságához való jogokba,⁶⁸ másrészt pedig a hatóság azon lehetőségét, hogy az ilyen feltételek tiszteletben tartásával megőrzött bizonyos személyes adatokhoz a szellemi tulajdonjogokat sértő, online elkövetett jogsértések elleni küzdelem keretében hozzáférjen.

⁶⁶ A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

⁶⁷ Lásd különösen: 2016. december 21-i Tele2 Sverige és Watson és társai ítélet (C-203/15 és C-698/15, [EU:C:2016:970](#)); 2018. október 2-i Ministerio Fiscal ítélet (C-207/16, [EU:C:2018:788](#)); 2020. október 6-i La Quadrature du Net és társai ítélet (C-511/18, C-512/18 és C-520/18, [EU:C:2020:791](#)); 2021. március 2-i Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítélet (C-746/18, [EU:C:2021:152](#)); 2021. június 17-i M. I. C. M. ítélet (C-597/19, [EU:C:2021:492](#)); 2022. április 5-i Commissioner of An Garda Síochána és társai ítélet (C-140/20, [EU:C:2022:258](#)).

⁶⁸ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 7., 8. és 11. cikke.

A jelen ügyben négy egyesület nyújtott be a Premier ministre-hez (miniszterelnök, Franciaország) a személyes adatok automatizált kezeléséről szóló rendelet⁶⁹ hatályaon kívül helyezése iránti kérelmet. Mivel e kérelemnek nem adtak helyt, ezen egyesületek keresetet nyújtottak be a Conseil d'État-hoz (államtanács) e hallgatólagos elutasító határozat megsemmisítése iránt. Álláspontjuk szerint e rendelet, valamint az annak jogalapját képező rendelkezések⁷⁰ sértik az uniós jogot.

A francia jogszabályok értelmében az Haute Autorité pour la diffusion des œuvres et la protection des droits sur internet (Hadopi) (a művek internetes terjesztésével és a jogok védelmével foglalkozó főhatóság) annak érdekében, hogy azonosítani tudja a szerzői jogok vagy szomszédos jogok online elkövetett megsértéséért felelős személyeket, hozzáférhet bizonyos, az elektronikus hírközlési szolgáltatók által megőrzendő adatokhoz. Ezek az adatok a jogtulajdonosok szervezetei által előzetesen gyűjtött IP-címek kapcsán érintett személyek személyazonosságára vonatkoznak. Az ilyen jogsértést megvalósító tevékenységekhez használt IP-cím jogosultjának azonosítását követően a Hadopi lefolytatja az úgynevezett „fokozatos válaszadási” eljárást. Konkrétan két, figyelmeztetéshez hasonló ajánlást küldhet e személynek, és amennyiben e tevékenység folytatódik, levelet küldhet, amelyben e személyt tájékoztatja arról, hogy tevékenysége büntetőeljárást vonhat maga után. Végül jogosult arra, hogy az említett személy elleni eljárás lefolytatása céljából az ügyészséghez forduljon.⁷¹

Ebben az összefüggésben a Conseil d'État (államtanács) a Charta fényében értelmezett „elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”⁷² értelmezését kérte a Bíróságtól.

Először is, a személyazonosságra vonatkozó adatok és az azoknak megfelelő IP-címek megőrzését illetően a Bíróság hangsúlyozza, hogy az IP-címek általános és különbségtétel nélküli megőrzése nem minősül szükségszerűen a Charta által biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához, a személyes adatok védelméhez és a véleménynyilvánítás szabadságához való jogokba történő súlyos beavatkozásnak.

Az ilyen megőrzés biztosítására vonatkozó kötelezettséget igazolhatja az általánosságban a bűncselekmények elleni küzdelemre irányuló célkitűzés, amennyiben

⁶⁹ A décret no 2017–924, du 6 mai 2017, relatif à la gestion des droits d'auteur et des droits voisins par un organisme de gestion de droits et modifiant le code de la propriété intellectuelle (a szerzői és szomszédos jogok jogkezelő szervezet általi kezeléséről és a szellemi tulajdonjogi törvénykönyv módosításáról szóló, 2017. május 6-i 2017–924. sz. rendelet; a JORF 2017. május 10-i 109. száma, 176. sz. szöveg) által módosított décret no 2010–236, du 5 mars 2010, relatif au traitement automatisé de données à caractère personnel autorisé par l'article L. 331-29 du code de la propriété intellectuelle dénommé « Système de gestion des mesures pour la protection des œuvres sur internet » (a szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv L. 331-29. cikke által engedélyezett, „Az internetes művek védelmét szolgáló intézkedések irányítási rendszere” néven ismert, a személyes adatok automatizált kezeléséről szóló, 2010. március 5-i 2010–236. sz. rendelet; a JORF 2010. március 7-i 56. száma, 19. sz. szöveg).

⁷⁰ Többek között a szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv L. 331-21. cikkének harmadik, negyedik és ötödik bekezdése.

⁷¹ 2022. január 1-jétől a Hadopi összeolvadt egy másik független hatósággal, a Conseil supérieur de l'audiovisuelle (CSA) (legfelsőbb audiovizuális tanács), melynek következtében létrejött az Autorité de régulation de la communication audiovisuelle et numérique (ARCOM) (audiovizuális és digitális hírközlési szabályozó hatóság). A fokozatos válaszadási eljárás azonban lényegében változatlan maradt.

⁷² A 2009. november 25-i 2009/136/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 337., 11. o.; helyesbítés: HL 2013. L 241., 9. o.) módosított, az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról [helyesen: a személyes adatok kezeléséről] és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű kiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.; a továbbiakban: elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 15. cikkének a Charta 7., 8. és 11. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése.

ténylegesen kizárt, hogy e megőrzés az érintett személy magánéletébe való súlyos beavatkozásokat eredményezzen azáltal, hogy ezen adatok segítségével – többek között ezen IP-címeknek a forgalmi vagy helymeghatározó adatok összességével való összekapcsolása révén – pontos következtetések vonhatók le az érintett személy magánéletére vonatkozóan.

Következésképpen annak a tagállamnak, amely az elektronikus hírközlési szolgáltatókkal szemben ilyen kötelezettséget kíván előírni, meg kell győződnie arról, hogy ezen adatok megőrzésének módjai kizárják, hogy az érintett személyek magánéletére vonatkozóan pontos következtetéseket lehessen levonni.

A Bíróság pontosítja, hogy a megőrzésre vonatkozó részletszabályoknak éppen ezért magára a megőrzési rendszerre kell vonatkozniuk, amelyet lényegében úgy kell kialakítani, hogy biztosítsa a megőrzött adatok különböző kategóriáinak valóban teljes elkülönítését. Így az e módzatokra vonatkozó nemzeti szabályoknak biztosítaniuk kell, hogy minden adatkategóriát – beleértve a személyazonosságra és az IP-címekre vonatkozó adatokat is – a megőrzött adatok egyéb kategóriáitól teljes mértékben elkülönítve tároljanak, és hogy ez az elkülönítés egy biztonságos és megbízható informatikai eszköz segítségével valóban teljes legyen. Továbbá, mivel e szabályok lehetővé teszik a megőrzött IP-címeknek az érintett személy személyazonosságával való összekapcsolását a bűncselekmények elleni küzdelem céljából, e szabályok csak olyan jól működő technikai eljárás alkalmazásával tehetik lehetővé az ilyen összekapcsolást, amely nem teszi kérdéssé ezen adatkategóriák teljes elkülönítésének hatékonyságát. Ezen elkülönítés megbízhatóságát egy másik hatóságnak rendszeresen felül kell vizsgálnia. Amennyiben az alkalmazandó nemzeti szabályozás ilyen szigorú követelményeket ír elő, az IP-címek ilyen megőrzésében rejlő beavatkozás nem minősülhet „súlyosnak”.

Ennélfogva a Bíróság megállapítja, hogy egy olyan jogszabályi rendelkezés esetén, amely biztosítja, hogy az adatok összekapcsolása ne tegye lehetővé az adatmegőrzés kapcsán érintett személy magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását, a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel nem ellentétes, ha valamely tagállam az IP-címek általános és különbségtétel nélküli, a feltétlenül szükséges mértéket meg nem haladó ideig történő megőrzésére vonatkozó kötelezettséget ír elő az általánosságban a bűncselekmények elleni küzdelemre irányuló célból.

Másodszor, ami az IP-címeknek megfelelő, személyazonosságra vonatkozó adatokhoz való hozzáférést illeti, a Bíróság kimondja, hogy a Chartával összefüggésben értelmezett elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvvel főszabály szerint nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely valamely hatóság számára lehetővé teszi az elektronikus hírközlési szolgáltatók által valóban teljesen elkülönítetten megőrzött adatokhoz való hozzáférést kizárólag annak érdekében, hogy e hatóság azonosítani tudja e címeknek a szerzői és szomszédos jogi jogsértések interneten történő elkövetésével gyanúsítható jogosultjait, és intézkedéseket hozzon velük szemben. Ilyen esetben a nemzeti

szabályozásnak meg kell tiltania az ilyen hozzáféréssel rendelkező tisztviselők számára egyrészt azt, hogy az általuk megtekintett fájlok tartalmára vonatkozó információkat bármilyen formában – az ügyészséghez fordulást mint egyetlen célt kivéve – nyilvánosságra hozzák, másrészt hogy e jogosultak böngészési útvonalát nyomon kövessék, harmadrészt pedig, hogy ezen IP-címeket az ezen intézkedések elfogadásától eltérő célokra használják fel.

Ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztet többek között arra, hogy még ha a véleménynyilvánítás szabadsága és a személyes adatok bizalmas jellege kiemelkedően fontos is, ezek az alapvető jogok nem abszolút jogok. A szóban forgó jogok és érdekek egymással szembeni mérlegelése keretében ugyanis azoknak néha háttérbe kell szorulniuk más alapvető jogokkal és olyan közérdeken alapuló nyomós okokkal szemben, mint a közrend védelme és a bűncselekmények megelőzése vagy mások jogainak és szabadságainak védelme. Igaz ez különösen akkor, ha az említett kiemelkedően fontos kérdéseknek tulajdonított jelentőség akadályozhatja a bűnügyi nyomozás hatékonyságát, különösen azáltal, hogy lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi a bűncselekmény elkövetőjének hatékony azonosítását, illetve vele szemben szankció kiszabását.

Ugyanebben az összefüggésben a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára is hivatkozik, amely szerint a szerzői vagy szomszédos jogokat sértő, interneten elkövetett bűncselekmények elleni küzdelmet illetően az a körülmény, hogy az IP-címekhez való hozzáférés lehet az egyetlen olyan nyomozati eszköz, amely lehetővé teszi az érintett személy azonosítását, azt támasztja alá, hogy e címek megőrzése és az azokhoz való hozzáférés feltétlenül szükséges a kitűzött cél eléréséhez, és így megfelel az arányosság követelményének. Az ilyen hozzáférés lehetőségének megtagadása egyébiránt az online elkövetett vagy az internet sajátos jellemzői által elkövetésében, illetve megvalósításában megkönnyített bűncselekmények esetében a rendszerszintű büntetlenség valós kockázatával járna. Márpedig az ilyen kockázat fennállása releváns körülménynek minősül a szóban forgó különböző jogok és érdekek egymással szembeni mérlegelése keretében annak értékelése szempontjából, hogy a magánélet tiszteltben tartásához, a személyes adatok védelméhez, valamint a véleménynyilvánítás szabadságához való jogokba való beavatkozás a bűncselekmények elleni küzdelem céljára tekintettel arányos intézkedésnek minősül-e.

Harmadszor, azzal kapcsolatban, hogy a hatóságnak az IP-címnek megfelelő, személyazonosságra vonatkozó adatokhoz való hozzáférését bíróság vagy független közigazgatási szerv általi előzetes felülvizsgálattól kell-e függővé tenni, a Bíróság megállapítja, hogy az ilyen felülvizsgálat követelménye kötelező akkor, ha a nemzeti szabályozás összefüggésében e hozzáférés az érintett személy alapvető jogaiba való súlyos beavatkozás kockázatával jár abban az értelemben, hogy lehetővé teszi e hatóság számára, hogy pontos következtetéseket vonjon le e személy magánéletére vonatkozóan, és adott esetben meghatározza részletes profilját. Ezzel szemben az

előzetes felülvizsgálat e követelménye nem alkalmazandó, ha az alapvető jogokba való beavatkozás nem minősíthető súlyosnak.

E tekintetben a Bíróság pontosítja, hogy abban az esetben, ha olyan adatmegőrzési rendelkezést vezetnek be, amely biztosítja a megőrzött adatok különböző kategóriáinak valóban teljes elkülönítését, a hatóságnak az IP-címeknek megfelelő, személyazonosságra vonatkozó adatokhoz való hozzáférése főszabály szerint nem vonatkozik az előzetes felülvizsgálat követelménye. Az IP-cím jogosultjának azonosítása céljából történő ilyen hozzáférés ugyanis főszabály szerint nem minősül a fent említett jogokba történő súlyos beavatkozásnak.

Mindazonáltal a Bíróság nem zárja ki, hogy atipikus helyzetekben fennállhat annak a veszélye, hogy az alapügyben szóban forgó fokozatos válaszási eljáráshoz hasonló eljárás keretében a hatóság pontos következtetéseket vonhat le az érintett személy magánéletére vonatkozóan, különösen akkor, ha e személy ismétlődően, sőt nagy számban szerzői vagy szomszédos jogokat sértő tevékenységeket végez a peer-to-peer hálózatokon olyan különleges típusú, védett művekkel kapcsolatban, amelyek akár érzékeny információkat is felfedhetnek az említett személy magánéletére vonatkozóan.

A jelen ügyben valamely IP-cím jogosultja különösen ki lehet téve ennek a veszélynek, ha a hatóságnak arról kell döntenie, hogy az ügyészséghez fordul-e a jogosult elleni büntetőeljárás lefolytatása céljából. A magánélet tiszteletben tartásához való jog megsértésének intenzitása ugyanis a fokozatos válaszási – lépcsőzetesen felépülő – eljárás egyes szakaszainak előrehaladtával egyre fokozódhat. A hatóságnak az érintett személyre vonatkozó, az ezen eljárás különböző szakaszaiban összegyűjtött adatok összességéhez való hozzáférése lehetővé teheti e személy magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását. Ennélfogva a nemzeti szabályozásnak előzetes felülvizsgálatot kell előírnia, amelyet azt megelőzően kell elvégezni, hogy a hatóság össze tudná kapcsolni a személyazonosságra vonatkozó adatokat a további adatok összességével, illetve az azt megállapító tájékoztató levél esetleges megküldése előtt, hogy e személy büntetendő cselekményeket követett el. E felülvizsgálatnak ugyanakkor meg kell őriznie a fokozatos válaszási eljárás hatékonyságát, lehetővé téve különösen a szóban forgó jogsértő magatartás esetleges megismélteléseinek felderítését. Ezért ezt az eljárást úgy kell megszervezni és felépíteni, hogy az interneten korábban gyűjtött IP-címeknek megfelelő, személyazonosságra vonatkozó adatokat az illetékes hatóságnak a tényállás kivizsgálásával megbízott tisztviselői ne kapcsolhassák össze automatikusan a hatóságnak már birtokában lévő, és e személy magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását lehetővé tévő más információkkal.

Ezenkívül az előzetes felülvizsgálat tárgyát illetően a Bíróság megjegyzi, hogy abban az esetben, ha az érintett személyt azzal gyanúsítják, hogy az általános bűncselekmények körébe tartozó jogsértést követett el, az ezen felülvizsgálatot végző bíróságnak vagy független közigazgatási szervnek meg kell tagadnia a hozzáférést, ha ez lehetővé tenné a hatóság számára, hogy pontos következtetéseket vonjon le az említett személy magánéletére vonatkozóan. Ezzel szemben még az ilyen pontos következtetések

levonását lehetővé tévő hozzáférést is meg kell engedni abban az esetben, ha az érintett személyt olyan bűncselekmények elkövetésével gyanúsítják, amelyeket az érintett tagállam a társadalom valamely alapvető érdekét sértő, és így a súlyos bűncselekmények körébe tartozónak tekint.

A Bíróság pontosítja továbbá, hogy az előzetes felülvizsgálat semmi esetre sem lehet teljesen automatizált, mivel az ilyen felülvizsgálat egy bűnügyi nyomozás esetében mindenképpen megköveteli egyfelől a bűnözés elleni küzdelemhez kapcsolódó jogos érdekek, másfelől pedig a magánélet tiszteletben tartása és a személyes adatok védelme közötti egyensúly megteremtését. Ezen egymással szembeni mérlegelés természetes személy közreműködését igényli, ami annál is inkább szükséges, mivel a szóban forgó adatkezelés automatizmusa és nagymértékű volta kockázatot jelent a magánéletre nézve.

Így a Bíróság megállapítja, hogy a hatóságnak a tényállás kivizsgálásával megbízott tisztviselőit megillető azon lehetőséget, hogy az IP-címnek megfelelő, személyazonosságára vonatkozó adatokat összekapcsolják azon védett művek címének megismerését lehetővé tévő elemeket tartalmazó fájlokkal, amelyek interneten való hozzáférhetővé tétele az IP-címeknek a jogtulajdonosok szervezetei általi gyűjtését indokolta, a szerzői vagy szomszédos jogokat sértő tevékenység ugyanazon személy általi megismétlése esetén bíróság vagy független közigazgatási szerv általi felülvizsgálattól kell függővé tenni. Ez a felülvizsgálat nem lehet teljesen automatizált, és azt az összekapcsolást megelőzően kell elvégezni, mivel az összekapcsolás ilyen esetekben lehetővé teheti a valószínűsíthetően szerzői vagy szomszédos jogokat sértő tevékenységhez használt IP-cím jogosultjának magánéletére vonatkozó pontos következtetések levonását.

Negyedszer és utolsósorban a Bíróság megjegyzi, hogy a hatóság által alkalmazott adatkezelési rendszert egy független és e hatósághoz képest harmadik félként eljáró szervnek rendszeres időközönként ellenőriznie kell. Ezen ellenőrzés célja a rendszer integritásának – beleértve az ezen adatokhoz való hozzáférésnek és azok visszaélészerű vagy jogellenes felhasználásának veszélyeivel szembeni tényleges garanciákat –, valamint az esetleges jogsértések felderítését illető hatékonyságának és megbízhatóságának vizsgálata.

Ennek keretében a Bíróság megjegyzi, hogy a jelen ügyben a személyes adatoknak a jogtulajdonosok szervezetei által megállapított hamisításokra vonatkozó információk alapján a hatóság által végzett automatizált kezelése magában foglalhat bizonyos számú fals pozitív esetet, és különösen annak kockázatát, hogy harmadik személyek esetlegesen nagyon nagy számú adatot kezelnek visszaélészerűen vagy jogellenes célból, ami indokolja ezen ellenőrzés szükségességét.

Hozzáteszi továbbá, hogy ezen adatkezelésnek tiszteletben kell tartania a személyes adatok védelmére vonatkozóan a 2016/680 irányelvben⁷³ előírt különös szabályokat. A jelen ügyben ugyanis a hatóság, még ha nem is rendelkezik saját döntéshozatali jogkörrel a fokozatos válaszadási eljárás keretében, a bűncselekmények megelőzésében és felderítésében közreműködő „hatóságnak” minősítendő, és így ezen irányelv hatálya alá tartozik. Így az ilyen eljárás alá vont személyek számára a 2016/680 irányelvben előírt számos anyagi jogi és eljárási garanciát kell biztosítani; ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy azokat a nemzeti szabályozás előírja-e.

5 Szerzői jog

2012. július 3-i UsedSoft ítélet (nagytanács) (C-128/11, [EU:C:2012:407](#))

Az Oracle társaság „kliens/szerver” módon működő számítógépi programokat fejlesztett, amelyeket többek között az internetről való letöltés útján forgalmazott. A vevő a program példányát közvetlenül töltötte le a számítógépére. A felhasználási jog magában foglalta e program egy példányának valamely szerveren történő tartós tárolásához való jogot, és az annak lehetővé tételére vonatkozó jogot, hogy a program példányához 25 felhasználó hozzáférhessen. A licencszerződések alapján a vevő határozatlan időre, át nem ruházható, a belső szakmai céljaira fenntartott használati jogot szerzett. A UsedSoft nevű német társaság az Oracle vevőitől vásárolt licencek forgalmazásával foglalkozott. A UsedSoftnak a számítógépi programmal még nem rendelkező vevői a „használt” licenc megszerzését követően közvetlenül az Oracle internetes oldaláról töltötték le ezt a szoftvert. Azok a vevők, akik már rendelkeztek ezzel a számítógépi programmal, kiegészítő jelleggel további felhasználók számára megvásárolhatták a licencet vagy a licenc egy részét. Ebben az esetben a vevők a programot közvetlenül e további felhasználók munkaadóinak operatív memóriájába töltötték le.

Az Oracle keresetet indított a német bíróságok előtt a UsedSoft ezen gyakorlattól való eltiltása érdekében. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) a Bírósághoz fordult a számítógépi programok jogi védelméről szóló 2009/24/EK irányelv⁷⁴ ezen összefüggésben való értelmezése érdekében.

A Bíróság szerint a 2009/24/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a számítógépi program példányának terjesztési joga kimerül, ha a szerzői jog jogosultja – aki engedélyezte, akár ingyenesen is, e példánynak az internetről valamely

⁷³ A személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 119., 89. o.; helyesbítések: HL 2018. L 127., 7. o.; HL 2021. L 74., 39. o.).

⁷⁴ A számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 111., 16. o.).

adathordozóra való letöltését – az e példány gazdasági értékének megfelelő díjazás megfizetése ellenében a tulajdonában álló műpéldányon időbeli korlátozás nélkül felhasználói jogot is biztosított.

A számítógépi program példányának letöltése és az arra vonatkozó felhasználói licencszerződés megkötése szétválaszthatatlan egységet alkot. Az említett ügyletek magukban foglalják az érintett számítógépi program példány tulajdonjogának átruházását. Ebben a tekintetben közömbös, hogy a számítógépi program példányát letöltés, vagy valamely anyagi adathordozó, így CD-ROM vagy DVD útján bocsátották a vevő rendelkezésére.

Ráadásul a 2009/24/EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely felhasználói licenc újraeladása esetén – ami magában foglalja a számítógépi programnak a szerzői jog jogosultja internetes oldaláról letöltött példányának újraeladását is –, amely licencet eredetileg az első megszerzőnek adtak át, az említett licenc második megszerzője, valamint a licenc minden további megszerzője hivatkozhat a terjesztési jognak az ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti kimerülésére, és őket megilleti a többszörözési jog.

2016. november 10-i Vereniging Openbare Bibliotheken ítélet (C-174/15, [EU:C:2016:856](#))

Hollandiában az e-könyvek közkönyvtárak általi haszonkölcsönzése nem tartozott a hagyományos könyvekre alkalmazandó nyilvános haszonkölcsönzési szabályozás hatálya alá. A közkönyvtárak a jogosultakkal kötött felhasználási megállapodások alapján tették az interneten hozzáférhetővé az e-könyveket. A Hollandia valamennyi közkönyvtárát tömörítő egyesület, a Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) álláspontja szerint a hagyományos könyvekre vonatkozó szabályozást kellene alkalmazni a digitális haszonkölcsönzésre is. Ennek keretében ilyen értelmű megállapítási ítélet meghozatala céljából keresetet indított a szerzőknek fizetendő díjazás összegyűjtésével megbízott alapítvány, a Stichting Leenrecht ellen. A VOB keresete a „one copy, one user” minta alapján történő haszonkölcsönzésre vonatkozott, vagyis a digitális könyvek többszörözött példányának azon haszonkölcsönzésére, amikor e példányt valamely közkönyvtár szerverén helyezik el, és lehetővé teszik a felhasználó számára annak a saját számítógépén, letöltés útján történő többszörözését azzal a feltétellel, hogy a haszonkölcsönzés időtartama alatt e felhasználó csak egy példányt tölthet le, és ezen időszak leteltét követően már nem használhatja fel az általa letöltött példányt. Az ügyben eljáró Rechtbank Den Haag (hágai bíróság, Hollandia) arra a kérdésre várt választ a Bíróságtól, hogy a 2006/115/EK irányelv⁷⁵ 1. cikkének (1) bekezdését, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a „haszonkölcsönzés” fogalma kiterjed valamely könyv digitális formájú többszörözött

⁷⁵ A bérleti jogról és a haszonkölcsönzési jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 28. o.).

példányának ilyen haszonkölcsönzésére is, és hogy az ilyen gyakorlat ellentétes-e az említett irányelvvel.

A Bíróság szerint a 2006/115/EK irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját és 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „haszonkölcsönzés” e rendelkezések értelmében vett fogalma kiterjed a „one copy, one user” mintájú haszonkölcsönzésre.

A 2006/115/EK irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő „bérlet” fogalmát ugyanis úgy kell érteni, hogy az kizárólag a tárgyi formában megjelenő művekre vonatkozik, az ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében szereplő „többszörözött példányok” kifejezést pedig úgy, hogy az a bérlet tekintetében kizárólag az anyagi hordozón rögzített többszörözött példányokra vonatkozik. E következtetést egyébként megerősíti az említett irányelv célkitűzése is. Annak (4) preambulumbekkezdése ugyanis többek között kimondja, hogy a szerzői jog által biztosított védelemnek alkalmazkodnia kell az új gazdasági fejleményekhez, így például az új felhasználási módokhoz.

Ezenfelül az unió jogot úgy kell értelmezni, hogy az nem zárja ki, hogy a tagállamok ahhoz a feltételhez kössék a 2006/115/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének alkalmazását, hogy valamely könyvnek a közkönyvtár által hozzáférhetővé tett, digitális formájú többszörözött példányát – a 2001/29/EK irányelv⁷⁶ 4. cikke (2) bekezdésének megfelelően – e példány első eladása vagy tulajdonjogának más módon való első átruházása útján a nyilvános terjesztésre jogosult személy vagy az ő hozzájárulásával más hozza forgalomba az Unión belül. Nem kizárt, hogy a tagállamok adott esetben olyan további feltételeket állapítsanak meg, amelyek alkalmasak a szerzői jogok védelmének az említett rendelkezésben kifejezetten előírtat meghaladó mértékű javítására.

A 2006/115/EK irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az kizárja a nyilvános haszonkölcsönzést érintő, e rendelkezésben foglalt kivétel valamely könyv digitális formájú többszörözött példányának közkönyvtár általi hozzáférhetővé tételére való alkalmazását, amennyiben e példány jogellenes forrásból származik.

2016. szeptember 8-i GS Media ítélet (C-160/15, [EU:C:2016:644](#))

A GS Media üzemeltette a GeenStijl weboldalt, amely Hollandiában a hírek területén a tíz leglátogatottabb oldal közé tartozott. 2011-ben a GS Media megjelentetett egy cikket, amely egy olyan hiperlinket tartalmazott, amely az olvasókat egy ausztrál oldalra irányította át, ahol B. G. Dekker fényképei voltak elérhetők. E fényképeket az ausztrál weboldalon a Sanoma – a Playboy havi folyóirat kiadója – hozzájárulása nélkül tették közzé, amely kiadó a kérdéses fényképekhez fűződő szerzői jogok jogosultja volt. A

⁷⁶ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.).

Sanoma felszólításai ellenére a GS Media megtagadta a kérdéses link törlését. Amikor az ausztrál weboldal a Sanoma kérésére törölte a fényképeket, a GeenStijl újabb cikket jelentetett meg, amely szintén tartalmazott egy másik olyan oldalra mutató hiperlinket, amelyen a kérdéses fényképek voltak láthatók. Ez utóbbi oldal szintén eleget tett a Sanoma fényképek törlésére irányuló felszólításának. A GeenStijl fórumába belépő internethasználók ezt követően más oldalakra mutató újabb linkeket helyeztek el, amelyeken a fényképeket meg lehetett tekinteni. A Sanoma szerint a GS Media megsértette a szerzői jogokat. A felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) ezzel kapcsolatban fordult kérdéssel a Bírósághoz. A 2001/29/EK irányelv⁷⁷ értelmében ugyanis a szerzői jog jogosultjának minden egyes nyilvánossághoz közvetítési cselekményt engedélyeznie kell.

A Bíróság szerint a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy valamely internetes oldalon olyan védett művekhez vezető hiperlinkek elhelyezése, amelyek egy másik internetes oldalon a szerzői jog jogosultjának engedélye nélkül szabadon hozzáférhetők, e rendelkezés értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül-e, azt kell eldönteni, hogy e linkeket olyan személy helyezte-e el haszonszerzési cél nélkül, aki nem tudott vagy észszerűen nem tudhatott e műveknek e másik internetes oldalon történt közzétételének jogellenes mivoltáról, vagy épp ellenkezőleg, e linkeket haszonszerzési célból helyezték el, amely esetben azt kell vélelmezni, hogy erről e személynek tudomása volt.

Amikor megállapításra kerül, hogy a személy tudta vagy tudnia kellett, hogy az általa elhelyezett hiperlink az interneten jogellenesen közzétett műhöz nyújt hozzáférést, például azért, mert őt a szerzői jog jogosultjai erre figyelmeztették, úgy kell tekinteni, hogy e link elhelyezése a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítést” képez. Amikor a hiperlinkek elhelyezését haszonszerzési célból teszik, az ilyen elhelyezést megvalósító személytől elvárható, hogy elvégezze a szükséges ellenőrzéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az érintett mű nem jogellenesen lett közzétéve azon az internetes oldalon, amelyre az említett hiperlinkek vezetnek. E körülményekre tekintettel, amennyiben e vélelmet nem sikerül megdönteni, az a cselekmény, ami abból áll, hogy az interneten jogellenesen közzétett műhöz vezető hiperlinket helyeznek el, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

2017. június 14-i Stichting Brein ítélet (C-610/15, [EU:C:2017:456](#))

A Ziggo és az XS 4ALL internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatók voltak. Az előfizetőik jelentős része használta a „The Pirate Bay” online megosztó platformot. Ez a platform lehetővé tette a felhasználók számára, hogy a saját számítógépeiken található műveket

⁷⁷ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.).

részletekben („torrents”) megosszák és letöltik. A kérdéses fájlok nagy többsége szerzői jogi védelem alatt álló mű volt, a jogosultak e platform üzemeltetőinek és felhasználóinak azonban nem adtak engedélyt megosztási cselekmények elvégzésére. A Stichting Brein, a szerzői jogok jogosultjainak érdekvédelmét ellátó holland alapítvány, a holland bíróságokhoz fordult, és kérte, hogy a Ziggót és az XS 4ALL-t kötelezzék a „The Pirate Bay” doménneveinek és IP-címeinek blokkolására.

A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) lényegében arra kereste a választ, hogy a „The Pirate Bay”-hez hasonló megosztó platform a 2001/29/EK irányelv⁷⁸ értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítést” végez-e, ennél fogva megsértheti-e a szerzői jogot.

A Bíróság kimondta, hogy a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed az olyan megosztó platform interneten történő rendelkezésre bocsátására és üzemeltetésére, amely a védelem alatt álló művekre vonatkozó metaadatok indexálásával és keresőmotor működtetésével e platform felhasználói számára lehetővé teszi, hogy e műveket megtalálják, és azokat egy peer-to-peer hálózat keretében megosszák.

Meg kell állapítani, hogy a 2001/29/EK irányelv (23) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az említett 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott, a szerzőknek a közvetítés kiindulópontjául szolgáló helyszínen jelen nem lévő nyilvánossághoz közvetítéshez való joga magában foglalja a művek bármilyen vezetékes vagy vezeték nélküli közvetítését, illetve továbbközvetítését, ideértve a sugárzást is.

A Bíróság ebben a tekintetben már kimondta, hogy egy internetes oldalon olyan védelem alatt álló művekre mutató kattintható linkek szolgáltatása, amelyeket más internetes oldalon bármiféle korlátozás nélkül közzétettek, az előbbi oldal felhasználóinak közvetlen hozzáférést kínál az említett művekhez. Ez a helyzet az olyan multimédia-lejátszó értékesítése esetén is, amelyre előzetesen az interneten elérhető kiegészítő modulokat telepítettek, amelyek a nyilvánosság számára szabadon hozzáférhető olyan weboldalakra mutató hiperlinkeket tartalmaznak, amelyeken szerzői jogi védelem alatt álló műveket tesznek hozzáférhetővé, e jog jogosultjainak engedélye nélkül. Ezen ítélkezési gyakorlatból tehát azt lehet levezetni, hogy főszabály szerint bármely olyan cselekmény, amellyel a felhasználó az adott ügy teljes ismeretében az ügyfelei számára védelem alatt álló művekhez ad hozzáférést, a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „közvetítésnek” minősülhet.

A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma alá tartozásnak az is feltétele, hogy ténylegesen sor kerüljön a védelem alatt álló művek nyilvánossághoz közvetítésére. A „nyilvánosság” fogalma egy bizonyos *de minimis* jellegű küszöböt foglal magában. Ily módon nemcsak annak van

⁷⁸ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.).

jelentősége, hogy ugyanahhoz a műhöz egyidejűleg hány személynek van hozzáférése, hanem annak is, hogy ahhoz egymást követően hányan férnek hozzá.

2019. július 29-i Funke Medien NRW ítélet (nagytanács) (C-469/17, [EU:C:2019:623](#))

A Funke Medien társaság a Westdeutsche Allgemeine Zeitung német napilap internetes portáljának üzemeltetője volt. A Németországi Szövetségi Köztársaság – mivel úgy vélte, hogy a Funke Medien megsértette a német kormány által készített, olyan katonai helyzetjelentéseken fennálló szerzői jogát, amelyek „korlátozott terjesztésű” besorolást kaptak – abbahagyás iránti keresetet nyújtott be a Funke Medien ellen. E keresetnek egy regionális bíróság helyt adott, majd a másodfokon eljáró regionális felsőbbbíróság helyben hagyta. A kérdést előterjesztő bírósághoz, a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) benyújtott felülvizsgálat iránti kérelmében a Funke Medien fenntartotta az abbahagyás iránti kereset elutasítására irányuló kérelmeit.

A Bíróság előzetesen emlékeztetett arra, hogy a katonai helyzetjelentések kizárólag azzal – a nemzeti bíróság által esetről esetre vizsgálándó – feltétellel állhatnak szerzői jogi védelem alatt, hogy e jelentések a szerző szellemi alkotásának minősülnek, tükrözik annak személyiségét, és a szerző említett jelentések összeállítása során hozott szabad és kreatív döntésekben nyilvánulnak meg.

A Bíróság szerint a 2001/29/EK irányelvnek a szerzők műveik többszörözésével kapcsolatos és a nyilvánossághoz közvetítésük kizárólagos jogát előíró rendelkezései az ott előírt jogok anyagi tartalma tekintetében teljes körű harmonizációt előirányzó intézkedéseknek minősülnek. A Bíróság viszont úgy ítélte meg, hogy a 2001/29/EK irányelv azon rendelkezései, amelyek a napi eseményekről szóló tudósítások és idézés tekintetében eltérést tesznek lehetővé e jogoktól, nem minősülnek az irányelvben foglalt kivételek vagy korlátozások terjedelme terén teljes harmonizációt előirányzó intézkedéseknek. A tagállamokat e rendelkezések végrehajtása tekintetében megillető mérlegelési mozgásteret azonban az uniós jog által előírt korlátok között kell gyakorolni, azért, hogy megfelelő egyensúlyt tartsanak fenn egyfelől a szellemi tulajdonjogoknak a Charta által biztosított védelmére jogosultak érdeke, másfelől a védelem alatt álló művek vagy teljesítmények felhasználóinak jogai és érdekei – különösen a szintén a Charta által biztosított véleménynyilvánítási és tájékozódási szabadságuk –, valamint a közérdek között.

Ezt követően a Bíróság pontosította, hogy a 2001/29/EK irányelvben előírt kivételeken és korlátozásokon kívül a véleménynyilvánítási és tájékozódási szabadság nem igazolhatja a szerzők műveik többszörözéséhez és nyilvánossághoz közvetítéséhez való kizárólagos jogától való olyan eltérést, amely különbözik az említett irányelvben meghatározottól. A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a 2001/29/EK irányelvben előírt kivételek és korlátozások listája kimerítő jellegű.

Végül, a Bíróság szerint – az érintett ügy összes körülményét figyelembe véve – a nemzeti bíróság által az egyfelől a szerzőknek a műveik többszörözéséhez és

nyilvánossághoz közvetítéséhez fűződő kizárólagos joguk, másfelől a 2001/29/EK irányelvnek a napi eseményekről szóló tudósítások és idézés tekintetében eltérést engedő rendelkezéseinek hatálya alá tartozó, védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak jogai között biztosítandó egyensúly megteremtése keretében a bíróságnak az említett rendelkezések olyan értelmezésére kell támaszkodnia, amely – miközben tiszteletben tartja azok szövegét és megőrzi azok hatékony érvényesülését – teljes mértékben összhangban van a Charta által biztosított alapvető jogokkal.

2019. július 29-i Spiegel Online ítélet (nagytanács) (C-516/17, [EU:C:2019:625](#))

A Spiegel Online társaság ugyanezen a néven üzemeltetett internetes hírportált. Volker Beck, aki a Bundestag (Szövetségi Parlament, Németország) tagja volt, egy kézírata és cikke teljes szövegének a Spiegel Online honlapján való hozzáférhetővé tételét kifogásolta egy regionális bíróság előtt. V. Beck az említett hozzáférhetővé tételt szerző jogai megsértésének tekintette. E bíróság helyt adott V. Beck kérelmeinek. A Spiegel Online, miután a bíróság a fellebbezését elutasította, felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország).

A Bíróság úgy vélte, hogy a 2001/29/EK irányelv azon rendelkezései, amelyek a napi eseményekről szóló tudósítások és idézés tekintetében eltérést tesznek lehetővé a szerzők kizárólagos jogaitól, mérlegelési mozgásteret hagynak a tagállamok számára a nemzeti jogba való átültetésük terén, azonban e rendelkezések nem minősülnek teljes harmonizációt előírányzó intézkedéseknek. A tagállamokat e rendelkezések végrehajtása tekintetében megillető mérlegelési mozgásteret azonban az uniós jog által előírt korlátok között kell gyakorolni, azért, hogy megfelelő egyensúlyt tartsanak fenn egyfelől a szellemi tulajdonjogoknak a Charta által biztosított védelmére jogosultak érdeke, másfelől a védelem alatt álló művek vagy teljesítmények felhasználóinak jogai és érdekei – különösen a szintén a Charta által biztosított véleménynyilvánítási és tájékoztatói szabadságuk –, valamint a közérdek között.

A véleménynyilvánítás és a tájékoztató szabadságát illetően a Bíróság pontosította, hogy a 2001/29/EK irányelvben előírt kivételeken és korlátozásokon kívül e szabadság nem igazolhatja a szerzők műveik többszörözéséhez és nyilvánossághoz közvetítéséhez való kizárólagos jogától való olyan eltérést, amely különbözik az említett irányelvben meghatározottól. A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy az ezen irányelvben előírt kivételek és korlátozások listája kimerítő jellegű.

Végül, a Bíróság szerint – az érintett ügy összes körülményét figyelembe véve – a nemzeti bíróság által az egyfelől a szerzőknek a műveik többszörözéséhez és nyilvánossághoz közvetítéséhez fűződő kizárólagos joguk, másfelől a 2001/29/EK irányelvnek a napi eseményekről szóló tudósítások és idézés tekintetében eltérést engedő rendelkezéseinek hatálya alá tartozó, védelem alatt álló teljesítmények felhasználóinak jogai között biztosítandó egyensúly megteremtése keretében e

bíróságnak az említett rendelkezések olyan értelmezésére kell támaszkodnia, amely – miközben tiszteletben tartja azok szövegét és megőrzi azok hatékony érvényesülését – teljes mértékben összhangban van a Charta által biztosított alapvető jogokkal.

Először is a Bíróság kimondta, hogy a 2001/29/EK irányelvnek a napi eseményekről szóló tudósítások tekintetében eltérést engedő rendelkezésével ellentétes az olyan nemzeti szabály, amely arra az esetre korlátozza az e rendelkezésben előírt kivétel vagy korlátozás alkalmazását, amikor a védett mű napi eseményekről szóló tudósítás céljából történő felhasználására vonatkozó előzetes engedély kérésére észszerűen nincs lehetőség. Az aktuális események bekövetkezése ugyanis általános szabályként és különösen az információs társadalom keretében szükségessé teszi, hogy az ezekkel kapcsolatos információk gyorsan közölhetők legyenek, ami nehezen egyeztethető össze a szerző előzetes jóváhagyásának beszerzésére vonatkozó kötelezettséggel, amely rendkívül megnehezítené vagy akár meg is akadályozná, hogy a releváns információk időben eljussanak a nyilvánossághoz.

Másodszor, a Bíróság elsősorban kimondta, hogy az „idézés” 2001/29/EK irányelv eltérést engedő rendelkezésében szereplő fogalma magában foglalja egy önállóan letölthető fájlra hiperlink útján történő hivatkozás esetét. Ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztetett azon ítélkezési gyakorlatára, amely szerint a hiperlinkek hozzájárulnak az internet megfelelő működéséhez, ami különösen fontos a Chartában biztosított véleménynyilvánítás és tájékozódás szabadsága szempontjából, valamint az e hálózaton belüli vélemény- és információcsere szempontjából, amely hálózatra megszámlálhatatlan mennyiségű információ elérhetősége jellemző. Másodszorban a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a művet már jogszerűen nyilvánosságra hozták, amennyiben azt konkrét formájában korábban, a jogosult engedélyével vagy nem önként adott felhasználási engedély, illetve jogszabályi felhatalmazás alapján már közzétették. A nemzeti bíróság feladata – az előtte folyamatban lévő konkrét ügy fényében és figyelembe véve az ügy valamennyi körülményét – eldönteni, hogy valamely művet nyilvánosságra hoztak-e jogszerűen.

2021. március 9-i VG Bild-Kunst ítélet (nagytanács) (C-392/19, [EU:C:2021:181](#))

A Stiftung Preußischer Kulturbesitz (a továbbiakban: SPK) német alapítvány üzemelteti a Deutsche Digitale Bibliotheket, a német kulturális és tudományos intézményeket hálózatba szervező kulturális és tudományos digitális könyvtárat. E könyvtár honlapja a részt vevő intézmények webportáljain tárolt digitalizált tartalmakra mutató linkeket tartalmaz. A Deutsche Digitale Bibliothek mint „digitális kirakat” maga csak miniatűröket (thumbnails) tárol, azaz a képeknek az eredeti méretüknél kisebb méretű változatait.

A VG Bild-Kunst, Németországban a vizuális művészetek területén működő szerzői jogi közös jogkezelő szervezet a katalógusában található művek miniatűrök formájában történő felhasználására vonatkozó felhasználási szerződésnek az SPK-val történő megkötését egy olyan rendelkezés beillesztésétől teszi függővé, amely szerint az SPK

kötelezettséget vállal arra, hogy a szerződésben említett művek felhasználása során hatásos műszaki intézkedéseket hoz az e műveknek a Deutsche Digitale Bibliothek honlapján megjelenített miniatűrjeit érintő, harmadik személyek általi áthivatkozással (framing)⁷⁹ szemben.

Az SPK, mivel úgy ítélte meg, hogy egy ilyen szerződéses feltétel szerzői jogi szempontból nem észszerű, keresetet indított a német bíróságok előtt annak megállapítása céljából, hogy a VG Bild Kunst köteles megadni a szóban forgó engedélyt anélkül, hogy az utóbbi az áthivatkozás megakadályozására irányuló intézkedések végrehajtásától függene.⁸⁰

Ebben az összefüggésben a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) annak meghatározását kéri a Bíróságtól, hogy ezt az áthivatkozást a 2001/29 irányelv értelmében vett nyilvánossághoz közvetítésnek kell-e tekinteni,⁸¹ ami – igenlő válasz esetén – lehetővé teszi a VG Bild-Kunst számára, hogy az SPK-t ezen intézkedések végrehajtására kötelezze.

A nagytanácsban eljáró Bíróság úgy ítéli meg, hogy nyilvánossághoz közvetítésnek minősül a szerzői jogi védelem alatt álló, a nyilvánosság számára valamely internetes honlapon a szerzői jogok jogosultjának engedélyével szabadon hozzáférhetővé tett műveknek valamely harmadik fél internetes oldalába áthivatkozás útján történő beágyazása, ha arra a szerzői jogok jogosultja által az áthivatkozással szemben hozott vagy kezdeményezett védelmi intézkedések megkerülésével kerül sor.

A Bíróság először is rámutat, hogy a művek méretének az áthivatkozás keretében történő megváltoztatása nem játszik szerepet a nyilvánossághoz közvetítés fennállásának megítélésében, amennyiben a művek eredeti elemei érzékelhetők.

Ezt követően a Bíróság egyrészt megjegyzi, hogy az áthivatkozás technikája nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, mivel azt eredményezi, hogy a megjelenített elemet a honlap valamennyi lehetséges felhasználója számára hozzáférhetővé teszik. Másrészt emlékeztet arra, hogy mivel az áthivatkozás technikája ugyanazt a technikai módszert alkalmazza, mint amelyet a védelem alatt álló művek az eredeti internetes honlapon történő nyilvánossághoz közvetítésére, azaz az internet nyilvánosságához való közvetítésére már használtak, e közvetítés nem felel meg az új nyilvánosság feltételének, és ennek következtében nem tartozik a 2001/29 irányelv értelmében vett „nyilvánossághoz” közvetítés körébe.

⁷⁹ Az áthivatkozás (framing) technikája abban áll, hogy valamely internetes honlap egyik oldalát több keretre osztják, és azok egyikében kattintható link vagy beágyazott internetes link (inline linking) útján egy másik honlapról származó elemet jelenítenek meg, annak érdekében, hogy az előbbi honlap felhasználói elől elrejtse az eredeti környezetet, amelynek az említett elem részét képezi.

⁸⁰ A német jog szerint a közös jogkezelő szervezetek – azon jogok vonatkozásában, amelyek kezelését rájuk bízta – kötelesek észszerű feltételek mellett felhasználási engedélyt adni minden olyan személynek, aki azt kéri. A német ítélkezési gyakorlat szerint azonban a közös jogkezelő szervezetek kivételesen megtagadhatják az engedély megadását, feltéve hogy e megtagadás nem minősül monopolhelyzettel való visszaélésnek, és feltéve, hogy az engedély iránti kérelemmel szemben elsőbbséget élvező jogos érdekekre hivatkozhatnak.

⁸¹ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.) 3. cikkének (1) bekezdése alapján.

A Bíróság ugyanakkor pontosítja, hogy ez a megfontolás csak abban az esetben alkalmazható, ha az érintett művekhez az eredeti internetes oldalon való hozzáférésre nem vonatkozik semmilyen korlátozó intézkedés. Ebben a helyzetben ugyanis a jogosult kezdettől fogva engedélyezte műveinek az internethasználók összessége részére történő közvetítését.

Ezzel szemben a Bíróság hangsúlyozza, hogy amikor a jogosult a műveinek közzététele kapcsán a kezdetektől korlátozó intézkedéseket hozott vagy kezdeményezett, e jogosult nem tekinthető úgy, mint aki hozzájárult ahhoz, hogy műveit harmadik személyek szabadon nyilvánossághoz közvetíthessék. Épp ellenkezőleg, a műveihez hozzáféréssel rendelkező nyilvánosságot kizárólag egy adott internetes honlap felhasználóira kívánta korlátozni.

Következésképpen a Bíróság kimondja, hogy amennyiben a szerzői jogok jogosultja korlátozó intézkedéseket fogadott el vagy írt elő az áthivatkozással szemben, valamely műnek harmadik fél internetes oldalába az áthivatkozás technikája révén történő beágyazása „e mű új nyilvánossághoz közvetítésének” minősül. Következésképpen e nyilvánossághoz közvetítéshez az érintett jogok jogosultjainak engedélye szükséges.

Az ezzel ellentétes megközelítés ugyanis a közvetítési jog kimerülése szabályának kimondását jelentené. Márpedig e szabály megfosztaná a szerzői jogok jogosultját attól a lehetőségtől, hogy méltányos díjazást követeljen művének felhasználásáért. Az ilyen megközelítés tehát sértené azt a megfelelő egyensúlyt, amelyet a digitális környezetben egyfelől a szerzői és szomszédos jogok jogosultjainak szellemi tulajdonjogaik védelméhez fűződő érdeke, másfelől a védett művek felhasználói érdekeinek és alapvető jogainak védelme között fenn kell tartani.

Végül a Bíróság kifejti, hogy a szerzői jogok jogosultja az áthivatkozáshoz való hozzájárulását csak hatásos műszaki intézkedésekkel korlátozhatja. Ilyen intézkedések hiányában ugyanis nehéznek bizonyulhat annak vizsgálata, hogy e jogosult meg kívánta-e tiltani műveinek áthivatkozás útján történő beágyazását.

2021. június 22-i YouTube és Cyando ítélet (nagytanács) (C-682/18 és C-683/18, [EU:C:2021:503](#))

Az első ügy (C-682/18) alapjául szolgáló jogvitában Frank Peterson, egy zenei producer, a német bíróságok előtt a YouTube és képviselője, a Google ellen folytat pert több olyan hangfelvételnek a YouTube-on 2008-ban történt online elérhetővé tétele tárgyában, amelyeken állítása szerint különböző jogokkal rendelkezik. Ezen online elérhetővé tételt e platform felhasználói az ő engedélye nélkül végezték. Sarah Brightman művész „A Winter Symphony” albumának számairól, valamint a „Symphony Tour” turnéjának koncertjei során felvett magáncélú hangfelvételekről van szó.

A második ügy alapjául szolgáló jogvitában (C-683/18) az Elsevier kiadó a német bíróságok előtt a Cyando ellen folytat pert különböző olyan műveknek a Cyando „Uploaded” tárhely- és fájlmegosztó platformján 2013-ban történt online elérhetővé

tétele tárgyában, amelyeken az Elsevier kizárólagos jogokkal rendelkezik. Ezen online elérhetővé tett e platform felhasználói az ő engedélye nélkül végezték. A „Gray’s Anatomy for Students”, az „Atlas of Human Anatomy” és a „Campbell-Walsh Urology” című művekről van szó, amelyek megtekinthetők voltak az Uploadeden a rehabgate.com, az avaxhome.ws és a bookarchive.ws linkgyűjteményeken keresztül.

Az e két jogvitában eljáró Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) több kérdést terjesztett előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé annak érdekében, hogy a Bíróság pontosítsa többek között az online platformok üzemeltetőinek felelősségét az e platformokon azok felhasználói által jogellenesen, online elérhetővé tett, szerzői jogi védelem alatt álló műveket illetően.

E felelősséget a Bíróság az alapügyek tényállásának idején alkalmazandó, a szerzői jogról szóló 2001/29 irányelvből,⁸² az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelvből,⁸³ valamint a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48 irányelvből⁸⁴ eredő rendszer alapján vizsgálta. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések nem érintik az ezen időszakot követően hatályba lépett, a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról szóló 2019/790 irányelvvel⁸⁵ bevezetett rendszert.

A nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy az uniós jog jelenlegi állása szerint az online platformok üzemeltetői maguk nem közvetítik a nyilvánossághoz a felhasználók által jogellenesen, online elérhetővé tett szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakat, kivéve ha ezen üzemeltetők a platformok pusztán rendelkezésre bocsátásán túl közreműködnek abban, hogy ilyen tartalmakat a szerzői jog megsértésével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek. Egyébiránt a Bíróság úgy ítéli meg, hogy ezen üzemeltetők az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv értelmében mentesülhetnek a felelősség alól, feltéve hogy nem játszanak olyan tevőleges szerepet, amely révén tudomással bírnak a platformjukra feltöltött tartalmakról, vagy azokat ellenőrzik.

Elsősorban a Bíróság azt a kérdést vizsgálja, hogy az olyan videómegosztó platform vagy tárhely- és fájlmegosztó platform üzemeltetője, amely platformon felhasználók védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen hozzáférhetővé tehetnek a nyilvánosság számára, a jelen ügyekben szóban forgóhoz hasonló feltételek mellett e tartalmaknak a szerzői

⁸² Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések HL 2008. L 314., 16. o.; HL 2014. L 10., 32. o.).

⁸³ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

⁸⁴ A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

⁸⁵ A digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29 irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2019. L 130., 92. o.). Ezen irányelv az online platformok üzemeltetői számára új különös felelősségi rendszert hoz létre az e platformok felhasználói által jogellenesen, online elérhetővé tett művek tekintetében. Ezen irányelv, amelyet az egyes tagállamoknak legkésőbb 2021. június 7-ig kell átültetniük a nemzeti jogukba, többek között azt írja elő ezen üzemeltetők számára, hogy a jogosultaktól engedélyt szerezzenek például felhasználási szerződés megkötése révén a platformjuk felhasználói által online elérhetővé tett művekre vonatkozóan.

jogról szóló 2001/29 irányelv⁸⁶ értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítését” végzi-e. Mindenekelőtt a Bíróság emlékeztet a „nyilvánossághoz közvetítés” fogalmának céljaira és meghatározására, valamint az e fogalom egyedi értékelése keretében figyelembe veendő kiegészítő kritériumokra.

Így a Bíróság e kritériumok között hangsúlyozza a platform üzemeltetője által játszott megkerülhetetlen szerepet és beavatkozásának szándékos jellegét. Ugyanis ezen üzemeltető „közvetítést” valósít meg akkor, amikor magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el ügyfelei irányában a védelem alatt álló mű hozzáférhetővé tételével, főként olyan esetben, amikor e beavatkozás hiányában ügyfelei elvileg nem tudnák a sugárzott művet élvezni.

Ebben az összefüggésben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az olyan videómegosztó platform vagy tárhely- és fájlmesztó platform üzemeltetője, amelyen felhasználók védelem alatt álló tartalmakat jogellenesen hozzáférhetővé tehetnek a nyilvánosság számára, nem végzi e tartalmaknak a szerzői jogi irányelv értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítését”, kivéve ha a platform pusztán rendelkezésre bocsátásán túl közreműködik abban, hogy ilyen tartalmakat a szerzői jog megsértésével a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek.

Ez az eset áll fenn különösen akkor, ha ezen üzemeltető konkrétan tudomással bír a védelem alatt álló tartalom platformján való jogellenes hozzáférhetővé tételéről, és azt haladéktalanul nem törli vagy az ahhoz való hozzáférést haladéktalanul nem szünteti meg, vagy ha az említett üzemeltető – noha tudja vagy tudnia kellene, hogy általában véve a platformján keresztül annak felhasználói védelem alatt álló tartalmakat tesznek jogellenesen hozzáférhetővé a nyilvánosság számára – nem hajtja végre azon megfelelő műszaki intézkedéseket, amelyek egy szokásos gondossággal eljáró gazdasági szereplőtől ebben a helyzetben elvárhatók annak érdekében, hogy hitelesen és hatékonyan lépjen fel a szerzői jogok e platformon való megsértése ellen, vagy ha részt vesz a jogellenesen nyilvánossághoz közvetített védelem alatt álló tartalmak kiválasztásában, a platformján kifejezetten ilyen tartalmak jogellenes megosztására szolgáló eszközöket biztosít, vagy tudatosan elősegíti az ilyen megosztásokat, amit bizonyíthat az a körülmény, hogy az említett üzemeltető olyan üzleti modellt fogadott el, amely arra ösztönzi a platformja felhasználóit, hogy azon jogellenesen védelem alatt álló tartalmakat közvetítsenek a nyilvánossághoz.

Másodsorban a Bíróság azt a kérdést vizsgálja, hogy az online platformok üzemeltetője mentesíthető-e az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv⁸⁷ által előírt,

⁸⁶ A szerzői jogról szóló 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése. E rendelkezés értelmében a tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

⁸⁷ Az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése. E rendelkezés szerint ha az információs társadalommal összefüggő olyan szolgáltatásról van szó, amely a szolgáltatás igénybe vevője által küldött információ tárolásából áll, a tagállamok biztosítják, hogy a szolgáltatót ne terhelje felelősség a szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére tárolt információért, azzal a feltétellel, hogy a szolgáltatónak nincsen tényleges tudomása jogellenes tevékenységről vagy információról, és – ami a kárigényeket illeti – nincsen tudomása olyan tényekről vagy körülményekről, amelyek nyilvánvalóan jogellenes tevékenységre vagy információra utalnak, vagy a szolgáltató, amint ilyenről tudomást szerzett, haladéktalanul intézkedik az információ eltávolításáról vagy az ahhoz való hozzáférés megszüntetéséről.

azon védelem alatt álló tartalmakért való felelősség alól, amelyeket a felhasználók a platformján keresztül jogellenesen közvetítenek a nyilvánossághoz. Ebben az összefüggésben a Bíróság azt vizsgálja, hogy az ezen üzemeltető által játszott szerep semleges-e, azaz hogy magatartása pusztán technikai, automatikus és passzív jellegű-e, amely az általa tárolt tartalmakról való tudomás vagy e tartalmak ellenőrzésének hiányát vonja maga után, vagy éppen ellenkezőleg, az említett üzemeltető olyan tevőleges szerepet játszik, amely révén tudomással bír e tartalmakról, vagy azokat ellenőrzi. E tekintetben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy ezen üzemeltető mentesülhet a felelősség alól, feltéve hogy nem játszik olyan tevőleges szerepet, amely lehetővé tenné számára a platformjára feltöltött tartalmakról való tudomást vagy e tartalmak ellenőrzését. A Bíróság e tekintetben pontosítja, hogy ahhoz, hogy e rendelkezés alapján kizárható legyen az ezen irányelv által előírt felelősség alóli mentesülés, az ilyen üzemeltetőnek tudomással kell bírnia felhasználóinak a platformjára feltöltött védelem alatt álló tartalmakra vonatkozó konkrét jogellenes cselekményeiről.

Harmadsorban, a Bíróság pontosítja azon feltételeket, amelyek mellett a szerzői jogról szóló 2001/29 irányelv⁸⁸ értelmében a jogosultak az online platformok üzemeltetőivel szemben ideiglenes intézkedést eszközölhetnek ki. Ily módon úgy ítéli meg, hogy ezen irányelvvel nem ellentétes, ha a nemzeti jog értelmében valamely szerzői jog vagy szomszédos jog jogosultja csak akkor eszközölhet ki ideiglenes intézkedést az olyan üzemeltetővel szemben, amelynek a szolgáltatását harmadik személy a jogosult jogának megsértése céljából anélkül vette igénybe, hogy ezen üzemeltető az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv⁸⁹ értelmében tudomással bírt volna e jogsértésről, ha a bírósági eljárás megindítása előtt ezen üzemeltetőt e jogsértésről előzetesen értesítették, és ezen üzemeltető haladéktalanul nem távolította el a szóban forgó tartalmat vagy nem szüntette meg az ahhoz való hozzáférést, és nem gondoskodott arról, hogy ilyen jogsértésekre újból ne kerüljön sor.

Mindazonáltal a nemzeti bíróságok feladata, hogy az ilyen feltétel alkalmazása során meggyőződjenek arról, hogy az nem késlelteti a jogsértés tényleges megszüntetését, aránytalan kárt okozva ezzel a jogosultnak.

⁸⁸ A szerzői jogról szóló 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése. E rendelkezés szerint a tagállamok biztosítják, hogy a jogosultak kérelmezhesek az ideiglenes intézkedést olyan közvetítő szolgáltatókkal szemben, akiknek a szolgáltatásait harmadik személy szerzői jog vagy szomszédos jogok megsértése céljából veszi igénybe.

⁸⁹ Az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

II. Az e-kereskedelemre vonatkozó jogi keret

1. Reklám

2010. március 23-i Google France ítélet (nagytanács) (C-236/08–C-238/08, [EU:C:2010:159](#))

A Google társaság internetes keresőmotort működtetett, és – egyebek mellett – „AdWords” néven fizetett reklámszolgáltatást is kínált. E szolgáltatás lehetővé tette valamennyi gazdasági szereplő számára, hogy egy vagy több kulcsszó megadásával a weboldalára mutató, rövid reklámüzenettel kísért promóciós link jelenjen meg. A Vuitton, a „Vuitton” közösségi védjegy jogosultja, valamint más francia nemzeti védjegyek jogosultjai észlelték, hogy ha a Google keresőmotorja használatkor az internethasználók az említett védjegyeket képező szavakra kerestek, olyan linkek jelentek meg, amelyek a Vuitton termékeinek utánzatait kínáló weboldalakra és a többi védjegyjogosult versenytársainak weboldalaira vezettek. A Cour de cassation (semmtőszék, Franciaország) arról kérdezte a Bíróságot, hogy jogszerű-e az internetes reklámszolgáltatás keretében kulcsszóként valamely védjeggyel azonos megjelölést alkalmazni anélkül, hogy a védjegyjogosultak ehhez hozzájárultak volna.

A Bíróság kimondta, hogy az internetes reklámszolgáltatás nyújtója nem használja e megjelölést a 89/104/EGK irányelv⁹⁰ 5. cikke (1) és (2) bekezdésének, illetve a 40/94/EK rendelet⁹¹ 9. cikkének (1) bekezdése értelmében, még ha lehetővé is teszi a hirdető számára védjegyekkel azonos megjelölések kulcsszavakként történő kiválasztását, tárolja e megjelöléseket, és ügyfelei hirdetéseit e kulcsszavak alapján jeleníti meg. A jogosult védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés harmadik személy általi használata maga után vonja, hogy az utóbbi a megjelölést saját reklámtevékenysége keretében használja, és akkor minősül az említett irányelv értelmében vett használatnak, ha e megjelenítésnek az a célja, hogy az internethasználókat az áru vagy szolgáltatásai származását illetően megtévedszen.

Valamely védjegy jogosultja megtilthatja, hogy valamely hirdető reklámszolgáltatást nyújtson, amennyiben e reklám nehézségek árán teszi lehetővé az átlagos internethasználó számára annak felismerését, hogy a hirdetésben említett áruk vagy szolgáltatások a védjegyjogosulttól vagy harmadik személytől származnak. A védjegy alapvető funkciója abban áll, hogy az internethasználók számára lehetővé tegye az említett védjegy jogosultjának áru vagy szolgáltatásai és a máshonnan származó áruk vagy szolgáltatások megkülönböztetését.

⁹⁰ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv (HL 1989. L 40., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 92. o.; helyesbítés: HL 1989. L 207., 44. o.).

⁹¹ A közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.).

A védjeggyel azonos megjelölés harmadik felek általi használatának e hatásai azonban önmagukban nem veszélyeztetik a védjegy reklámfunkcióját. A 2000/31/EK irányelv⁹² 14. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az abban szereplő szabály az internetes reklámszolgáltatás nyújtójára akkor alkalmazandó, ha e szolgáltató nem játszott olyan tevőleges szerepet, amelynek révén ismerte vagy ellenőrizte a tárolt adatokat. Amennyiben a tevékenység pusztán technikai, automatikus és passzív jellegű, ami azt is jelenti, hogy az említett szolgáltatásnyújtónak nincs tudomása a tárolt adatokról, és nem is ellenőrzi azokat, az említett szolgáltató felelőssége nem állapítható meg.

2013. július 11-i Belgian Electronic Sorting Technology (C-657/11, [EU:C:2013:516](#))

A Belgian Electronic Sorting Technology (BEST) és a Visys vállalkozás lézertechnológiával felszerelt szortírozó gépeket és rendszereket fejlesztett, gyártott és értékesített. A Visys B. Peelaers, a BEST korábbi munkavállalója alapította. B. Peelaers bejegyeztette a „www.bestlasersorter.com” doménnevet a Visys javára. Az e doménnév alatt található weboldal tartalma azonos volt a Visys szokásos weboldalainak tartalmával, amelyek a „www.visys.be” és a „www.visysglobal.be” doménnevek alatt voltak elérhetők. Amikor a „Best Laser Sorter” szavakat írták be a google.be keresőmotorba, ez utóbbi második keresési eredményként, rögtön a BEST weboldala után a Visys weboldalára mutatott. A Visys a weboldalain többek között az alábbi metatageket használta: „Best+Helius, Best+Genius”. A kérdést előterjesztő bíróság, a Hof van cassatie (semmitőszék, Belgium) azzal a kérdéssel fordult a Bírósághoz, hogy egyrészt valamely doménnév bejegyeztetését és használatát, másrészt a metatagek („metatags”) valamely weboldal metaadataiban („metadata”) történő használatát úgy lehet-e tekinteni, hogy azok a 84/450/EGK irányelv⁹³ és a 2006/114/EK irányelv⁹⁴ értelmében vett reklám fogalma alá tartoznak.

A Bíróság kimondta, hogy a 84/450/EGK irányelv 2. cikkének 1. pontját és a 2006/114/EK irányelv 2. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy a reklám e rendelkezésekben meghatározott fogalma magában foglalja valamely doménnév használatát, valamint metatagek valamely weboldal metaadataiban történő használatát abban az esetben, amikor a doménnév vagy a kulcsszavakból álló metatagek („keyword metatags”) bizonyos árucikkekre vagy bizonyos szolgáltatásokra, illetve egy társaság kereskedelmi nevére tartalmaznak utalást, és a közlés egy formájának minősülnek, amely a lehetséges fogyasztókat célozza, és azt sugallja számukra, hogy az említett árucikkekkel vagy szolgáltatásokkal, illetve az említett társasággal kapcsolatos weboldalt fognak találni.

⁹² A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

⁹³ A 2005/29/EK irányelvvel módosított, a megtévesztő reklámra vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1984. szeptember 10-i 84/450/EGK tanácsi irányelv (HL 1984. L 250., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 227. o.).

⁹⁴ A megtévesztő és összehasonlító reklámról szóló, 2006. december 12-i 2006/114/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376, 21. o.).

A reklám fogalmát ugyanis nem lehet úgy értelmezni és alkalmazni, hogy az ezen irányelvek által előírt tisztességes verseny szabályai ne vonatkozzanak valamely kereskedőnek a fogyasztók gazdasági magatartásának befolyásolására alkalmas, és így e kereskedő versenytársaira is esetlegesen kiható, arra irányuló intézkedéseire, hogy árucikkeinek vagy szolgáltatásainak értékesítését előmozdítsa.

Ellenben nem tartozik bele ebbe a fogalomba önmagában egy doménnev bejegyeztetése. Ugyanis egy tisztán formális aktusról van szó, amely önmagában nem szükségszerűen jelenti azt, hogy a lehetséges fogyasztók megismerik a domainnevet, és amely következésképpen nem képes befolyásolni ez utóbbiak választását.

2017. május 4-i Luc Vanderborght ítélet (C-339/15, [EU:C:2017:335](#))

Luc Vanderborght Belgiumban letelepedett fogorvos fogápolási szolgáltatásokat reklámozott. Kifüggesztett egy tájékoztató táblát, amelyen szerepelt a neve, az, hogy fogorvos, a weboldalának címe, valamint a rendelőjének telefonszáma. L. Vanderborght ezenkívül létrehozott egy weboldalt is, amely tájékoztatta a betegeket a rendelőjében kínált kezelések különböző típusairól. Végezetül reklámhirdetéseket helyezett el helyi napilapokban. A Verbond der Vlaamse tandartsen fogorvosi szakmai szervezet magánvádjá alapján büntetőeljárás indult L. Vanderborght ellen. A belga jog ugyanis tiltott a száj- és fogápolási szolgáltatásokra vonatkozó minden reklámot, és bizonyos egyszerűségi követelményeket írt elő. Az ügyben eljáró Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel (brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) úgy határozott, hogy kérdéssel fordul a Bírósághoz e tárgyban.

A Bíróság szerint a 2000/31/EK irányelvet⁹⁵ úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás.

A 2000/31/EK irányelv (18) preambulumbekzdésének szövege kifejti, hogy „az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások” fogalom a számítógépes hálózatokon keresztül végzett gazdasági tevékenységek széles skáláját öleli fel. Egyébiránt ezen irányelv 2. cikkének f) pontja pontosítja, hogy a „kereskedelmi tájékoztatás” fogalma magában foglal bármilyen formában megjelenő közlést, amelynek célja, hogy népszerűsítse egy szabályozott szakmát gyakorló személy szolgáltatása it. Ebből az következik, hogy a weboldal útján közzétett, a száj- és fogápolási szolgáltatásokra vonatkozó reklám ilyen szolgáltatásnak minősül. Az uniós jogalkotó nem zárt ki szabályozott szakmákat az online kereskedelmi tájékoztatások engedélyezésének az említett irányelv 8. cikkének (1) bekezdése szerinti elve alól. Jóllehet e rendelkezés lehetővé teszi az egészségügyi szakmák sajátosságainak figyelembevételét a rájuk vonatkozó szakmai szabályok kidolgozása során, azzal, hogy

⁹⁵ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

meghatározza az online kereskedelmi tájékoztatások formáit és módjait különösen annak biztosítása érdekében, hogy a betegek e szakmákba vetett bizalma ne sérüljön, ettől még e szakmai szabályok nem tilthatják meg általános és abszolút jelleggel az olyan online reklám minden formáját, amely egy ilyen szakmát gyakorló személy tevékenységének népszerűsítésére irányul.

Az EUMSZ 56. cikket akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező, amely általános és abszolút jelleggel tilt a száj- és fogápolási szolgáltatásokra vonatkozó minden reklámot.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának olyan szükségességével kapcsolatban, mint amely az alapügy tárgyát képezi, figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az emberek egészsége és élete az első helyen áll a Szerződés által oltalmazott javak és érdekek között, és főszabály szerint a tagállamok feladata eldönteni, hogy milyen szinten óhajtják biztosítani a közegészség védelmét.

Ugyanis nem minden, e szabályozás által tiltott reklám alkalmas az említett célokkal ellentétes hatások kifejtésére. Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy az alapügy tárgyát képező szabályozás által követett célok elérhetőek lennének kevésbé korlátozó intézkedések által.

2017. március 30-i Verband Sozialer Wettbewerb eV ítélet (C-146/16, [EU:C:2017:243](#))

A jogvita tárgya egy reklámhirdetés volt, amelyet a „MeinPaket.de” online értékesítési felületen – ahol hivatásos értékesítők kínáltak eladásra termékeiket – üzemeltető DHL Paket kérésére tettek közzé egy hetilaplapban. Az e hirdetésben bemutatott, kóddal ellátott termékeket az említett felületen lehetett megvásárolni harmadik személy értékesítőktől. Az internetes oldal felkeresését követően a felhasználó megadhatta a vonatkozó kódot, hogy átirányíthassák a kérdéses terméket részletesebben bemutató oldalra, amely feltüntette az értékesítőt, amelynek releváns információit az erre szolgáló rovatban lehetett megtekinteni.

A Verband Sozialer Wettbewerb (VSW) szerint – amely egyesület tagjai többek között elektromos és elektronikai cikket értékesítő kereskedők, valamint mindenfajta árut értékesítő csomagküldő kereskedők – a megjelentetett hirdetés tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősült. A VSW szerint a DHL Paket nem tett eleget az értékesítési felületét használó kereskedők azonosítási adatainak és postai címének feltüntetésére vonatkozó kötelezettségének. A VSW az e reklámtevékenység abbahagyására irányuló keresetet indított.

A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) kérdésére válaszolva a Bíróság kimondta, hogy a 2005/29/EK irányelv⁹⁶ 7. cikkének (4) bekezdését úgy kell

⁹⁶ A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai

értelmezni, hogy egy olyan reklámhirdetés, mint az alapeljárásban szereplő, amely az ezen irányelv értelmében vett „vásárlásra való felhívás” fogalmába tartozik, eleget tehet az e rendelkezésben előírt tájékoztatási kötelezettségnek.

A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak eseti alapon történő vizsgálata, hogy egyrészt a reklámszövegben rejlő térbeli akadályok igazolják-e azt, hogy az eladóra vonatkozó információk csak az online értékesítési felületen jelenjenek meg, és másrészt pedig adott esetben azt, hogy az online értékesítési felületre vonatkozóan a 2005/29 irányelv 7. cikke (4) bekezdésének b) pontjában szereplő információk közlése egyszerűen és gyorsan történik-e.

2016. március 3-i Daimler AG ítélet (C-179/15, [EU:C:2016:134](#))

Az Együd Garage Mercedes gépjárművek értékesítésére és javítására szakosodott magyar társaság, amely vevőszolgálati szerződést kötött a Daimlerrel, amely utóbbi a Mercedes gépjárművek német gyártója és a „Mercedes-Benz” nemzetközi védjegy jogosultja. A magyar társaság jogosult volt e védjegy használatára, és arra, hogy magát a hirdetéseiben „felhatalmazott Mercedes-Benz szervizként” tüntesse fel. E szerződés megszűnését követően az Együd Garage igyekezett minden olyan hirdetést eltávolítani az internetről, amely alapján a fogyasztó azt feltételezhette, hogy továbbra is szerződéses kapcsolatban állt a Daimlerrel. Az említett lépések ellenére az ilyen kapcsolatot feltüntető hirdetések továbbra is elérhetőek voltak az interneten, és a keresőmotorok megtalálták azokat. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) azt a kérdést terjesztette a Bíróság elé, hogy a védjegyekről szóló 2008/95/EK irányelv⁹⁷ lehetővé teszi-e a Daimler számára, hogy védjegye sérelmének elkerülése érdekében további lépések megtételét követelje valamely korábbi szerződéses partnerétől.

A Bíróság kimondta, hogy valamely védjegynek a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül történő, más személy általi azon használata, amelyre a fogyasztók arról való tájékoztatása érdekében kerül sor, hogy e más személy e védjeggyel rendelkező termékek javításával és szervizelésével foglalkozik, vagy arról, hogy e termékekre szakosodott, a védjegy 2008/95/EK irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett használatának minősül. E gyakorlattal szemben a védjegyjogosult felléphet, kivéve, ha a védjegyoltalom korlátaira vonatkozó 6. cikk vagy a védjegyoltalom kimerülésére vonatkozó 7. cikk alkalmazandó. Amennyiben az ilyen használatra a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül kerül sor, az sértheti a védjegy származásjelző funkcióját.

Az említett irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját úgy kell értelmezni, hogy nem minősül használatnak, ha e hirdetést nem e másik személy tette közzé, vagy nem az ő megbízásából tették közzé, vagy amennyiben – abban az esetben, ha e hirdetést a

parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2005. L 149., 22. o.).

⁹⁷ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 299., 25. o.).

védjegyjogosult hozzájárulásával e másik személy helyezte el, vagy az ő megbízásából helyezték el – e másik személy kifejezetten követelte e weboldal üzemeltetőjétől – akitől megrendelte a hirdetést – a hirdetés vagy az abban szereplő védjegymegjelölés eltávolítását. Ugyancsak nem tudhatók be a hirdetőnek más, olyan gazdasági szereplők – így az internetes hirdetési oldalak üzemeltetőinek – önálló aktusai, amelyek nem megrendelésre, hanem a saját kezdeményezésükre és a saját nevükben járnak el.

E két esetben a védjegyjogosult a 2008/95 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja értelmében nem léphet fel a hirdetővel szemben, hogy megtiltsa neki az abban szereplő védjegymegjelölést tartalmazó hirdetés interneten való megjelentetését.

2022. december 22-i Louboutin (Védjegybitorló megjelölés használata online piacon) ítélet (nagytanács), (C-148/21 és C-184/21, [EU:C:2022:1016](#))

Ch. Louboutin francia luxuscipő- és luxuskézitáska-tervező 2016-ban európai uniós védjegyként lajstromoztatta a magas sarkú cipők külső talpán alkalmazott piros színt.

Az Amazon különböző olyan áruk online értékesítésére irányuló weboldalakat üzemeltet, amelyeket közvetlenül, saját nevében és javára, illetve közvetve, harmadik fél eladók számára online piacteret biztosítva kínál. Ezen üzemeltető a harmadik fél eladók számára az áruk raktározására és szállításra való feladására irányuló további szolgáltatásokat is nyújt.

Ch. Louboutin felfigyelt rá, hogy ezeken a weboldalakon rendszeresen megjelennek piros talpú cipőkre vonatkozó reklámok, amelyek állítása szerint olyan termékekre vonatkoznak, amelyek forgalomba hozatalához nem járult hozzá. A szóban forgó védjegy által biztosított kizárólagos jogok megsértésére hivatkozva ezért védjegybitorlás miatti keresetet indított az Amazon ellen a tribunal d'arrondissement de Luxembourg (luxembourgi kerületi bíróság, Luxemburg)⁹⁸ és a tribunal de l'entreprise francophone de Bruxelles (vállalkozási ügyek brüsszeli francia nyelvű bírósága, Belgium)⁹⁹ előtt.

Mindkét bíróság úgy határozott, hogy több kérdést terjeszt a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra.

Lényegében azt a kérdést tették fel a Bíróságnak, hogy az európai uniós védjegyről szóló rendeletet¹⁰⁰ úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan online értékesítési weboldal üzemeltetője, amely az üzemeltető értékesítési ajánlatain kívül egy online piacteret is magában foglal, úgy tekinthető, mint aki egy másik személy európai uniós védjegyével azonos megjelölést használ az ezen védjegy árujegyzékében foglaltakkal azonos árukkal kapcsolatban, amikor harmadik fél eladók ezen a piactéren az említett védjegy

⁹⁸ C-148/21. sz. ügy

⁹⁹ C-184/21. sz. ügy

¹⁰⁰ Konkrétan az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2017. L 154., 1. o.) 9. cikke (2) bekezdésének a) pontját.

jogosultjának hozzájárulása nélkül ezzel a megjelöléssel ellátott ilyen árukat kínálnak eladásra.

Azt a kérdést is felteszik, hogy e tekintetben releváns-e az, hogy az üzemeltető a weboldalán közzétett ajánlatoknál egységes megjelenítési módot alkalmaz, és egyidejűleg mutatja a saját nevében és javára árusított termékekre, valamint a harmadik fél eladók által az említett piactéren kínált árukra vonatkozó hirdetéseket, továbbá hogy a saját, jóhírnévvel rendelkező forgalmazói logóját az összes ilyen hirdetésen feltünteti, valamint hogy a harmadik fél eladóknak az áruik forgalmazásával összefüggésben a hirdetéseik megjelenítését segítő, valamint az online piactéren kínált áruk raktározására és szállításra való feladására irányuló további szolgáltatásokat kínál. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróságok arra is választ kérnek, hogy adott esetben figyelembe kell-e venni a szóban forgó weboldal felhasználóinak észlelését.

A Bíróságnak nagytanácsban eljárva alkalma nyílt arra, hogy fontos megállapításokat tegyen az online piacteret tartalmazó online értékesítési weboldalak üzemeltetőjének az európai uniós védjegy jogosultját megillető jogok abból eredő megsértéséért fennálló közvetlen felelősségét illetően, hogy az e védjeggyel azonos megjelölés szerepel a harmadik fél eladóknak az online piactéren megjelenő hirdetéseiben.

Emlékeztetni kell arra, hogy az európai uniós védjegyről szóló rendelet¹⁰¹ alapján az európai uniós védjegy lajstromozása a jogosult számára jogot biztosít arra, hogy bárkivel szemben fellépjen, aki gazdasági tevékenység körében használ a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegy árujegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal.

A Bíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a „használ” kifejezés fogalmát az uniós védjegyrendelet nem határozza meg. Mindazonáltal ez a kifejezés egyrészt aktív magatartást és a használatnak minősülő cselekedet közvetlen vagy közvetett uralását feltételezi. Ugyanis ténylegesen csak az ilyen uralmat gyakorló harmadik személy van olyan helyzetben, hogy megszüntesse a védjegynek a jogosult hozzájárulása nélkül történő használatát.

A jogosult védjeggyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés harmadik személy általi használata másrészt legalábbis azt feltételezi, hogy az utóbbi a megjelölést saját kereskedelmi kommunikációja keretében használja. Valamely személy tehát lehetővé teheti ügyfelei számára a védjegyekkel azonos vagy azokhoz hasonló megjelölések használatát anélkül, hogy ő maga használná az említett megjelöléseket. A Bíróság így módon azt állapította meg az online piactér üzemeltetőjét illetően, hogy a védjegyekkel azonos vagy azokhoz hasonló megjelöléseknek az online piactéren megjelenített értékesítési ajánlatokban történő használatát kizárólag az online piactér üzemeltetőjének eladóként tevékenykedő ügyfelei végzik, nem pedig maga az

¹⁰¹ Az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2017. L 154., 1. o.) 9. cikke (2) bekezdésének a) pontja.

üzemeltető, mivel az üzemeltető ezt a megjelölést nem a saját kereskedelmi kommunikációja keretében használja.

A Bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy korábbi ítélkezési gyakorlata során nem tettek fel kérdést azzal kapcsolatban, hogy milyen hatással bír az a tény, hogy a szóban forgó online értékesítési weboldal az online piactéren kívül magának a weboldal üzemeltetőjének az értékesítési ajánlatait is magában foglalja, a jelen ügyek viszont éppen erre a hatásra vonatkoznak. Így tehát a jelen esetben a kérdést előterjesztő bíróságok kérdése arra irányul, hogy amennyiben a harmadik fél eladón kívül az online piacteret magában foglaló online értékesítési weboldal – például az Amazon – üzemeltetője is használ a saját kereskedelmi kommunikációjában egy másik személy védjegyével azonos megjelölést az ezen védjegy árujegyzékében foglaltakkal azonos árukkal kapcsolatban, felelősnek tekinthető a védjegyjogosult jogainak megsértése miatt, amikor a harmadik fél eladó ezzel a megjelöléssel ellátott ilyen árukat kínál eladásra ezen az online piactéren.

A Bíróság megállapítja, hogy ez a kérdés attól függetlenül merül fel, hogy az ilyen üzemeltető szerepét adott esetben más jogszabályok alapján is meg lehet vizsgálni, és jóllehet az ilyen használatnak az üzemeltető általi értékelése végső soron a nemzeti bíróság feladata, a Bíróság adhat az uniós jog értelmezésével kapcsolatban olyan támpontokat, amelyek e tekintetben hasznosnak bizonyulhatnak.

E tekintetben a kereskedelmi kommunikációt illetően a Bíróság kifejti, hogy a más védjegyével azonos megjelölésnek az online piacteret magában foglaló online értékesítési weboldal üzemeltetője által a saját üzleti kommunikációjában történő használata azt feltételezi, hogy a megjelölés harmadik személyek számára úgy jelenik meg, mint amely ennek a kommunikációnak szerves részét képezi, és ezért a vállalkozás tevékenységéhez tartozik.

Ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztet arra, hogy abban az esetben, ha a szolgáltatás nyújtója más védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést használ olyan áruk reklámozásához, amelyeket egyik ügyfele e szolgáltatás segítségével értékesít, akkor ez a szolgáltató maga is használja ezt a megjelölést, amikor azt oly módon használja, hogy kapcsolatot teremt az említett megjelölés és az említett szolgáltató által nyújtott szolgáltatások között.

Így a Bíróság úgy ítélte meg, hogy maga a szolgáltató nem használ más védjegyével azonos vagy ahhoz hasonló megjelölést abban az esetben, ha az általa nyújtott szolgáltatás nem hasonlítható olyan szolgáltatáshoz, amely az e megjelölésekkel ellátott áruk forgalmazásának az elősegítésére irányul, és nem teremt kapcsolatot a szolgáltatás és az említett megjelölés között, mivel a szóban forgó szolgáltató nem jelenik meg a fogyasztó számára, ami kizárja az általa nyújtott szolgáltatások és a szóban forgó megjelölés közötti képzettársítást.

A Bíróság ezzel szemben úgy ítélte meg, hogy ilyen kapcsolat áll fenn akkor, ha az online piacter üzemeltetője internetes reklámszolgáltatás segítségével, más védjegyével

megegyező kulcsszó alapján az ügyfelei által az online piactéren eladásra kínált, e védjeggyel ellátott áruk reklámozását végzi. Az ilyen reklám ugyanis az adott kulcsszóra rákereső internethasználók számára nyilvánvaló képzettársítást hoz létre az említett védjeggyel jelölt áruk és az említett piactéren keresztül történő megvásárolhatóságuk között. A védjegyjogosult ezen az alapon léphet fel az üzemeltetővel szemben az ilyen használat miatt, amennyiben ez a reklám sérti a védjegyjogot amiatt, hogy nem, vagy csupán nehézségek árán teszi lehetővé a szokásosan tájékozott és észszerűen figyelmes internethasználó számára annak felismerését, hogy az áruk az említett védjegy jogosultjától, illetve ahhoz gazdaságilag kapcsolt vállalkozástól, vagy ellenkezőleg, harmadik személytől származnak.

A Bíróság ebből arra következtet, hogy annak meghatározásakor, hogy az online piacteret magában foglaló online értékesítési weboldal üzemeltetője maga is használ-e más védjeggyel azonos olyan megjelölést, amely a harmadik fél eladók által ezen az online piactéren kínált árukra vonatkozó hirdetésekben szerepel, azt kell értékelni, hogy a weboldal szokásosan tájékozott és észszerűen figyelmes használója kapcsolatot teremt-e az üzemeltető által nyújtott szolgáltatás és a kérdéses megjelölés között.

Ebből a szempontból annak meghatározása érdekében, hogy az említett piactéren egy ott tevékenykedő harmadik fél eladó által közzétett, más védjeggyel azonos megjelölést használó hirdetés az említett weboldal üzemeltetője kereskedelmi kommunikációjának szerves részét képezi-e, azt kell megvizsgálni, hogy ez a hirdetés alkalmas-e arra, hogy kapcsolatot teremtsen az üzemeltető által kínált szolgáltatások és a szóban forgó megjelölés között, mivel a felhasználók azt hihetik, hogy az üzemeltető az, aki saját nevében és javára forgalmazza azt az árut, amely tekintetében a szóban forgó megjelölést használják.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy a jelen ügy körülményeinek átfogó értékelése során különös jelentőséggel bír többek között annak módja, ahogyan a hirdetések a szóban forgó weboldalon egyenként és összességükben megjelennek, valamint a weboldal üzemeltetője által nyújtott szolgáltatások jellege és terjedelme is.

Ami egyrészt a hirdetések megjelenítési módját illeti, az uniós jog szerint az internetes hirdetéseket átlátható módon kell megjeleníteni oly módon, hogy a szokásosan tájékozott és észszerűen figyelmes felhasználó könnyen különbséget tudjon tenni a weboldal üzemeltetője által tett ajánlatok és a weboldalon szereplő online piactéren tevékenykedő harmadik fél eladók ajánlatai között. Márpedig a Bíróság úgy véli, hogy az a körülmény, hogy az üzemeltető egységes megjelenítési módot alkalmaz a közzétett ajánlatok bemutatására, és a saját hirdetéseit és a harmadik fél eladók hirdetéseit is egyszerre mutatja, továbbá a saját, jóhírnévvel rendelkező forgalmazói logóját a weboldalán és az összes ilyen hirdetésen is feltünteti, valószínűleg megnehezíti az ilyen különbségtételt, és így azt a benyomást keltheti, hogy az üzemeltető forgalmazza saját nevében és javára a harmadik fél eladók által eladásra kínált árukat.

Másrészt az online piactér üzemeltetője által az eladók részére nyújtott szolgáltatások – különösen az említett áruk raktározásával, feladásával és visszaküldésének kezelésével kapcsolatos szolgáltatások – jellege és terjedelme szintén azt a benyomást keltheti a tájékozott és észszerűen figyelmes felhasználóban, hogy ezeket az árukat az üzemeltető értékesíti, és ily módon a felhasználók számára kapcsolatot teremt e szolgáltatások és az ezen árukon, valamint a harmadik fél eladók hirdetéseiben szereplő megjelölések között.

Következésképpen a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az olyan online értékesítési weboldal üzemeltetője, amely az üzemeltető értékesítési ajánlatain kívül egy online piacteret is magában foglal, úgy tekinthető, mint aki más európai uniós védjegyével azonos megjelölést használ az ezen védjegy árujegyzékében foglaltakkal azonos árukkal kapcsolatban, amikor harmadik fél eladók ezen a piactéren az említett védjegy jogosultjának hozzájárulása nélkül ezzel a megjelöléssel ellátott ilyen árukat kínálnak eladásra, ha a szokásosan tájékozott és észszerűen figyelmes felhasználó kapcsolatot teremt a weboldal üzemeltetője által nyújtott szolgáltatások és a szóban forgó megjelölés között, ami különösen abban az esetben áll fenn, ha az adott helyzet jellemző valamennyi

körülményre tekintettel az ilyen felhasználónak az a benyomása támadhat, hogy maga az említett üzemeltető forgalmazza saját nevében és javára az említett megjelöléssel ellátott árukat. A Bíróság hozzáfűzi, hogy e tekintetben releváns ténynek minősül:

- hogy az üzemeltető egységes megjelenítési módot alkalmaz a weboldalán közzétett ajánlatok bemutatására, és egyszerre mutatja a saját nevében és javára árusított termékekre, illetve a harmadik fél eladók által az említett piactéren kínált árukra vonatkozó hirdetéseket,
- hogy a saját, jóhírnével rendelkező forgalmazói logóját az összes ilyen hirdetésen feltünteti,
- hogy a harmadik fél eladóknak a szóban forgó megjelöléssel ellátott áruk forgalmazásával összefüggésben többek között az áruk raktározására és szállításra való feladására irányuló további szolgáltatásokat kínál.

2022. december 22-i EUROAPTIEKA ítélet (nagytanács) (C-530/20, [EU:C:2022:1014](#))

Az „EUROAPTIEKA” SIA egy Lettországból gyógyszerészeti tevékenységet folytató társaság. Egy olyan cégcsoport tagja, amely gyógyszertárak és gyógyszerek kiskereskedelmi értékesítését végző társaságok hálózatával rendelkezik. 2016-ban a Veselības inspekcijas Zāļu kontroles nodaļa (az egészségügyi felügyelet gyógyszerellenőrzési részlege, Lettország) megtiltotta az EUROAPTIEKA számára egy olyan promóciós értékesítésre vonatkozó reklám terjesztését, amely legalább három termék megvásárlása esetén 15% kedvezményt kínált minden gyógyszer vételárából. E határozatot egy olyan nemzeti rendelkezés alapján hozták, amely tiltja a nem vényköteles és nem is támogatott gyógyszerek nagyközönségnek szánt reklámjaiban az

olyan információk feltüntetését, amelyek a gyógyszer megvásárlására ösztönöznek azáltal, hogy a gyógyszer megvásárlásának szükségességét annak árával igazolják, különleges kiadású akciót hirdetve, vagy arról tájékoztatva, hogy a gyógyszert csomagajánlatban, más (akár csökkentett árú) gyógyszerekkel vagy termékekkel együtt értékesítik.¹⁰²

A Latvijas Republikas Satversmes tiesa (alkotmánybíróság, Lettország), amelyhez az EUROAPTIEKA e rendelkezéssel szemben 2020-ban alkotmányjogi panaszt nyújtott be, a 2001/83 irányelv¹⁰³ értelmezésével kapcsolatban előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

Ítéletében a nagytanácsban eljáró Bíróság pontosítja a „gyógyszerek reklámozása” ezen irányelv értelmében vett fogalmának terjedelmét, többek között az olyan reklámtartalmakat illetően, amelyek nem egy meghatározott gyógyszerre, hanem meg nem határozott gyógyszerekre vonatkoznak. Ezenfelül a Bíróság az alapügy tárgyát képező tilalmakhoz hasonló tilalmakat előíró nemzeti rendelkezések említett irányelvvel való összeegyeztethetőségéről is határoz, különösen arról a kérdésről, hogy e tilalmak a gyógyszerek észszerű felhasználásának az ugyanezen irányelv értelmében vett előmozdítására irányulnak-e.

A Bíróság először is kimondja, hogy az olyan információk terjesztése, amelyek ösztönzik a gyógyszerek vásárlását azáltal, hogy az ilyen vásárlás szükségességét azok árával igazolják, különleges értékesítés meghirdetésével vagy annak jelzésével, hogy e gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik, a „gyógyszerek reklámozásának” e rendelkezés 2001/83 irányelv értelmében vett fogalma alá tartozik, akkor is, ha ezen információk nem egy meghatározott gyógyszerre, hanem meg nem határozott gyógyszerekre vonatkoznak.

Mindenekelőtt, a szöveg szempontjából a Bíróság emlékeztet arra, hogy ezen irányelv 86. cikkének (1) bekezdése, amely a „gyógyszerek reklámozásának” fogalmát tartalmazza, következetesen többes számban utal a „gyógyszerekre”. Ezenkívül e rendelkezés e fogalmat nagyon tágan határozza meg, úgy, hogy az magában foglalja az információterjesztés, az ügynöki tevékenység vagy az ösztönzés valamennyi formáját, beleértve többek között a „gyógyszerek nyilvános reklámozását”.

Ezt követően, kontextusbeli szempontból, a Bíróság megállapítja, hogy a 2001/83 irányelv VIII. címének rendelkezései, amelyeknek a 86. cikk is részét képezi, a gyógyszerek reklámozására vonatkozó általános és alapvető szabályokat tartalmazzák,

¹⁰² A 2011. május 17-i Ministru kabineta noteikumi Nr. 378 „Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus” („A gyógyszerek reklámozási módjai, valamint azon módszerek, amelyek alapján a gyógyszergyártó az orvosoknak ingyenes gyógyszermintákat kínálhat” című, 378. sz. kormányrendelet; a Latvijas Vēstnesis 2011. évi 78. száma; a továbbiakban: 378. sz. rendelet) 18.12. pontja.

¹⁰³ Konkrétábban a 2004. március 31-i 2004/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2004. L 136., 34. o.; helyesbítés: HL 2015. L 124., 16. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.; a továbbiakban: 2001/83 irányelv) 86. cikkének (1) bekezdése, 87. cikkének (3) bekezdése és 90. cikke került említésre.

és ennél fogva azokat minden olyan tevékenységre alkalmazni kell, amelynek a célja a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának az elősegítése.

Végül, ami a 2001/83 irányelv által követett célokat illeti, a Bíróság úgy véli, hogy az ezen irányelv által követett, a közegészség védelmének alapvető célkitűzését nagymértékben veszélyeztetné, ha az olyan információterjesztési, ügynöki vagy ösztönzési tevékenységet, amely a gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának elősegítésére irányul, anélkül hogy egy meghatározott gyógyszerre utalna, nem kellene az ezen rendelkezés értelmében vett „gyógyszerek reklámozásának” fogalma alá tartozónak tekinteni, és ennél fogva kikerülne az ezen irányelv által a reklámozás terén előírt tilalmak, feltételek és korlátozások hatálya alól.

Ugyanis, mivel a meg nem határozott gyógyszerek olyan reklámozása, mint például az ugyanazon betegség kezelésére szolgáló gyógyszerek egész csoportjára vonatkozó reklám, a vényköteles vagy támogatott gyógyszerekre is vonatkozhat, és az ilyen reklámnak a 2001/83 irányelv¹⁰⁴ reklámozásra vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alóli kizárása nagymértékben megfosztaná hatékony érvényesülésüktől az ezen irányelvben foglalt tilalmakat, mivel lehetővé tenné minden olyan reklámnak az e tilalmak alóli kivonását, amely nem kifejezetten az e csoportba tartozó gyógyszerre vonatkozik.

Ezenkívül a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a nem vényköteles és nem is támogatott gyógyszerek olyan meg nem határozott összessége tekintetében történő reklámozás, ugyanúgy, mint valamely egyetlen meghatározott gyógyszerre vonatkozó reklámozás, lehet túlzott mértékű és átgondolatlan, és ennél fogva ártalmas lehet a közegészségre nézve, azáltal, hogy a fogyasztókat az érintett gyógyszerek észszerűtlen alkalmazására vagy túlzott fogyasztására ösztönzi.

A Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy függetlenül az A (gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítéletben,¹⁰⁵ valamint a DocMorris ítéletben¹⁰⁶ megállapítottaktól, a „gyógyszerek reklámozásának” a 2001/83 irányelv értelmében vett fogalma magában foglalja a meghatározott és a meg nem határozott gyógyszerek rendelésének, szállításának, értékesítésének vagy fogyasztásának elősegítésére irányuló bármely információterjesztési, ügynöki vagy ösztönzési tevékenységet is.

A Bíróság hozzáteszi, hogy tekintettel arra, hogy az üzenet célja képezi e fogalom alapvető jellemzőjét és a reklámnak az egyszerű tájékoztatástól való elhatárolása szempontjából meghatározó tényezőt, továbbá arra, hogy a valamely nemzeti rendelkezésben említett olyan információterjesztési tevékenységek, mint a jelen ügy tárgyát képező tevékenységek, promóciós célúaknak tűnnek, így az említett rendelkezés hatálya alá tartoznak.

¹⁰⁴ A 2001/83 irányelv 88. cikke (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdése.

¹⁰⁵ 2020. október 1-jei A (Gyógyszerek reklámozása és online értékesítése) ítélet (C-649/18, [EU:C:2020:764](#), 50. pont).

¹⁰⁶ 2021. július 15-i DocMorris ítélet (C-190/20, [EU:C:2021:609](#), 20. pont).

Másodszor, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a 2001/83 irányelv¹⁰⁷ rendelkezéseivel nem ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely olyan korlátozásokat ír elő, amelyek nem szerepelnek ezen irányelvben, de megfelelnek az említett irányelv által követett, a közegészség megóvására irányuló alapvető célnak, megtiltva, hogy a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába olyan információkat is belefoglaljanak, amelyek a gyógyszerek megvásárlására úgy ösztönöznek, hogy az ilyen vásárlás szükségességét e gyógyszerek árával indokolják, különleges értékesítést hirdetve, vagy annak közlésével, hogy az említett gyógyszereket más gyógyszerekkel együtt – akár csökkentett áron – vagy más termékekkel együtt értékesítik.

Ezen értelmezés alátámasztása érdekében a Bíróság először is emlékeztet arra, hogy ami az azon követelmény, hogy e reklámnak elő kell segítenie a gyógyszerek észszerű felhasználását,¹⁰⁸ és a 2001/83 irányelvben említett, tiltott reklámelemek felsorolása formájában szereplő korlátozások¹⁰⁹ közötti kapcsolatot illeti, az a tény, hogy ez az irányelv nem tartalmaz az adott reklámelemekre vonatkozó különös szabályokat, nem képezi akadályát annak, hogy a gyógyszerekre vonatkozó minden olyan túlzott mértékű és átgondolatlan reklámozás megakadályozására irányuló cél érdekében, amely hatást gyakorolhat a közegészségre, a tagállamok megtiltsák¹¹⁰ az ilyen elemek alkalmazását, amennyiben azok a gyógyszerek észszerűtlen felhasználását mozdítanák elő.

Következésképpen, még ha a 2001/83 irányelv meg is engedi a nem vényköteles gyógyszerek reklámozását, a tagállamoknak meg kell tiltaniuk, a közegészséget érintő kockázatok bekövetkezésének megakadályozása érdekében, az ilyen gyógyszerek észszerűtlen felhasználásának elősegítésére alkalmas elemeknek a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek nyilvános reklámozásába való belefoglalását. Másodszor, ami azt a kérdést illeti, hogy ugyanez az eset áll-e fenn az olyan elemeket illetően, mint amelyekről az alapügyben is szó van, a Bíróság megjegyzi, hogy a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszereket illetően gyakori, hogy a végső fogyasztó – orvosi segítség nélkül – maga értékeli az ilyen gyógyszerek megvásárlásának hasznosságát vagy szükségességét. Márpedig e fogyasztó nem feltétlenül rendelkezik olyan speciális és objektív ismeretekkel, amelyek lehetővé tennék számára terápiás értékének értékelését. A reklám tehát különösen jelentős befolyást gyakorolhat az említett fogyasztó értékelésére és választására, mind a gyógyszer minősége, mind pedig a megvásárolandó mennyiség tekintetében.

Ebben az összefüggésben az alapügy tárgyát képező nemzeti rendelkezésben említettekhez hasonló reklámelemek alkalmasak arra, hogy arra ösztönözzék a fogyasztókat, hogy nem vényköteles és nem támogatott gyógyszereket vásároljanak, az e gyógyszerek árához kapcsolódó gazdasági szempontok alapján, és ennél fogva azok alkalmasak lehetnek arra, hogy rávegyék e fogyasztókat arra, hogy e gyógyszereket

¹⁰⁷ Konkrétabban a 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdése és 90. cikke.

¹⁰⁸ A 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmény.

¹⁰⁹ A 2001/83/EK irányelv 90. cikkében említett korlátozások.

¹¹⁰ A 2001/83 irányelv 87. cikkének (3) bekezdése alapján.

anélkül vásárolják meg és használják fel, hogy a gyógyszerek terápiás jellemzőin és a konkrét orvosi szükségleteken alapuló objektív értékelést végeztek volna.

Márpedig a Bíróság szerint egy olyan reklám, amely eltéríti a fogyasztót valamely gyógyszer szedésének objektív szükségességének értékelésétől, e gyógyszer észszerűtlen és túlzott felhasználására ösztönöz. A gyógyszerek ilyen észszerűtlen és túlzott felhasználása következhet egy olyan reklámból is, amely promóciós ajánlatokra vagy a gyógyszerek és más termékek együttes értékesítésére vonatkozó reklámokhoz hasonlóan, a gyógyszereket más olyan fogyasztási cikkekkel azonos módon kezeli, amelyek általában – a kiadások bizonyos szintjét meghaladóan is – leárazások és árendedmények tárgyát képezik.

A Bíróság megállapítja, hogy egy olyan nemzeti rendelkezés, mint az alapügy tárgyát képező rendelkezés, a közegészség védelmének alapvető célját szolgálja és összeegyeztethető a 2001/83 irányelvvel, mivel tiltja az olyan reklámelemek terjesztését, amelyek ösztönzik a nem vényköteles és nem támogatott gyógyszerek észszerűtlen és túlzott mértékű használatát, anélkül hogy ez érintené a gyógyszertárak azon lehetőségét, hogy árkedvezményeket és árendedményeket adjanak e gyógyszerek és más egészségügyi termékek értékesítése során.

2. A közvetítő szolgáltatók felelőssége

2019. október 3-i Glawischnig-Piesczek ítélet (C-18/18, [EU:C:2019:821](#))

A Facebook Ireland globális közösségimédia-felületet (a továbbiakban: Facebook Service) üzemeltet az Amerikai Egyesült Államokon és Kanadán kívül élő felhasználók számára. E. Glawischnig-Piesczek a Nationalrat (nemzeti tanács, Ausztria) képviselője, a „die Grünen” (Zöldek) parlamenti képviselőcsoport elnöke és e párt szövetségi szóvivője volt. 2016. április 3-án a Facebook Service egyik felhasználója személyes oldalán megosztotta az oe24.at osztrák online hírmagazin „Zöldek: a menekültek minimumjövedelmének maradnia kell” című cikkét, és így ezen az oldalon létrejött az eredeti oldal „előnézeti képe”, amely e cikk címét, tartalmának rövid összefoglalását, valamint E. Glawischnig-Piesczek fényképét tartalmazta. Ugyanezen felhasználó e cikk tárgyában továbbá közzétett egy oly módon megfogalmazott hozzászólást, amelyről a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy sérti az alapeljárás felperesének becsületét, továbbá gyalázó és rágalmazó. E hozzászólást a Facebook Service bármely felhasználója megtekinthette.

E. Glawischnig-Piesczek 2016. július 7-i levelében többek között felszólította a Facebook Irelandet e hozzászólás törlésére. Mivel a Facebook Ireland nem távolította el a szóban forgó hozzászólást, E. Glawischnig-Piesczek keresetet indított egy kereskedelmi bíróság előtt, amely arra kötelezte a Facebook Irelandet, hogy az abbahagyásra kötelezés iránti

kereset tárgyában folyamatban lévő eljárás jogerős befejezéséig azonnali hatállyal szüntesse be az alapeljárás felperesét ábrázoló fényképek közzétételét és/vagy terjesztését. A Facebook Ireland Ausztriában megszüntette az eredetileg közzétett tartalomhoz való hozzáférést.

A fellebbezés alapján eljáró regionális felsőbíróság az azonos állítások tekintetében helybenhagyta az első fokon hozott végzést. E bíróság megállapította viszont, hogy az azonos értelmű állítások terjesztésének abbahagyására vonatkozó kötelezettség csak az alapeljárás felperese vagy harmadik fél által a Facebook Ireland tudomására hozott, vagy egyéb módon ez utóbbi tudomására jutott állításokra vonatkozik. Az alapeljárásban részt vevő felek felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be az Oberster Gerichtshofhoz (legfelsőbb bíróság, Ausztria).

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem lényegében a 2000/31/EK irányelv 15. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozott.

Mindenekelőtt a Bíróság hangsúlyozta, hogy annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó tárhelyszolgáltató az érintett érdekek minden további sérelmét megelőzhesse, a hatáskörrel rendelkező bíróság jogszerűen kötelezheti e szolgáltatót arra, hogy akadályozza meg a korábban jogellenesnek nyilvánított információkéval azonos tartalmú, tárolt információkhoz való hozzáférést, vagy arra, hogy távolítsa el az ilyen információkat, függetlenül attól, hogy ki kérelmezte ezen információk tárolását.

Továbbá a Bíróság szerint valamely tagállam bírósága kötelezheti a tárhelyszolgáltatót az általa tárolt és a korábban jogellenesnek nyilvánított információval azonos értelmű információk törlésére, vagy az azokhoz való hozzáférés megakadályozására, amennyiben az érintett információk ezen eltiltásból eredő nyomon követése és vizsgálata az olyan üzenetet közvetítő információkra korlátozódik, amelynek tartalma lényegében változatlan a jogellenesség megállapításának alapjául szolgáló üzenetétől, és amely tartalmazza a jogsértéstől való eltiltásban meghatározott elemeket, továbbá amennyiben az ezen azonos értelmű megfogalmazás tekintetében a korábban jogellenesnek nyilvánított információt jellemző megfogalmazáshoz képest fennálló különbségek nem követelik meg a tárhelyszolgáltatótól e tartalom önálló értékelését.

Végül az ilyen bíróság a releváns nemzetközi jogi kereteken belül világszinten kötelezheti a tárhelyszolgáltatót a jogsértéstől való eltiltással érintett információk törlésére vagy az azokhoz való hozzáférés megakadályozására.

2022. december 8-i Google (Állítólagosan valótlan tartalomra mutató linkek törlése) ítélet (nagytanács) (C-460/20, [EU:C:2022:962](#))

Az alapeljárás felperesei, TU, aki pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó társaságokban tölt be felelős beosztást és rendelkezik részesedéssel, valamint RE, aki TU élettársa, és 2015 májusáig az említett társaságok egyikének cégjegyzésre jogosult vezetője volt, három olyan cikk tárgyát képezte, amelyeket a G LLC egy általa üzemeltetett weboldalon

2015-ben tett közzé. E cikkek, amelyek egyikét négy, a felpereseket ábrázoló és azt sugalló fénykép illusztrálta, hogy a felperesek fényűző életet élnek, bíráló hangnemben mutatták be több társaságuk befektetési modelljét. E cikkekhez a felperesek vezeték- és utónevének – akár külön, akár bizonyos cégnevekkel együtt – a Google LLC (a továbbiakban: Google) által működtetett keresőmotorba történő bevitele útján lehetett hozzáférni. A találati lista e cikkekre link útján, valamint a fényképekre miniatűr előnézeti képek („thumbnails”) formájában utalt.

Az alapeljárás felperesei azt kérték a Google-tól mint a keresőmotorja által végzett személyesadat-kezelésért felelős adatkezelőtől, hogy egyrészt törölje a keresési találatok listájáról a szóban forgó cikkekre mutató linkeket, mivel azok szerintük valótlan állításokat és rágalmozó jellegű véleményeket tartalmaznak, másrészt pedig azt, hogy távolítsa el a keresési találatok listájáról a miniatűr előnézeti képeket. A Google nem adott helyt e kérelemnek.

Miután az alapeljárás felperesei által benyújtott keresetet mind első fokon, mind másodfokon elutasították, felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), amely eljárás keretében a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) a GDPR¹¹¹ és a 95/46 irányelv¹¹² értelmezését illetően előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

Nagytanácsban hozott ítéletében a Bíróság továbbfejleszti a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok alapján a keresőmotor működtetőjéhez intézett, linkek közüli törlés iránti kérelmekre alkalmazandó feltételekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatát.¹¹³ Közelebbről, egyrészt a keresőmotor működtetőjét a linkek közüli törlésre irányuló azon kérelem elbírálása során terhelő kötelezettségek és feladatok terjedelmét vizsgálja, amely a hivatkozott tartalomban szereplő információk állítólagos valótlanságán alapul, másrészt pedig az e valótlan jelleg tekintetében az érintett személyre háruló bizonyítási terhet. Ezenkívül kifejti álláspontját arról, hogy a képkeresés találati listáján miniatűr előnézeti képek formájában megjelenített fényképek törlése iránti kérelem vizsgálata során figyelembe kell-e venni e fényképek interneten való közzétételének eredeti összefüggéseit.

Először is, a Bíróság kimondja, hogy az egyrészt a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jog, másrészt pedig a kérelmező véleménynyilvánításhoz és tájékozódáshoz való joga¹¹⁴ közötti azon mérlegelés keretében, amelyet a keresőmotor működtetője a hozzá intézett, állítólagosan valótlan

¹¹¹ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.) 17. cikke (3) bekezdésének a) pontja.

¹¹² A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 14. kötet, 15. fejezet, 355. o.) 12. cikkének b) pontja és 14. cikke első bekezdésének a) pontja.

¹¹³ A 2014. május 13-i Google Spain és Google ítélet (C-131/12, [EUC:2014:317](#)); 2019. szeptember 24-i GC és társai (Különleges adatokra mutató linkek törlése) ítélet, C-136/17, [EUC:2019:773](#); Google (A linkek törlésének területi hatálya) ítélet (C-507/17, [EUC:2019:772](#)).

¹¹⁴ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 8. és 11. cikke által biztosított alapvető jogok.

információkat tartalmazó tartalomra mutató linknek a keresés találati listájáról való törlésére irányuló kérelem vizsgálata érdekében végez, e linkek közüli törlésre irányuló kérelemnek nem feltétele, hogy a hivatkozott tartalom helytállóságának kérdését a kérelmező által a tartalomszolgáltatóval szemben benyújtott kereset keretében legalább ideiglenesen tisztázzák.

Előjáróban, annak vizsgálata céljából, hogy a keresőmotor működtetője milyen feltételek mellett köteles a linkek közüli törlés iránti kérelmet teljesíteni, és így az érintett neve alapján végzett keresés eredményeként megjelenített találati listáról törölni az olyan weboldalra mutató linket, amelyen az ezen érintett által valótlannak tartott állítások szerepelnek, a Bíróság többek között emlékeztetett az alábbiakra:

- mivel a keresőmotorok tevékenysége alkalmas arra, hogy a weboldalszerkesztők által végzett tevékenységhez hozzáadódva jelentősen érintse a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogot, a keresőmotor működtetőjének – úgy is mint az e tevékenység céljait és módját meghatározó személynek – felelősségi körén, feladatkörén és lehetőségein belül biztosítania kell, hogy a 95/46 irányelvben és a GDPR-ban foglalt biztosítékok valamennyi joghatásukat kifejthessék, és hogy az érintettek hatékony és teljes védelme ténylegesen megvalósulhasson;
- a keresőmotor működtetőjének, amikor linkek közüli törlés iránti kérelemmel fordulnak hozzá, ellenőriznie kell, hogy a szóban forgó weboldalra mutató linknek az érintett személy neve alapján végzett keresés nyomán megjelenített találati listán való feltüntetése szükséges-e azon internethasználók tájékozódás szabadságához való jogának gyakorlása céljából, akiknek esetleg érdekük fűződik ahhoz, hogy a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog által védett ilyen keresés alapján hozzáférjenek e weboldalhoz;
- a GDPR kifejezetten rögzíti az egyrészt a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jog, másrészt pedig a tájékozódás szabadságához való alapvető jog egymással szembeni mérlegelésének követelményét.

Először is a Bíróság rámutat, hogy jóllehet főszabály szerint az érintettet megillető, a magánélet tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jog elsőbbséget élvez az internethasználók azon jogos érdekével szemben, hogy a szóban forgó információkhoz hozzáférjenek, ez az egyensúly az egyes egyedi esetek releváns körülményeitől, többek között az említett információ jellegétől, illetve attól is függhet, hogy az információ mennyire érzékeny az érintett személy magánélete szempontjából, illetve hogy a nyilvánosságnak milyen érdeke fűződik ezen információ megszerzéséhez, ami többek között attól függően változhat, hogy e személy játszik-e valamilyen közéleti szerepet.

Az a kérdés, hogy a hivatkozott tartalom helytálló-e, vagy sem, ezen értékelés keretében szintén releváns tényezőnek minősül. Így bizonyos körülmények között az

internethasználók tájékozódáshoz való joga és a tartalomszolgáltató véleménynyilvánítási szabadsága elsőbbséget élvezhet a magánélet védelméhez és a személyes adatok védelméhez való joggal szemben, különösen akkor, ha az érintett közéleti szerepet játszik. E viszony ugyanakkor megfordul abban az esetben, ha a linkek közüli törlés iránti kérelemben említett információk legalább olyan része, amely nem elhanyagolható jellegű a tartalom egésze szempontjából, valótlannak bizonyul. Ilyen esetben a tájékoztatáshoz való jog és a tájékozódáshoz való jog nem vehető figyelembe, mivel nem foglalhatják magukban az ilyen információk terjesztésének és az azokhoz való hozzáférésnek a jogát.

Továbbá, ami egyrészt a linkek közüli törlést kérelmező személyt a hivatkozott tartalomban szereplő információk valós vagy valótlan jellegének bizonyítása kapcsán terhelő kötelezettségeket illeti, a Bíróság kifejti, hogy a linkek közüli törlést az ilyen információk valótlansága miatt kérelmező személy feladata annak bizonyítása, hogy az említett információk valótlanok, vagy legalábbis ezen információk olyan része valótlan, amely nem csekély jelentőségű a tartalom egésze szempontjából. Mindazonáltal annak elkerülése érdekében, hogy e személyre olyan túlzott teher háruljon, amely sértheti a linkek közüli törléshez való jog hatékony érvényesülését, e személy kizárólag azon bizonyítékok előterjesztésére köteles, amelyek tekintetében – az adott ügy körülményeire tekintettel – észszerűen elvárható tőle, hogy azokat felkutassa. E személy főszabály szerint nem kötelezhető arra, hogy már a pert megelőző szakaszban a linkek közüli törlésre irányuló kérelmének alátámasztásaként a weboldal szerkesztőjével szemben hozott bírósági határozatot mutasson be, még ideiglenes intézkedés tárgyában hozott határozat formájában sem.

Másrészt, ami a keresőmotor működtetőjét terhelő kötelezettségeket és feladatokat illeti, a Bíróság hangsúlyozza, hogy annak a linkek közüli törlésre irányuló kérelem nyomán történő vizsgálata érdekében, hogy valamely tartalom továbbra is szerepelhet-e a keresőmotorja által végzett keresések találati listájában, a fennálló jogok és érdekek összességét, valamint az adott ügy valamennyi körülményét kell alapul vennie. Mindazonáltal e keresőmotor-működtető nem kötelezhető arra, hogy a tényeket feltárja, és e célból a tartalomszolgáltatóval a hivatkozott tartalom valós jellege kapcsán, a hiányzó információk megszerzésére irányuló kölcsönös párbeszédet kezdeményezzen. A hivatkozott tartalom valós vagy valótlan jellegének megállapításához való hozzájárulásra vonatkozó kötelezettség olyan terhet róna e keresőmotor-működtetőre, amely meghaladja azt, ami a felelősségi körére, feladatkörére és lehetőségeire tekintettel észszerűen elvárható tőle. E megoldás annak komoly veszélyét rejt magában, hogy azokat a tartalmakat, amelyekre a nyilvánosság jogos és elsőbbséget élvező tájékozási igénye kiterjed, törlik a találatok közül, és azok ily módon nehezen lesznek megtalálhatók az interneten. Ily módon fennáll annak valós veszélye, hogy a véleménynyilvánítási és tájékozási szabadság gyakorlását érintő visszatartó hatás érvényesül, ha a keresőmotor működtetője szinte rendszeresen ilyen linkek közüli törlést végez annak elkerülése érdekében, hogy neki kelljen viselnie a hivatkozott

tartalom valós vagy valótlan jellegének megállapítása szempontjából releváns tények vizsgálatának terhére.

Következésképpen, abban az esetben, ha a linkek közüli törlés iránti kérelmet benyújtó személy olyan bizonyítékot terjeszt elő, amely alátámasztja a hivatkozott tartalomban szereplő információk, vagy legalábbis ezen információk olyan részének nyilvánvalóan valótlan jellegét, amely e tartalom egészére tekintettel nem csekély jelentőségű, a keresőmotor működtetője köteles e kérelemnek helyt adni. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha e kérelmező a weboldal szerkesztőjével szemben hozott, azon a megállapításon alapuló bírósági határozatot mutat be, hogy a hivatkozott tartalomban szereplő információk, amelyek e tartalom egésze szempontjából nem csekély jelentőségűek, legalábbis első ránézésre valótlanok. Ezzel szemben, ha az ilyen információk valótlanúsága a kérelmező által szolgáltatott bizonyítékok alapján nem tűnik nyilvánvalónak, a keresőmotor működtetője ilyen bírósági határozat hiányában nem köteles helyt adni a linkek közüli törlésre irányuló ilyen kérelemnek. Amennyiben a szóban forgó információk alkalmasak arra, hogy hozzájáruljanak a közérdekű vitához, az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe véve különös jelentőséget kell tulajdonítani a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jognak.

Végül a Bíróság hozzáteszi, hogy ha a keresőmotor-működtető a linkek közüli törlésre irányuló kérelemnek nem ad helyt, az érintettnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a felügyelő hatósághoz vagy bírósághoz forduljon annak érdekében, hogy az utóbbiak elvégezzék a szükséges ellenőrzéseket, és ennek következtében e keresőmotor-működtetőt a szükséges intézkedések megtételére kötelezzék. E tekintetben, az egymással versengő érdekek mérlegelésének biztosítása különösen a bíróságok feladata, mivel ők a legalkalmasabbak arra, hogy a releváns ítélkezési gyakorlatban meghatározott valamennyi kritériumot és elemet figyelembe véve összetett és alapos mérlegelést végezzenek.

Másodszor, a Bíróság kimondta, hogy a fent említett alapvető jogok azon mérlegelése során, amelyet a keresőmotor működtetőjéhez intézett, linkek közüli törlésre irányuló, azzal a céllal előterjesztett kérelem vizsgálata érdekében kell elvégezni, hogy a természetes személy neve alapján végzett képkeresés találati listájáról töröljék az e személyt ábrázoló, miniatűr előnézeti képek formájában megjelenített fényképeket, e fényképek információs értékét attól függetlenül kell figyelembe venni, hogy milyen összefüggésben jelentek meg azon az internetes oldalon, amelyről a fényképek származnak. Mindazonáltal figyelembe kell venni minden olyan szöveges elemet, amely közvetlenül kíséri e fényképeknek a keresési találatok között történő megjelenítését, és amely alkalmas arra, hogy rávilágítson e fényképek információs értékére.

E következtetés levonása érdekében a Bíróság hangsúlyozza, hogy a személynév alapján internetes keresőmotorral végzett képkeresésekre ugyanazok az elvek vonatkoznak, mint amelyek a weboldalak és az azokban szereplő információk keresésére alkalmazandók. Rámutat, hogy ha név alapján történő keresés folytán az érintett személyt ábrázoló fényképek jelennek meg miniatűr előnézeti képek formájában, e

megjelenítés az e személyt megillető, a magánélet védelméhez és a személyes adatok védelméhez való jogba való különösen jelentős beavatkozásnak minősül.

Következésképpen, amikor egy keresőmotor-működtetőhöz olyan linkek közüli törlés iránti kérelem érkezik, amely arra irányul, hogy a személy neve alapján végzett képkeresés találati listájáról töröljék az e személyt ábrázoló, miniatűr előnézeti képek formájában megjelenített fényképeket, akkor meg kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó fényképek megjelenítése szükséges-e az azon internethasználókat megillető, tájékozódás szabadságához való jog gyakorlásához, akik potenciálisan érdekeltek abban, hogy ilyen keresés útján az említett fényképekhez hozzáférjenek.

Márpedig, amennyiben a keresőmotor az érintett személyt ábrázoló fényképeket azon összefüggésén kívül jeleníti meg, amelyben azokat a hivatkozott weboldalon, a leggyakrabban az ezen az oldalon található szöveges elemek szemléltetése céljából közzéteszik, meg kell határozni, hogy ezt az összefüggést a versengő jogok és érdekek elvégzendő mérlegelése során mégis figyelembe kell-e venni. Ebben az összefüggésben az a kérdés, hogy az említett értékelésnek ki kell-e terjednie annak az internetes oldalnak a tartalmára is, amelyben az a fénykép szerepel, amelynek miniatűr előnézeti kép formájában való megjelenítésének törlését kéri, a szóban forgó adatkezelés tárgyától és jellegétől függ.

Először is, ami a szóban forgó adatkezelés tárgyát illeti, a Bíróság megállapítja, hogy a fényképek közzététele nem verbális kommunikációs eszközként nagyobb hatást gyakorolhat az internethasználókra, mint a szöveges publikációk. A fényképek ugyanis önmagukban fontos eszközei annak, hogy magukra vonják az internethasználók figyelmét, és felkelthetik az általuk illusztrált cikkekhez való hozzáférés iránti érdeklődést. Márpedig, különösen azon körülmény okán, hogy a fényképek gyakran többféleképpen értelmezhetők, a keresés találati listáján miniatűr előnézeti képként való megjelenítésük különösen súlyos beavatkozást jelenthet az érintett személy képmásának védelméhez való jogába, amit a versengő jogok és érdekek mérlegelése során figyelembe kell venni. A versengő jogokat és érdekeket egymástól elkülönülten kell mérlegelni aszerint, hogy egyrészt a weboldal szerkesztője által közzétett, olyan fényképekkel ellátott cikkekről van-e szó, amelyek eredeti szövegkörnyezetükben az e cikkekben szereplő információkat és az azokban szereplő véleményeket szemléltetik, másrészt pedig a keresőmotor működtetője által a találati listán miniatűr előnézeti képek formájában, az őket közzétevő eredeti weboldal kontextusán kívül megjelenített fényképekről van-e szó.

E tekintetben a Bíróság emlékeztet arra, hogy nemcsak hogy nem feltétlenül esik egybe a valamely személyes adat weboldalon való közzétételét igazoló indok a keresőmotorok működésére alkalmazandó indokkal, de még ha egybe is esnek ezek az indokok, a szóban forgó jogok és érdekek közötti mérlegelés eltérő eredményre vezethet aszerint, hogy az adatkezelést a keresőmotor működtetője vagy e weboldal szerkesztője végzi. Egyrészt eltérőek lehetnek azok a jogos érdekek, amelyek ezeket az adatkezeléseket

igazolják, másrészt nem szükségképpen azonosak azok a következmények, amelyekkel az említett adatkezelések az érintettre, és különösen a magánéletére nézve járnak.¹¹⁵

Másodszor, a keresőmotor működtetője által végzett adatkezelés jellegét illetően a Bíróság megállapítja, hogy azáltal, hogy a keresőmotor működtetője természetes személyek interneten közzétett fényképeit megtalálja, és azokat a képkeresés találatai között külön, miniatűr előnézeti képek formájában megjeleníti, olyan szolgáltatást nyújt, amelynek keretében a személyes adatok olyan kezelését végzi, amely független és különbözik mind a fényképeket tartalmazó weboldal szerkesztője által történő adatkezeléstől, mind pedig az említett oldal indexelésével összefüggő adatkezeléstől, amelyért szintén e keresőmotor-működtető felel.

Következésképpen önállóan kell értékelni a keresőmotor működtetőjének azon tevékenységét, amely a képkeresés eredményeinek miniatűr előnézeti képek formájában történő megjelenítéséből áll, mivel az alapvető jogokat e tevékenység folytán különösen jelentős további sérelem érheti annak következtében, hogy a név alapján történő keresés során az interneten található valamennyi, az érintett személyre vonatkozó információt összegyűjtik. Ezen önálló értékelés keretében figyelembe kell venni azt a tényt, hogy ez a megjelenítés önmagában az internethasználó által keresett találatnak minősül, függetlenül azon későbbi döntésétől, hogy az eredeti weboldalt felkeresi-e, vagy sem.

A Bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy az ilyen konkrét mérlegelés, amely figyelembe veszi a keresőmotor működtetője által végzett adatkezelés önálló jellegét, nem érinti azon szöveges elemek esetleges relevanciáját, amelyek közvetlenül kísérhetik a fényképnek a keresés találati listáján való megjelenítését, mivel ezen elemek rávilágíthatnak e fényképnek a nyilvánosság számára fennálló információs értékére, és ennek következtében befolyásolhatják a szóban forgó jogok és érdekek mérlegelését.

3. Versenyjog

2011. október 13-i Pierre Fabre ítélet (C-439/09, [EU:C:2011:649](#))

A Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (PFDC) társaság kozmetikai termékeket gyártott, illetve forgalmazott az európai piacon gyógyszereszek közvetítésével. A szóban forgó termékek nem tartoztak a gyógyszerek kategóriájába. E termékek forgalmazási szerződésai azonban pontosították, hogy az értékesítésekre kizárólag helyiségben, okleveles gyógyszerész jelenléte mellett kerülhetett sor, ami így gyakorlatilag kizárta az internetes értékesítés valamennyi formáját. Az Autorité française de la concurrence (francia versenyhatóság, Franciaország) megállapította, hogy az internetes értékesítés

¹¹⁵ Lásd: Google Spain és Google ítélet (C-131/12, [EU:C:2014:317](#), 86. pont).

valamennyi formájának de facto kizártsága miatt a PFDC forgalmazási szerződéseit versenyellenes megállapodásoknak minősültek, amelyek ellentétesek voltak mind a francia szabályozással, mind az európai uniós versenyjoggal. A PFDC megtámadta a határozatot a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) előtt, amely azt a kérdést terjesztette a Bíróság elé, hogy az internetes értékesítés általános és abszolút tilalma célzott versenykorlátozásnak minősül-e, és hogy az ilyen megállapodásra vonatkozhat-e csoportmentesség, vagy ennek alkalmazhatatlansága esetén az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján egyedi mentesség.

A Bíróság azt válaszolta, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a szelektív forgalmazási rendszer keretében a szerződéses kikötés az e rendelkezés értelmében vett célzott korlátozásnak minősül, amennyiben e szerződéses kikötés egyedi vizsgálatot követően nem objektíven igazolt. Az ilyen szerződéses kikötés jelentős mértékben korlátozza a szerződéses forgalmazó azon lehetőségét, hogy a szerződés tárgyát képező termékeket a szerződéses területén vagy tevékenységi övezetén kívüli vásárlók részére értékesítse. E kikötés tehát alkalmas arra, hogy ezen ágazatban korlátozza a versenyt.

Ugyanakkor léteznek olyan jogszerű követelmények, mint például a jó minőségű és magas műszaki színvonalat képviselő termékek vonatkozásában különleges szolgáltatásokat nyújtani képes szakosított kereskedelem fenntartása, amelyek igazolják az árverseny csökkentését az áron kívüli más tényezők versenyének érdekében. E tekintetben a szelektív forgalmazási rendszer szervezésére nem vonatkozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében meghatározott tilalom, amennyiben a viszonteladókat valamennyi lehetséges viszonteladó vonatkozásában egységesen meghatározott és hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazott objektív minőségi kritériumok alapján választják ki, továbbá amennyiben a szóban forgó termék jellemzői a termék minőségének megóvása és megfelelő használatának biztosítása érdekében szükségessé teszik az ilyen forgalmazási hálózatot, végül pedig amennyiben a kialakított kritériumok nem haladják meg a szükséges mértéket. Ami konkrétan a kozmetikai és testápoló termékek értékesítését illeti, a szóban forgó termékek presztízst sugalló arculatának megóvására irányuló célkitűzés nem minősülhet a versenykorlátozás alapjául szolgáló jogszerű célkitűzésnek.

A 2790/1999/EK rendelet¹¹⁶ 4. cikkének c) pontját akként kell értelmezni, hogy az e rendelet 2. cikkében biztosított csoportmentesség nem alkalmazható azokra a vertikális megállapodásokra, amelyeknek az a céljuk, hogy korlátozzák a végső felhasználók részére valamely szelektív forgalmazási rendszer kiskereskedőként működő tagjai által történő aktív vagy passzív eladásokat, azon lehetőség sérelme nélkül, hogy a rendszer valamely tagja számára megtiltsák a nem engedélyezett telephelyen történő működést.

¹¹⁶ A Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1999. december 22-i 2790/1999/EK bizottsági rendelet (HL 1999. L 336., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 364. o.).

2017. december 6-i Coty Germany ítélet (C-230/16, [EU:C:2017:941](#))

A Coty Germany Németországban luxus kozmetikai árukat értékesített. Luxusimázsának megőrzése érdekében bizonyos márkáit szelektív forgalmazási hálózat, vagyis szerződéses forgalmazók közvetítésével értékesítette. Ez utóbbiak árusítóhelyeinek meg kellett felelniük a környékükre, a kialakításukra és a berendezésükre vonatkozó bizonyos követelményeknek. Ezenkívül a szerződéses forgalmazók számára megengedett volt, hogy a kérdéses árukat az interneten keresztül értékesítsék, amennyiben a saját elektronikus kirakatukat, vagy akár nem szerződéses harmadik felek platformjait használták, anélkül hogy ez utóbbiak közreműködése a fogyasztó számára látható lett volna. Ezzel szemben kifejezetten tiltott volt számukra, hogy az áruk online értékesítését harmadik feleknek a fogyasztók számára látható módon működő platformjain keresztül végezzék.

A Coty Germany keresetet indított a német bíróságok előtt az egyik szerződéses forgalmazója, a Parfümerie Akzente ellen annak érdekében, hogy e szerződéses kikötés alapján tiltsák meg számára a Coty áruinak az „amazon.de” platformon keresztül történő forgalmazását. Az Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság, Németország), miután kétségei merültek fel azzal kapcsolatban, hogy e kikötés az uniós versenyjog alapján jogszerű-e, e kérdésben a Bírósághoz fordult.

A Bíróság szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az olyan szelektív forgalmazási rendszer, amelynek célja ezen áruk luxusimázsának megőrzése, összhangban van e rendelkezéssel, amennyiben a viszonteladókat valamennyi lehetséges viszonteladó vonatkozásában egységesen meghatározott és hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazott objektív minőségi kritériumok alapján választják ki, továbbá amennyiben a kialakított kritériumok nem haladják meg a szükséges mértéket.

Ezenfelül a 330/2010/EU rendelet¹¹⁷ 4. cikkét akként kell értelmezni, hogy a luxusáruk szelektív forgalmazási rendszerének piaci forgalmazóként működő tagjaival szemben annak megtiltása, hogy az internetes értékesítések során kifelé látható módon harmadik vállalkozások közreműködését vegyék igénybe, nem minősül a vevőkörre vonatkozó, az említett rendelet 4. cikkének b) pontja értelmében vett korlátozásnak, sem pedig a végső felhasználók részére történő passzív értékesítésekre vonatkozó, az e rendelet 4. cikkének c) pontja értelmében vett korlátozásnak.

¹¹⁷ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet (HL 2010. L 102., 1. o.).

2023. július 4-i Meta Platforms és társai (Közösségi hálózat általános felhasználási feltételei) ítélet (C-252/21, [EU:C:2023:537](#))

A Meta Platforms társaság a tulajdonosa a „Facebook” online közösségi hálózatnak, amelyet a magánfelhasználók ingyenesen használhatnak. E közösségi hálózat üzleti modellje az egyéni felhasználókra szabott online hirdetésekkel származó finanszírozáson alapul. Az ilyen hirdetés technikai alapját a hálózat és a Meta csoport szintjén kínált online szolgáltatások felhasználói részletes profiljának automatizált létrehozása képezi. Így ahhoz, hogy az említett közösségi hálózatot használhassák, a felhasználóknak a feliratkozásuk időpontjában el kell fogadniuk a Meta Platforms által meghatározott általános szerződési feltételeket, amelyek az e társaság által meghatározott adatkezelési szabályzatra és cookie-szabályzatra hivatkoznak. Ez utóbbiak értelmében a Meta Platforms a felhasználók által a feliratkozás során közvetlenül szolgáltatott adatokon kívül e felhasználók közösségi hálózaton belüli és azon kívüli tevékenységével kapcsolatos további adatokat gyűjt, és azokat összekapcsolja az érintett felhasználók Facebook-fiókjával. Ami ez utóbbi adatokat illeti, amelyeket „off Facebook adatoknak” is neveznek, egyrészt a harmadik weboldalak és alkalmazások megnyitására vonatkozó adatokról, másrészt pedig a Meta csoporthoz tartozó egyéb online szolgáltatások (köztük az Instagram és a WhatsApp) használatára vonatkozó adatokról van szó. Az így összegyűjtött adatok által alkotott átfogó kép alapján részletes következtetések vonhatók le a fent említett felhasználók preferenciáira és érdeklődési körére vonatkozóan.

2019. február 6-i határozatával a Bundeskartellamt (szövetségi versenyhatóság, Németország) megtiltotta a Meta Platform számára, hogy egyrészt az akkor hatályos általános feltételekben¹¹⁸ a Facebook közösségi hálózat Németországban lakóhellyel rendelkező magánfelhasználók általi használatát az off Facebook adataik kezelésétől tegye függővé, másrészt a hozzájárulásuk nélkül kezelje ezen adatokat. Ezenkívül a szövetségi versenyhatóság arra kötelezte, hogy igazítsa ki ezen általános feltételeket oly módon, hogy azokból egyértelműen kitűnjön, hogy az említett adatokat nem gyűjtik össze, nem hozzák összefüggésbe a Facebook felhasználói fiókokkal, és nem használják fel az érintett felhasználó hozzájárulása nélkül. Végül e hatóság hangsúlyozta, hogy az ilyen hozzájárulás nem érvényes, ha az a közösségi hálózat használatának feltételét képezi. Határozatát azzal indokolta, hogy a szóban forgó adatkezeléssel, amely nem felel meg a GDPR-nak,¹¹⁹ a Meta Platforms visszaélészerűen kihasználta a közösségi hálózatok piacán fennálló erőfölényét.

A Meta Platforms e határozattal szemben keresetet nyújtott be az Oberlandesgericht Düsseldorfhoz (düsseldorfi tartományi felsőbíróság, Németország). Mivel kétségei

¹¹⁸ 2019. július 31-én a Meta Platforms új általános feltételeket vezetett be, amelyek kifejezetten kimondták, hogy a felhasználó a Facebook-termékek használatáért történő fizetés helyett hozzájárul a hirdetések megjelenítéséhez.

¹¹⁹ A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.; HL 2021. L 74., 35. o.; a továbbiakban: GDPR).

támadtak egyrészt a versenyhatóságok azon lehetőségét illetően, hogy ellenőrizzék a személyes adat-kezelésnek a GDPR-ban megfogalmazott követelményeknek való megfelelését, másrészt pedig e rendelet bizonyos rendelkezéseinek értelmezését és alkalmazását illetően, a düsseldorfi regionális felsőbíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordult a Bírósághoz.

Ítéletében a nagytanácsban eljáró Bíróság a nemzeti versenyhatóság annak megállapítására vonatkozó hatásköréről határoz, hogy a személyes adatok kezelése nem felel meg a GDPR-nak, valamint arról, hogy milyen kapcsolat áll fenn e hatáskör és a nemzeti adatvédelmi felügyeleti hatóságok hatáskörei között.¹²⁰ Ezenkívül pontosításokkal szolgál a közösségi hálózat üzemeltetőjének azon lehetőségéről, hogy kezelje felhasználóinak „különleges” személyes adatait, az ilyen üzemeltető általi adatkezelés jogszerűségének feltételeiről, valamint az e felhasználók által az online közösségi hálózatok nemzeti piacán erőfölényben lévő vállalkozásnak ezen adatkezelés céljából adott hozzájárulás érvényességére vonatkozóan.

Először is, ami a versenyhatóság annak megállapítására vonatkozó hatáskörét illeti, hogy a személyes adatok kezelése nem felel meg a GDPR-nak, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az adatvédelmi felügyeleti hatóságokkal való lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségének¹²¹ tiszteletben tartása mellett e hatóság a vállalkozás erőfölénnyel való visszaélésének¹²² vizsgálata keretében megállapíthatja, hogy az e vállalkozás által a személyes adatok kezelése tekintetében meghatározott általános felhasználási feltételek és azok végrehajtása nem felel meg e rendeletnek, amennyiben e megállapítás szükséges az ilyen visszaélés fennállásának megállapításához. Mindazonáltal, amikor a versenyhatóság az erőfölénnyel való visszaélés megállapításával összefüggésben megállapítja a GDPR megsértését, nem helyettesíti a felügyeleti hatóságokat.

Így a lojális együttműködés elvére figyelemmel, amikor a versenyhatóságoknak hatáskörük gyakorlása során meg kell vizsgálniuk valamely vállalkozás magatartásának a GDPR rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét, egyeztetniük kell egymással és lojálisan együtt kell működniük az érintett nemzeti felügyeleti hatóságokkal vagy a fő felügyeleti hatósággal. E hatóságok mindegyike köteles tiszteletben tartani egymás jogköreit és hatásköreit, oly módon, hogy tiszteletben tartsák a GDPR-ból eredő kötelezettségeket és e rendelet célkitűzéseit, valamint biztosítsák azok hatékony érvényesülését. Ebből következik, hogy amennyiben valamely vállalkozás erőfölénnyel való visszaélésének megállapítására irányuló vizsgálat keretében a nemzeti versenyhatóság úgy ítéli meg, hogy meg kell vizsgálni e vállalkozás magatartásának a GDPR rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét, az említett hatóságnak ellenőriznie kell, hogy e magatartás vagy hasonló magatartás már tárgyát képezte-e az illetékes nemzeti felügyeleti hatóság, a fő felügyeleti hatóság vagy akár a Bíróság határozatának.

¹²⁰ A GDPR 51–59. cikke értelmében.

¹²¹ E kötelezettséget az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése mondja ki.

¹²² Az EUMSZ 102. cikk értelmében.

Ha ez az eset áll fenn, a nemzeti versenyhatóság attól nem térhet el, jóllehet szabadon vonhatja belőle a versenyjog alkalmazására vonatkozó következtetéseit.

Amennyiben e hatóságnak kétségei vannak az illetékes nemzeti felügyeleti hatóság vagy a fő felügyeleti hatóság által végzett értékelés terjedelmével kapcsolatban, ha a szóban forgó magatartást vagy az ahhoz hasonló magatartást e hatóságok egyidejűleg vizsgálják, vagy ha az említett hatóságok által végzett vizsgálat hiányában úgy ítéli meg, hogy a vállalkozás magatartása nem felel meg a GDPR rendelkezéseinek, a nemzeti versenyhatóságnak konzultálnia kell e hatóságokkal, és együttműködésüket kell kérnie annak érdekében, hogy eloszlassa kétségeit, vagy eldöntse, hogy meg kell-e várni az érintett felügyeleti hatóság határozatának meghozatalát, mielőtt megkezdene saját értékelésének elvégzését. Amennyiben észszerű határidőn belül nem emelnek kifogást vagy nem válaszolnak, a nemzeti versenyhatóság folytathatja saját vizsgálatát.

Másodszor, ami a személyes adatok különleges kategóriáinak¹²³ kezelését illeti, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy abban az esetben, ha az online közösségi hálózat felhasználója az e rendelkezésben említett egy vagy több adatkategóriával kapcsolatos weboldalakat vagy alkalmazásokat nyit meg, és adott esetben feliratkozás vagy online megrendelések során ott adatokat ad meg, az ezen online közösségi hálózat üzemeltetője általi személyesadat-kezelést¹²⁴ a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „személyes adatok különleges kategóriáira vonatkozó adatkezelésnek” kell tekinteni, ha ezen adatkezelés az e különleges kategóriák valamelyikébe tartozó információkra utalhat, függetlenül attól, hogy ezen információk e hálózat valamely felhasználójára vagy bármely más természetes személyre vonatkoznak. Az ilyen adatkezelés főszabály szerint – bizonyos eltérési lehetőségek¹²⁵ mellett – tilos.

Ez utóbbi tekintetben a Bíróság pontosítja, hogy amennyiben valamely online közösségi hálózat felhasználója olyan weboldalakat vagy alkalmazásokat nyit meg, amelyek az említett egy vagy több adatkategóriával kapcsolatos információkra utalhatnak, nem hozza az előbbi rendelkezés értelmében véve kifejezetten nyilvánosságra¹²⁶ az e megnyitásra vonatkozó, az ezen online közösségi hálózat üzemeltetője által cookie-k vagy hasonló adatrögzítési technológiák révén gyűjtött adatokat. Egyébiránt, amennyiben ilyen weboldalakon vagy ilyen alkalmazásokban adatokat visz be, vagy ha

¹²³ E kategóriákat a GDPR 9. cikkének (1) bekezdése említi. E rendelkezés kimondja, hogy „[a] faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a természetes személyek egyedi azonosítását célzó genetikai és biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok kezelése tilos.”

¹²⁴ Ez az adatkezelés abból áll, hogy integrált interfészek, cookie-k vagy hasonló adatrögzítési technológiák segítségével gyűjtik az e weboldalak és alkalmazások megnyitásából származó adatokat, valamint a felhasználó által bevitt adatokat, ezen adatok összességét összekapcsolják e felhasználó közösségi hálózati fiókjával, és az említett adatokat az üzemeltető felhasználja.

¹²⁵ Ezen eltérési lehetőségeket a GDPR 9. cikkének (2) bekezdése tartalmazza. E rendelkezés értelmében: „[a]z (1) bekezdés nem alkalmazandó abban az esetben, ha:
a) az érintett kifejezett hozzájárulását adta az említett személyes adatok egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez, kivéve, ha az uniós vagy tagállami jog úgy rendelkezik, hogy az (1) bekezdésben említett tilalom nem oldható fel az érintett hozzájárulásával; [...]
e) az adatkezelés olyan személyes adatokra vonatkozik, amelyeket az érintett kifejezetten nyilvánosságra hozott;
f) az adatkezelés jogi követelmények megállapításához, gyakorlásához vagy védelméhez szükséges, vagy amikor a bíróságok igazságügyi szolgáltatási feladatkörükben járnak el; vagy
[...]”.

¹²⁶ A GDPR 9. cikke (2) bekezdésének e) pontja értelmében.

az e weboldalakba és alkalmazásokba beépített olyan kiválasztási gombokra kattint, mint például a „tetszik”, a „megosztás”, vagy azon gombok, amelyek lehetővé teszik a felhasználó számára, hogy magát ezen oldalakon vagy alkalmazásokban a közösségi hálózat felhasználói fiókjához kapcsolódó csatlakozási azonosítók, a telefonszáma vagy az e-mail-címe használatával azonosítsa, az ilyen felhasználó csak abban az esetben hozza kifejezetten nyilvánosságra az így bevitt vagy az e gombokra való kattintásból származó adatokat, ha előzetesen – adott esetben a tények teljes ismeretében végzett egyéni beállítás alapján – kifejezetten kinyilvánította azon döntését, hogy a rá vonatkozó adatokat korlátlan számú személy számára nyilvánosan hozzáférhetővé teszi.

Harmadszor, ami általánosabban a személyes adatok kezelésének jogszerűségére vonatkozó feltételeket illeti, a Bíróság emlékeztet arra, hogy a GDPR értelmében az adatkezelés akkor és annyiban jogszerű, ha és amennyiben az érintett ahhoz egy vagy több konkrét célból hozzájárulását adta.¹²⁷ Ilyen hozzájárulás hiányában, illetve ha a hozzájárulás nem önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű, az ilyen adatkezelés mégis indokolt, ha megfelel a szükségesség valamely követelményének,¹²⁸ amelyeket szigorúan kell értelmezni. Márpedig az online közösségi hálózat felhasználói személyes adatainak e közösségi hálózat üzemeltetője általi kezelése csak azzal a feltétellel tekinthető úgy, mint amely olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelynek az említett felhasználók szerződő felei, hogy ezen adatkezelés objektíve elengedhetetlen az ugyanezen felhasználóknak nyújtott szerződéses szolgáltatás szerves részét képező cél megvalósításához, és ezért a szerződés fő célja ezen adatkezelés hiányában nem érhető el.

Ezenkívül a Bíróság szerint a szóban forgó adatkezelés csak azzal a feltétellel tekinthető az adatkezelő vagy valamely harmadik személy e rendelkezés értelmében vett jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükségesnek, hogy az említett gazdasági szereplő jelezte azon felhasználóknak, akiktől az adatokat gyűjtötték, hogy erre az adatkezelésre az adatkezeléshez feltétlenül szükséges határokon belül kerül sor, és hogy az ellentétes érdekeknek az összes releváns körülményre tekintettel történő mérlegeléséből kitűnik, hogy e felhasználók érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai nem élveznek elsőbbséget az adatkezelő vagy valamely harmadik fél fent említett jogos érdekével szemben. Márpedig a Bíróság többek között úgy ítéli meg, hogy hozzájárulásuk hiányában az említett felhasználók érdekei és alapvető jogai elsőbbséget élveznek az online közösségi hálózat üzemeltetőjének a tevékenységét finanszírozó hirdetések személyre szabásához fűződő érdekével szemben.

Végül a Bíróság pontosítja, hogy a szóban forgó adatkezelés akkor igazolt, ha az ténylegesen az uniós jog vagy az érintett tagállam joga alapján az adatkezelőre

¹²⁷ A GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontja értelmében.

¹²⁸ E követelményeket a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b)–f) pontja említi. E rendelkezések értelmében az adatkezelés csak akkor és annyiban jogszerű, ha többek között olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, (a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének b) pontja), az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges (a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontja), vagy az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges (a GDPR 6. cikke (1) bekezdése első albekezdésének f) pontja).

vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges, e jogalap közérdekű célt szolgál, és arányos az elérni kívánt jogszerű céllal, valamint ezen adatkezelésre a feltétlenül szükséges határokon belül kerül sor.

Negyedszer és utolsósorban, az érintett felhasználóknak a GDPR alapján az adataik kezeléséhez való hozzájárulásának érvényességét illetően a Bíróság úgy ítéli meg, hogy azon körülmény, hogy valamely online közösségi hálózat üzemeltetője erőfölényben van az online közösségi hálózatok piacán, önmagában nem zárja ki, hogy az ilyen hálózat felhasználói érvényesen hozzájárulhassanak a személyes adataik ezen üzemeltető általi kezeléséhez. E körülmény azonban, mivel az ilyen helyzet érintheti e felhasználók választási szabadságát, továbbá az utóbbiak és az említett adatkezelő közötti egyértelműen egyenlőtlen viszonyt idézhet elő, fontos tényezőnek minősül annak meghatározása szempontjából, hogy a hozzájárulást ténylegesen érvényesen, és különösen önkéntesen adták-e meg, amit az említett üzemeltetőnek kell bizonyítania.¹²⁹

Közelebbről, a szóban forgó közösségi hálózat felhasználóinak jogosultnak kell lenniük arra, hogy a szerződéskötési folyamat keretében egyedileg megtagadják a szerződés teljesítéséhez nem szükséges konkrét adatkezelési műveletekhez való hozzájárulásukat, anélkül azonban, hogy kötelesek lennének teljes egészében lemondani az online közösségi hálózat üzemeltetője által kínált szolgáltatás igénybevételéről, ami azt jelenti, hogy az említett felhasználóknak – adott esetben megfelelő díjazás ellenében – olyan egyenértékű alternatívát ajánlanak fel, amelyhez nem kapcsolódnak ilyen adatkezelési műveletek. Ezenfelül lehetővé kell tenni, hogy az off Facebook adatok kezeléséhez külön hozzájárulást lehessen adni.

4. Gyógyszerek és orvostechnikai eszközök internetes értékesítése

2003. december 11-i Deutscher Apothekerverband ítélet (nagytanács) (C-322/01, [EU:C:2003:664](#))

Az alapeljárásban részt vevő két fél a Deutscher Apothekerverband eV, a gyógyszerész szakma gazdasági és társadalmi érdekeinek védelmére létrehozott szövetség, valamint a 0800 DocMorris NV, egy hollandiai székhelyű gyógyszertár volt. Jacques Waterval gyógyszerész, és egyben a DocMorris egyik jogi képviselője volt. 2000 júniusa óta a DocMorris és J. Waterval a www.0800DocMorris.com internetes címen gyógyszerek értékesítését végző internetes oldalt tartott fenn. Németországban vagy Hollandiában engedélyezett gyógyszerekről volt szó. Az ilyen típusú gyógyszer kiadására csak az eredeti orvosi rendelvény bemutatását követően került sor. Az Apothekerverband vitatta a Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság, Németország)

¹²⁹ A GDPR 7. cikkének (1) bekezdése alapján.

előtt a gyógyszerek internetes kínálatát és e gyógyszereknek a határokon átnyúló csomagküldéssel történő értékesítéssel való kiadását. Úgy ítélte meg, hogy a német gyógyszerjog rendelkezései nem engedélyezik ilyen tevékenység folytatását. A regionális bíróság arra várt választ a Bíróságtól, hogy az ilyen tilalmak sértik-e az áruk szabad mozgásának az elvét. Ezt követően, feltételezve, hogy sérül az EK 28. cikk, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánta megtudni, hogy az alapügyben vitatott német szabályozás szükséges-e az emberek egészségének és életének az EK 30. cikk szerinti hatékony védelméhez.

A Bíróság kimondta, hogy a nemzeti tilalom az EK 28. cikk szerinti azonos hatású intézkedésnek minősül. E tilalom a német területen kívül letelepedett gyógyszertárakat jelentősebb mértékben sújtja, és olyanak tekinthető, mint amely a más tagállamból származó termékek piacra jutását jobban korlátozza, mint a belföldi termékekét.

Az EK 30. cikk igazolhat egy ilyen nemzeti tilalmat, amennyiben a tilalom az orvosi rendelvényre kiadható gyógyszerekre vonatkozik. Tekintettel ugyanis arra, hogy e gyógyszerek szedése kockázatos lehet, szükséges, hogy az orvosi rendelvény eredetisége hatékonyan és felelősséggel ellenőrizhető legyen, és biztosítani kell, hogy a gyógyszer kiadása közvetlenül a vevő vagy az általa megbízott személy részére történjen. Ezzel ellentétben nem lehet hivatkozni az EK 30. cikkre a gyógyszerek csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítése teljes tilalmának igazolása érdekében.

Ezenfelül a 2001/83/EK irányelv¹³⁰ 88. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az érintett tagállamban kizárólag gyógyszertárakban forgalmazható gyógyszerek csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítése reklámozásának nemzeti tilalma annyiban, amennyiben e tilalom a nem orvosirendelvény-köteles gyógyszerekre vonatkozik.

A 2001/83/EK irányelv 88. cikkének (2) bekezdése, amely engedélyezi a nem orvosirendelvény-köteles gyógyszerek nyilvános reklámozását, nem értelmezhető úgy, mint amely a gyógyszerész fizikai jelenlétének állítólagos szükségességére alapítva kizárja a gyógyszerek csomagküldő vállalkozás útján történő értékesítésének reklámozását.

2010. december 2-i Ker-Optika ítélet (C-108/09, [EU:C:2010:725](#))

A magyar szabályozás értelmében a kontaktlencse forgalmazásához legalább 18 m² alapterületű szaküzlet vagy a műhelytől elkülönített helyiség szükséges. Ezenfelül e termékek eladása keretében a kiszolgáláshoz optometrista képesítésű személy vagy a kontaktlencsék területén képzett szemész szakorvos foglalkoztatása szükséges. A Ker-Optika nevű magyar társaság ugyanakkor az internetes oldalán forgalmazott kontaktlencsákat. A magyar egészségügyi hatóságok megtiltották számára e tevékenység folytatását. A Ker-Optika e tiltó határozatot bírósági úton megtámadta. Az

¹³⁰ Az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o., magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.).

ügyet elbíró Baranya Megyei Bíróság (Magyarország) azt kérdezte a Bíróságtól, hogy az uniós joggal ellentétes-e a magyar szabályozás.

A Bíróság azt a választ adta, hogy a kontaktlencse forgalmazására vonatkozó nemzeti szabályok a 2000/31/EK irányelv¹³¹ hatálya alá tartoznak, amennyiben azok az online ajánlatra és az elektronikus úton történő szerződéskötésre vonatkoznak. Az említett lencsék kiszállítására vonatkozó nemzeti szabályok ezzel szemben nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá. Az EUMSZ 34. és az EUMSZ 36. cikket, valamint a 2000/31 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a kontaktlencse forgalmazását kizárólag gyógyászatisegédeszköz-szaküzletben teszi lehetővé.

A szabályozás ugyanis az EUMSZ 34. cikkben tiltott, mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, mivel a tilalom a kontaktlencse internetes, csomagküldés útján történő eladására és a Magyarországon lakóhellyel rendelkező fogyasztók lakóhelyére való kiszállítására vonatkozik, és megfosztja a más tagállambeli gazdasági szereplőket e termék forgalmazásának egy különösen hatékony módjától, és így jelentős mértékben megnehezíti e termékeknek az érintett tagállam piacára jutását.

A nemzeti jogalkotó túllépte a számára a tekintetben biztosított mérlegelési mozgástér határait, hogy milyen szinten óhajtja biztosítani a közegészség védelmét, és e szabályozást ezért úgy kell tekinteni, hogy az túllépi a hivatkozott cél eléréséhez szükséges mértéket. A cél elérhető kevésbé korlátozó intézkedésekkel is, amelyek kizárólag a kontaktlencse első értékesítésére vonatkozó bizonyos korlátozásokban, illetve az érdekelt gazdasági szereplőknek arra való kötelezésében állnak, hogy szakképzett optikust bocsássanak az ügyfél rendelkezésére. Ugyanezen okok miatt az említett szabályozás nem tekinthető a 2000/31/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdése értelmében arányosnak a közegészség védelme céljának tekintetében.

2016. október 19-i Deutsche Parkinson Vereinigung ítélet (C-148/15, [EU:C:2016:776](#))

A Deutsche Parkinson Vereinigung német önszervező szervezet, amelynek célja a Parkinson-kórban szenvedő betegek életkörülményeinek javítása, megállapodott a DocMorris holland csomagküldő gyógyszerházzal egy bónuszrendszerrel. Tagjai akkor részesülhettek a bónuszrendszerből, amikor a Parkinson-kór kezelésére szolgáló olyan gyógyszereket vettek, amelyek vénykötelesek voltak, és csak gyógyszerházaiban voltak kiadhatóak. A tisztességtelen verseny ellen küzdő német egyesület úgy vélte, hogy a bónuszrendszer sértette a német szabályozást, amely a vényköteles gyógyszerek tekintetében egységes gyógyszerházi eladási árakat írt elő.

¹³¹ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

Az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság, Németország) a Bírósághoz fordult abban a kérdésben, hogy az egységes árak e rögzítése összeegyeztethető-e az áruk szabad mozgásával.

A Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 34. cikket úgy kell értelmezni, hogy e nemzeti szabályozás a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül. Ez a szabályozás jobban érinti a vényköteles gyógyszerek más tagállamban letelepedett gyógyszertárak általi értékesítését, mint az e gyógyszerek belföldön székhellyel rendelkező gyógyszertárak általi értékesítését.

A hagyományos gyógyszertárak ugyanis alkalmasabbak a csomagküldő gyógyszertáraknál a betegek egyéni tanácsokkal történő ellátásában, és sürgős esetben a gyógyszerekkel való megfelelő ellátás biztosításában. Meg kell állapítani, hogy ez utóbbiak számára az árverseny jelentősebb versenytényezőt jelenthet.

Az EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti szabályozás nem igazolható az emberek egészségének és életének védelmével, amennyiben ez a szabályozás nem alkalmas a követett célkitűzések elérésére. Az ország teljes területén belüli megbízható és jó színvonalú gyógyszerellátás biztosítására irányuló cél az EUMSZ 36. cikk hatálya alá tartozik. Az ilyen szabályozás azonban csak akkor igazolható érvényesen, ha az elérni kívánt jogszerű cél megvalósítására alkalmas, és nem lépi túl az ahhoz szükséges mértéket.

E tekintetben a gyógyszertárak közötti, az árakból adódó nagyobb verseny kedvező lenne a gyógyszerekkel való egyenletes ellátás szempontjából, és nem járna kedvezőtlen hatással bizonyos olyan közhasznú tevékenységeknek a hagyományos gyógyszertárak általi elvégzésére, mint a gyógyszerek vény alapján történő elkészítése vagy az egyes raktárkészletek és gyógyszerválaszték fenntartása. Végül az árverseny a beteg javára szolgálhat, amennyiben az lehetővé tenné a vényköteles gyógyszerek kedvezőbb áron való kínálását.

2024. február 29-i Doctipharma ítélet (C-606/21, [EU:C:2024:179](#))

A cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme alapján eljárva a Bíróság pontosítja az „információs társadalom bármely szolgáltatása” fogalmának körvonalait, és meghatározza azokat az értelmezési szempontokat, amelyek lehetővé teszik annak értékelését, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az, ha valamely tagállam tiltja a weboldalon keresztül nyújtott olyan szolgáltatást, amely abban áll, hogy összekapcsolja a gyógyszerészeket és az ügyfeleket az orvosi rendelvényhez nem kötött gyógyszerek online értékesítése céljából (a továbbiakban: nyújtott szolgáltatás).

A Doctipharma létrehozta a www.doctipharma.fr honlapot, amelyen az internethasználók gyógyszertárak weboldalairól vásárolhattak gyógyszerészeti termékeket és orvosi rendelvényhez nem kötött gyógyszereket.

Ezen a honlapon a gyógyszerészek a Doctipharma részére fizetett havi előfizetési díj útján regisztráltak az online értékesítési platformra, és az ügyfeleknek ügyfélfiókot kellett létrehozniuk a választásuk szerinti gyógyszerészi weboldalakhoz való hozzáférés érdekében.

Az Union des Groupements de pharmaciens d'officine (gyógyszertárak társulásainak egyesülete, UDGPO), mivel úgy ítélte meg, hogy a Doctipharma e gyakorlat révén részt vesz az elektronikus gyógyszerkereskedelemben, keresetet indított a tribunal de commerce de Nanterre (nanterre-i kereskedelmi bíróság, Franciaország) előtt, amely megállapította a weboldal jogellenes jellegét, és a Doctipharmát a tevékenysége megszüntetésére kötelezte. A Cour de cassation (semmtőszék, Franciaország) hatályon kívül helyezte a cour d'appel de Versailles-nak (versailles-i fellebbviteli bíróság, Franciaország) az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező ítéletét. A Cour de cassation (semmtőszék) úgy ítélte meg, hogy a gyógyszertári gyógyszerészek és a potenciális betegek összekapcsolásával a Doctipharma közvetítői szerepet töltött be az orvosi rendelvénnyhez nem kötött gyógyszerek értékesítésében, és részt vett a gyógyszerek elektronikus kereskedelmében, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogszabály által előírt gyógyszerészi képesítéssel rendelkezne. A Cour de cassation (semmtőszék) az ügyet visszautalta a jelen ügyben kérdést előterjesztő bíróság, a cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) elé.

A francia bíróságok által elfogadott különböző megközelítésekkel szemben a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából több kérdést terjeszt a Bíróság elé. A kérdést előterjesztő bíróság a 98/34 irányelv¹³² értelmezését kéri a Bíróságtól annak meghatározása érdekében, hogy a nyújtott szolgáltatás az „információs társadalom bármely szolgáltatásának” fogalmába, és a 2001/83 irányelv¹³³ 85c. cikkének hatálya alá tartozik-e, annak megállapítása érdekében, hogy a tagállamok e rendelkezés alapján megtilthatják-e a szóban forgó szolgáltatás nyújtását.

Először is, azon feltételeket illetően, amelyeket ahhoz kell teljesíteni, hogy valamely szolgáltatást a 98/34 irányelv és a 2015/1535 irányelv¹³⁴ alkalmazásában az „információs társadalom bármely szolgáltatásának” fogalma alá tartozóként lehessen minősíteni, a Bíróság mindenekelőtt úgy ítéli meg, hogy nincs jelentősége egyrészt annak, hogy a Doctipharma platformjára regisztráló gyógyszerészek által nyösszeget fizettek a részére, és másrészt annak, hogy a Doctipharma által nyújtott szolgáltatásért a gyógyszerészek

¹³² Az 1998. július 20-i 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvél (HL 1998. L 217., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 8. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.; a továbbiakban: 98/34 irányelv).

¹³³ A 2011. június 8-i 2011/62/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvél (HL 2011. L 174., 74. o.; helyesbítések: HL 2015. L 124., 16. o.; HL 2021. L 355., 142. o.) módosított, az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló, 2001. november 6-i 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 311., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.; helyesbítések: HL 2006. L 235., 24. o.; HL 2014. L 239., 81. o.; HL 2019. L 317., 115. o.).

¹³⁴ A 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontját és a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 241., 1. o.) 1. cikke (1) bekezdésének b) pontját azonos módon fogalmazták meg. E cikkek az „információs társadalom bármely szolgáltatásának” fogalmát négy feltétel alapján határozzák meg: „az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás”.

havi előfizetési díjat fizettek a részére, valamint átengedték az értékesítési összeg egy százalékát, amelyet a platform levont, mivel e körülmények, bizonyítottságuk esetén azt vonják maguk után, hogy a szóban forgó szolgáltatást úgy kell tekinteni, mint amely teljesíti a térítés ellenében történő szolgáltatásnyújtás feltételét. Továbbá a szóban forgó szolgáltatás „információs társadalom bármely szolgáltatásának” minősítése abból a tényből is következik, hogy arra egy olyan weboldal közvetítésével kerül sor, amely nem követeli meg a szolgáltató és az ügyfél, illetve a gyógyszerész egyidejű jelenlétét, valamint abból a tényből is, hogy a szolgáltatást a gyógyszerészek és az ügyfelek egyéni kérelmére nyújtják.

A Bíróság ebből azt a következtetést vonja le, hogy az olyan weboldalon nyújtott szolgáltatás, amely összekapcsolja a gyógyszerészeket és az ügyfeleket az orvosi rendelvényhez nem kötött gyógyszereknek az e szolgáltatásra regisztráló gyógyszertárak oldalairól történő értékesítése céljából, az „információs társadalom bármely szolgáltatásának” fogalmába tartozik.

Másodszor, a tagállamok azon lehetőségét illetően, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikke alapján megtiltsák az ilyen közvetítői szolgáltatást, a Bíróság emlékeztet arra, hogy kizárólag a tagállamok hatáskörébe tartozik azon természetes vagy jogi személyek meghatározása, akik engedéllyel rendelkeznek a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítésére, vagy arra jogosultak.

A Bíróság úgy véli, hogy a 2001/83 irányelv 85c. cikke (1) bekezdésének a) pontja annak vizsgálatára kötelezi a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy a szóban forgó szolgáltatás nyújtóját úgy kell-e tekinteni, mint amely az értékesítéstől elkülönülő, önálló szolgáltatás révén arra szorítkozik, hogy az eladókat az ügyfelekkel összekapcsolja, vagy pedig magát e szolgáltatót kell értékesítési szolgáltatónak tekinteni.

E tekintetben a jelen ügyben, ha ezen elemzés végén magát a Doctipharmát kellene értékesítési szolgáltatónak tekinteni, a 85c. cikk (1) bekezdésének a) pontjával nem ellentétes, ha a letelepedési helye szerinti tagállam e szolgáltatásra vonatkozóan tilalmat ír elő. Valamely tagállam ugyanis a nem vényköteles gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül lakossági távértékesítését a kizárólag gyógyszerészi képesítéssel rendelkező személyek számára tarthatja fenn.

Ezzel szemben, ha bebizonyosodna, hogy a Doctipharma önálló és az értékesítéstől elkülönülő szolgáltatást nyújt, akkor e szolgáltatás nem tiltható meg a 2001/83 irányelv 85c. cikke (2) bekezdése alapján, és nem tartozna a lakossági távértékesítésre kínált gyógyszerek „kiskereskedelmi értékesítésére vonatkozó feltételek” fogalma alá. A nyújtott szolgáltatásnak ugyanis az „információs társadalom bármely szolgáltatásának” kell minősülnie. Márpedig a 85c. cikk (1) bekezdése kifejezetten előírja, hogy az orvosi rendelvényhez kötött gyógyszerek lakossági távértékesítésre történő kínálását tiltó nemzeti jogszabályok sérelme nélkül a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a gyógyszerek információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokon keresztül

lakossági távértékesítését engedélyezik. Ennélfogva következetlen lenne úgy tekinteni, hogy a tagállamok megtilthatják az ilyen szolgáltatás igénybevételét.

5. Szerencsejátékok

2003. november 6-i Gambelli ítélet (nagytanács) (C-243/01, [EU:C:2003:597](#))

Piergiorgio Gambelli és 137 másik személy vezetése mellett olyan adatátviteli központok működtek Olaszországban, amelyek Olaszország területén sportfogadásokat gyűjtöttek egy angol bukméker javára, amellyel interneten álltak kapcsolatban. A Stanley International Betting Ltd bukméker a Liverpool városa által az angol jog alapján kiadott engedély alapján folytatta a tevékenységét. Olaszországban ezt a tevékenységet az állam vagy a koncessziós jogosultak számára tartották fenn. E szabály megsértése akár egy évig terjedő szabadságvesztésben álló büntetőjogi szankciók kiszabásához vezethetett. P. Gambelli ellen büntetőeljárást kezdeményeztek. Ez utóbbi állítása szerint az olasz rendelkezések ellentétesek voltak a letelepedés szabadságának és a szolgáltatásnyújtás szabadságának közösségi elveivel. Az ügyben eljáró Tribunale di Ascoli Piceno (Ascoli Picenói bíróság, Olaszország) az EK-Szerződés e tárgyra vonatkozó rendelkezéseinek értelmezéséről kérdezte a Bíróságot.

A Bíróság kimondta, hogy az ilyen nemzeti szabályozás az EK 43. cikkben foglalt letelepedés szabadsága és az EK 49. cikkben foglalt szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül. E korlátozásokat közérdeken alapuló nyomós oknak kell igazolnia, azoknak alkalmasnak kell lenniük az elérendő cél megvalósításának biztosítására, e korlátozások nem léphetik túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket, és azokat hátrányos megkülönböztetéstől mentesen kell alkalmazni.

E tekintetben a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az ilyen szabályozás – konkrét végrehajtási szabályaira tekintettel – ténylegesen megfelel-e az igazolására alkalmas céloknak, és hogy az általa előírt korlátozások e célokhoz viszonyítva nem tűnnek-e aránytalannak.

A Bíróság azt is kimondta, hogy amennyiben valamely tagállam hatóságai – az államkincstár gyarapítása céljából – ösztönzik és támogatják azt, hogy a fogyasztók sorsolós játékokban, szerencsejátékokban vagy fogadási ügyletekben vegyenek részt, az ilyen tagállam hatóságai nem hivatkozhatnak a fogadási lehetőségek csökkentésének igényével összefüggő társadalmi közrend védelmére az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló intézkedés igazolása érdekében.

2009. szeptember 8-i Liga Portuguesa és Bwin International ítélet (nagytanács) (C-42/07, [EU:C:2009:519](#))

A gibraltári (Egyesült Királyság) székhelyű, online játékokkal foglalkozó Bwin vállalkozás, amely Portugáliában nem rendelkezik telephellyel, egy internetes oldalon kínált szerencsejátékokat. A szerverei Gibraltáron és Ausztriában voltak. A Liga, amely egy magánjogi jogi személy, amelybe beletartozik minden olyan klub, amely részt vesz a professzionális labdarúgó bajnokságokon Portugáliában, a nevét Bwin Ligára változtatta, mivel az említett vállalkozás vált a portugáliai labdarúgó első osztály fő intézményi támogatójává. A Liga internetes oldala a Bwin internetes oldalára való hivatkozásokat és az ahhoz vezető linket tartalmazott.

Ezt követően Santa Casa szerencsejáték-igazgatóságának vezetése olyan határozatokat fogadott el, amelyekben a Ligára és a Bwinre bírságot szabott ki egyrésztől társasjátékok létrehozása, másrésztől pedig a játékok reklámozása miatt. A Liga és a Bwin keresetet nyújtott be a Tribunal de Pequena Instância Criminal do Porto (portói büntetőbíróság, Portugália) előtt az említett határozatok megsemmisítése érdekében, többek között az EK 43. cikkre, az EK 49. cikkre és az EK 56. cikkre hivatkozva.

A Bíróság kimondta, hogy amennyiben valamely nemzeti intézkedés egyidejűleg több alapvető szabadsághoz is kapcsolódik, a Bíróság azt főszabály szerint csupán az egyik szabadságra tekintettel vizsgálja meg, ha kiderül, hogy az adott ügy körülményei között a többi szabadság az elsőhöz képest teljesen másodlagos, és ahhoz kapcsolódhat.

Ezt követően a Bíróság megállapította, hogy egy ilyen szabályozás korlátozza az EK 49. cikkben biztosított szolgáltatásnyújtás szabadságát, és egyúttal korlátozza az érintett tagállamban lakóhellyel rendelkezőket abban, hogy az interneten igénybe vehessék a más tagállamokban kínált szolgáltatásokat. Ugyanakkor a szóban forgó korlátozás úgy tekinthető, mint amelyet a csalás és a bűncselekmények elleni küzdelem célja igazol.

Az interneten kínált szerencsejátékok ágazata nem képezi közösségi harmonizáció tárgyát. Valamely tagállam tehát joggal tekintheti úgy, hogy azon egyedüli körülmény, hogy valamely magán gazdasági szereplő jogszerűen kínál szolgáltatásokat az interneten a letelepedése szerinti más tagállamban, nem tekinthető a belföldi fogyasztók védelme megfelelő biztosítékának. Ezenkívül a fogyasztó és a gazdasági szereplő közötti közvetlen kapcsolat hiánya miatt az interneten hozzáférhető szerencsejátékok az esetleges csalások tekintetében eltérő veszélyeket hordoznak. Egyébiránt nem lehet kizárni azt a lehetőséget, hogy az a gazdasági szereplő, amely védnöke a fogadásai tárgyát képező egyes sportversenyeknek, olyan helyzetbe kerül, amely lehetővé teszi számára, hogy befolyásolja az említett versenyek eredményét, és ily módon növelje nyereségét. Az EK 49. cikkel nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely megtiltja a más tagállamokban letelepedett és ott jogszerűen hasonló szolgáltatásokat nyújtó gazdasági szereplőknek, hogy az említett tagállam területén az interneten szerencsejátékokat kínáljanak.

2017. június 22-i Unibet International ítélet (C-49/16, [EU:C:2017:491](#))

A Unibet International máltai társaság távszerencsejáték-szervezéssel foglalkozott. A Unibet, amely több tagállam által kiadott engedélyekkel rendelkezett, 2014-ben magyar nyelvű internetes oldalakon szerencsejáték-szolgáltatásokat nyújtott, jóllehet nem rendelkezett a Magyarországon szükséges engedéllyel. A magyar hatóságok ezért egyrészt elrendelték a Unibet internetes oldalainak a Magyarországról történő ideiglenes hozzáférhetetlenné tételét, másrészt pedig bírságot szabtak ki a Unibettel szemben. A más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplők elvileg engedélyhez juthattak, amely alapján távszerencsejáték-szervezést folytathattak, mivel az ilyen szolgáltatások nyújtása nem minősült állami monopóliumnak. Ugyanakkor a gyakorlatban lehetetlen volt az ilyen engedély megszerzése. E körülmények között a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) arra a kérdésre várt választ a Bíróságtól, hogy a szóban forgó magyar szabályozás összeegyeztethető-e a szolgáltatásnyújtás szabadságának elvével.

A Bíróság kimondta, hogy az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a távszerencsejáték-szervezésre irányuló koncessziós rendszert létrehozó szabályozás, amennyiben az hátrányosan megkülönböztető szabályokat tartalmaz a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőkkel szemben, vagy amennyiben az ugyan hátrányos megkülönböztetéstől mentes szabályokat ír elő, de azokat nem átlátható módon alkalmazzák, vagy úgy hajtják végre, hogy azzal megakadályozzák vagy megnehezítik egyes más tagállamokban letelepedett ajánlattevők számára a pályázat benyújtását.

Egy olyan jogszabály, amelynek értelmében a megbízható szerencsejáték-szervezőknek legalább tíz éven keresztül szerencsejáték szervezésére irányuló tevékenységet kell folytatniuk e tagállam területén, hátrányosan megkülönbözteti a más tagállamokban letelepedett gazdasági szereplőket. Önmagában valamely közérdekű célra való hivatkozás nem lehet elegendő az ilyen eltérő bánásmód igazolásához.

A valamely tagállamban három éven keresztül szerencsejáték-szervezésre irányuló tevékenység folytatására irányuló nemzeti kötelezettség nem hozza előnyösebb helyzetbe a fogadó tagállamban letelepedett gazdasági szereplőket, és az közérdekű céllal igazolható. Ugyanakkor fontos, hogy a szóban forgó jogszabályok alkalmazására minden ajánlattevővel szemben átlátható módon kerüljön sor. Az olyan nemzeti szabályozás, amelynek keretében nem határozták meg kellő pontossággal a nemzetgazdasági miniszter e szabályozásban rögzített jogköreinek az ilyen eljárás során való gyakorlására vonatkozó feltételeket, valamint a szerencsejáték-szervezők által az ajánlatuk megtétele időpontjában teljesítendő technikai feltételeket, nem felel meg e követelménynek.

Az EUMSZ 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan szankciók, amelyeket a szerencsejáték-szervezésre irányuló koncessziós és engedélyezési rendszert

létrehozó nemzeti szabályozás megsértéséért szabtak ki, amennyiben az ilyen nemzeti szabályozás e cikkel ellentétesnek bizonyul.

6 Megosztáson alapuló gazdaság

2017. december 20-i Asociación Profesional Élite Taxi ítélet (nagytanács) (C-434/15, [EU:C:2017:981](#))

Az Uber elektronikus platformja egy alkalmazás segítségével, díjazás ellenében nyújtott a saját gépjárművet használó, nem hivatásos sofőrökkel való összekapcsolásra irányuló szolgáltatást. 2014-ben Barcelona (Spanyolország) taxisainak szakmai szervezete keresetet terjesztett a Juzgado de lo Mercantil n°3 de Barcelona (barcelonai 3. sz. kereskedelmi bíróság, Spanyolország) elé. E szervezet szerint az Uber tevékenysége megtévesztő gyakorlatnak és tisztességtelen versenymagatartásnak minősült. A kereskedelmi bíróság szükségesnek találta annak vizsgálatát, hogy az Ubernek kellett-e rendelkeznie előzetes hatósági engedéllyel. Amennyiben a szolgáltatás a belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv¹³⁵ vagy a 98/34/EK irányelv¹³⁶ hatálya alá tartozik, az Uber magatartása nem tekinthető tisztességtelennek.

A Bíróság megállapította, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérdései a szóban forgó szolgáltatás jogi minősítésére vonatkoznak, ennél fogva a Bíróság hatáskörrel rendelkezik e kérdések elbírálására.

Az ilyen szolgáltatás így „az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak” minősíthető a 98/34/EK irányelv 1. cikkének 2. pontja értelmében, amelyre a 2000/31/EK irányelv 2. cikkének a) pontja utal. Ez a szolgáltatás „általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás”.

Egy ilyen szolgáltatás nem merül ki egy olyan közvetítői szolgáltatás nyújtásában, amely a saját gépjárművet használó, nem hivatásos sofőröket és a városon belüli helyváltoztatást igénylő személyeket egy okostelefonos alkalmazás segítségével kapcsolja össze. Ugyanis a kérdést előterjesztő bíróság által felvázolthoz hasonló helyzetben e szolgáltatás nyújtója egyben létrehoz egy városi közlekedési szolgáltatáskínálatot, amelyet az alkalmazás révén tesz elérhetővé, és amelynek az általános működését szervezi meg.

A sofőrök nem tudnák nyújtani a közlekedési szolgáltatásokat az alkalmazás nélkül, és az utasok nem tudnák az említett sofőrök szolgáltatásait igénybe venni. Ezenfelül az Uber

¹³⁵ A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 376., 36. o.).

¹³⁶ A műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű közlönykiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.).

döntő befolyást gyakorol az ilyen sofőrök által nyújtott szolgáltatás feltételeire, és az azonos nevű alkalmazáson keresztül megállapítja legalább a legmagasabb fuvardíjat, e díjat beszedi az ügyféltől, majd annak egy részét a gépjármű nem hivatásos sofőrjének kifizeti. Ezenfelül bizonyos mértékű ellenőrzést gyakorol a gépjárművek és sofőrjeik minőségét, és ez utóbbiak magatartását illetően, amely adott esetben a kizárásukhoz vezethet. Ezt a közvetítői szolgáltatást tehát a 2006/123/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontja értelmében vett, „a közlekedés területén nyújtott szolgáltatásnak” kell tekinteni, amely tehát nem tartozik az említett irányelv hatálya alá.

2018. április 10-i Uber France ítélet (nagytanács) (C-320/16, [EU:C:2018:221](#))

Az Uber France francia társaság ellen – amely okostelefonos alkalmazás útján egy Uber Pop elnevezésű szolgáltatást nyújtott, amelynek segítségével a saját gépjárművéket használó, nem hivatásos sofőröket és a városon belül közlekedni kívánó személyeket kapcsolta össze – e szolgáltatás megszervezése miatt büntetőeljárás indult. Állítása szerint az a francia jogszabály, amelynek alapján eljárás folyt ellene, olyan műszaki szabálynak minősül, amely a műszaki szabványokról és szabályokról szóló irányelv¹³⁷ értelmében információs társadalommal összefüggő szolgáltatásra vonatkozik. Ezen irányelv megköveteli a tagállamoktól, hogy jelentsék be a Bizottságnak minden információs társadalommal összefüggő termékre és szolgáltatásra vonatkozó műszaki szabályt előíró törvény vagy szabályozás tervezetét. Márpedig a jelen esetben a francia hatóságok nem jelentették be a szóban forgó büntető jogszabályt annak kihirdetését megelőzően a Bizottságnak. Az ügyben eljáró tribunal de grande instance de Lille (lille-i általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) azt kérdezte a Bíróságtól, hogy a francia hatóságok kötelesek voltak-e a törvénytervezetet előzetesen bejelenteni a Bizottságnak.

A Bíróság kimondta, hogy a 98/48/EK irányelvvel módosított 98/34/EK irányelv 1. cikkét és a 2006/123/EK irányelv 2. cikke (2) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely büntetőjogi eszközökkel szankcionálja az ilyen rendszer megszervezését, „a közlekedés területén nyújtott szolgáltatásra” vonatkozik, amennyiben okostelefonos alkalmazás segítségével nyújtott és olyan átfogó szolgáltatás szerves részét képező közvetítői szolgáltatásra alkalmazandó, amelynek fő eleme a szállítási szolgáltatás. Az ilyen szolgáltatás nem tartozik a fent említett irányelvek hatálya alá.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az Asociación Profesional Élite Taxi ügyben (C-434/15, lásd fent) kimondta, hogy az UberPop szolgáltatás a közlekedés területére vonatkozott, és nem minősült a 98/34 irányelv értelmében vett, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak. A Bíróság szerint a Franciaországban kínált UberPop

¹³⁷ A műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1998. L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o.).

szolgáltatás lényegében azonos a Spanyolországban nyújtott szolgáltatással. Ebből következik, hogy a francia hatóságok nem voltak kötelesek előzetesen bejelenteni a Bizottságnak a szóban forgó büntetőtörvény tervezetét.

2019. december 19-i Airbnb Ireland ítélet (nagytanács) (C-390/18, [EU:C:2019:1112](#))

A 2019. december 19-i Airbnb Ireland ítéletével (C-390/18) a Bíróság nagytanácsa kimondta, hogy egyrészt az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31 irányelv¹³⁸ hatálya alá tartozó „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak” kell minősíteni azt a közvetítői szolgáltatást, amelynek a célja, hogy egy elektronikus platformon keresztül díjazás ellenében összekapcsolja a potenciális bérlőket a rövid távú elszállásolást kínáló hivatásos és magánszemély bérbeadókkal, és e közvetítői szolgáltatás mellett bizonyos járulékos szolgáltatások nyújtására is sor kerül. Másrészt a Bíróság megállapította, hogy a polgári jogi igény érvényesítésével folyamatban lévő büntetőeljárás keretében a magánszemélyek kifogást emelhetnek az olyan tagállami intézkedések rájuk való alkalmazásával szemben, amelyek korlátozzák az általuk egy másik tagállamból nyújtott, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás nyújtásának szabadságát, amennyiben az említett intézkedéseket nem közölték előzetesen ugyanezen irányelv 3. cikke (4) bekezdése b) pontjának második franciabekezdésével összhangban.

Az alapeljárás hátterét egy Franciaországban azt követően indított büntetőeljárás adja, hogy az Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (egyesület a hivatásos szálláshely-szolgáltatásért és idegenforgalmi szolgáltatásokért, AHTOP, Franciaország) polgári jogi igényt érvényesítve feljelentést tett az Airbnb Irelanddel szemben. Az ír Airbnb Ireland társaság olyan elektronikus platformot kezel, amely többek között Franciaországban jutalék ellenében lehetővé teszi egyrészt a rövid távú elszállásolást kínáló hivatásos és magánszemély bérbeadók, másrészt az ilyen típusú szállást kereső személyek összekapcsolását. Az Airbnb Ireland ezenkívül járulékos szolgáltatásokat is kínál az említett bérbeadók számára, például az ajánlatuk tartalmát meghatározó sablont, felelősségbiztosítást, a szálláshelyük árának becslésére alkalmas eszközt, valamint az említett szolgáltatásokkal kapcsolatos pénzforgalmi szolgáltatásokat.

Az Airbnb Irelanddel szemben feljelentést benyújtó egyesület arra hivatkozott, hogy e társaság nem korlátozza a tevékenységét arra, hogy két felet összekapcsol a névadó platformnak köszönhetően, hanem ingatlanközvetítői tevékenységet folytat a szakmához való tartozást igazoló kártya nélkül, ezáltal megsértve a Franciaországban az ingatlanközvetítők tevékenységeire alkalmazandó úgynevezett Hoguet-törvényt. Az

¹³⁸ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.).

Airbnb Ireland a maga részéről azt állította, hogy e szabályozás mindenestre ellentétes volt a 2000/31 irányelvvel.

A Bíróság, amelytől először is az Airbnb Ireland által nyújtott közvetítői szolgáltatás minősítésével kapcsolatos kérdésre várnak választ, az Asociación Profesional Elite Taxi ítéletre¹³⁹ hivatkozva emlékeztetett arra, hogy amennyiben egy közvetítői szolgáltatás megfelel a 2015/1535 irányelv¹⁴⁰ 1. cikke (1) bekezdése b) pontjának, amelyre a 2000/31 irányelv 2. cikkének a) pontja utal, akkor e szolgáltatás főszabály szerint a kapcsolódó későbbi szolgáltatástól elkülönült, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül. Más ugyanakkor a helyzet akkor, ha ez a közvetítői szolgáltatás nyilvánvalóan egy olyan átfogó szolgáltatás szerves része, amelynek a fő eleme egy másik jogi minősítés körébe tartozó szolgáltatás.

A jelen esetben a Bíróság megállapította, hogy az olyan közvetítői szolgáltatás, mint amelyet az Airbnb Ireland nyújt, megfelel e feltételeknek, és a közvetítői szolgáltatás és a szálláshely-szolgáltatás közötti kapcsolatok jellege nem indokolja az említett közvetítői szolgáltatás „információs társadalommal összefüggő szolgáltatásként” való minősítésének és következésképpen a 2000/31 irányelv e szolgáltatásra való alkalmazásának kizárását.

Egy ilyen közvetítői szolgáltatásnak a kapcsolódó szálláshely-szolgáltatásoktól való elválasztható jellegének alátámasztása érdekében a Bíróság először is rámutatott arra, hogy e szolgáltatás nem kizárólag az ilyen szolgáltatások azonnali megvalósítására, hanem lényegében arra irányul, hogy a kiadó szálláshelyek megjelenítésére és az azok közötti keresésre szolgáló eszközt kínáljon, ezzel megkönnyítve a jövőbeli bérleti szerződések megkötését. Az ilyen típusú szolgáltatás tehát nem tekinthető pusztán járulékosnak az átfogó szálláshely-szolgáltatáshoz képest. Másodszor, a Bíróság hangsúlyozta, hogy egy olyan közvetítői szolgáltatás, mint amelyet az Airbnb Ireland nyújt, egyáltalán nem nélkülözhetetlen a szálláshely-szolgáltatások megvalósításához, mivel a bérbeadók és a bérlők számos más, olykor már hosszú ideje rendelkezésre álló csatornával rendelkeznek. Végül, harmadszor, a Bíróság rámutatott arra, hogy a Bíróság rendelkezésére álló iratokban szereplő egyetlen adat sem mutat arra, hogy az Airbnb Ireland határozná meg a platformját igénybe vevő bérbeadók által kért bérleti díjak összegét vagy azok felső határát.

A Bíróság emellett kifejtette, hogy az Airbnb Ireland által nyújtott egyéb szolgáltatások nem teszik lehetővé e megállapítás megkérdőjelezését, mivel e különböző szolgáltatások pusztán járulékos jellegűek az e társaság által nyújtott közvetítői szolgáltatáshoz képest. Ezenfelül rámutatott arra, hogy az Asociación Profesional Elite Taxi ítéletben és az Uber France ítéletben¹⁴¹ szóban forgó közvetítői szolgáltatásoktól eltérően sem e közvetítői szolgáltatás, sem az Airbnb Ireland által kínált járulékos szolgáltatások alapján nem

¹³⁹ 2017. december 20-i Asociación Profesional Elite Taxi ítélet (C-434/15, [EUC:2017:981](#)), 40. pont.

¹⁴⁰ A műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2015. L 241., 1. o.).

¹⁴¹ 2018. április 10-i Uber France ítélet (C-320/16, [EUC:2018:221](#)).

állapítható meg, hogy e társaság döntő befolyást gyakorol azon szálláshely-szolgáltatások feltételeire, amelyekhez a tevékenysége kapcsolódik, sem a kért bérleti díjak meghatározását, sem a bérbeadók vagy a platformján bérbe adott szállások megválasztását illetően.

Másodszor a Bíróság megvizsgálta, hogy az Airbnb Ireland kifogásolhatja-e az alapeljárásban az Hogue-törvényhez hasonló olyan törvény rá való alkalmazását, amely korlátozza a valamely szolgáltató által egy másik tagállamból nyújtott, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások nyújtásának szabadságát, azon az alapon, hogy Franciaország nem közölte a Bizottsággal e törvényt a 2000/31 irányelv 3. cikke (4) bekezdése b) pontjának második franciabekezdésével összhangban. A Bíróság e tekintetben rámutatott arra, hogy az említett törvénynek a 2000/31 irányelv hatálybalépése előtti elfogadása nem eredményezheti a Francia Köztársaság közlési kötelezettség alóli mentesülését. Ezt követően a CIA Security International ítéletben¹⁴² követett indokolásra támaszkodva megállapította, hogy az említett kötelezettségnek, amely lényeges eljárási követelménynek minősül, közvetlen hatállyal kell rendelkeznie. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy egy ilyen intézkedés közlésére vonatkozó kötelezettség tagállam általi megsértésére a magánszemélyek nem csupán a velük szemben indított büntetőeljárások keretében, hanem egy polgári jogi igényt érvényesítő másik magánszemély kártérítési kérelmével összefüggésben is hivatkozhatnak.

2023. november 9-i Google Ireland és társai ítélet (C-376/22, [EU:C:2023:835](#))

A Google Ireland Limited, a Meta Platforms Ireland Limited és a Tik Tok Technology Limited Írországból letelepedett társaságok, amelyek többek között Ausztriában nyújtanak kommunikációsplatform-szolgáltatásokat.

A Kommunikationsbehörde Austria (KommAustria) (osztrák hírközlési szabályozó hatóság) 2021-ben elfogadott határozataiban megállapította, hogy a fent említett három társaság az osztrák jogszabályok¹⁴³ hatálya alá tartozik.

Mivel álláspontjuk szerint nem alkalmazandó rájuk azon osztrák törvény, amely – függetlenül attól, hogy a kommunikációsplatform-szolgáltatók Ausztriában vagy azon kívül telepedtek-e le – az állítólagosan jogellenes tartalmak ellenőrzésére és bejelentésére vonatkozó kötelezettségeket ír elő a szolgáltatók számára, e társaságok keresetet indítottak a KommAustria határozataival szemben. E kereseteket első fokon elutasították.

Keresetük elutasítását követően a fenti társaságok felülvizsgálati kérelmet terjesztettek a Verwaltungsgerichtshof (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Ausztria) elé. E felülvizsgálati

¹⁴² 1996. április 30-i CIA Security International ítélet (C-194/94, EU:C:1996:172).

¹⁴³ Nevezetesen a Bundesgesetz über Maßnahmen zum Schutz der Nutzer auf Kommunikationsplattformen (Kommunikationsplattformen-Gesetz) (a kommunikációs platformok felhasználóinak védelmét szolgáló intézkedésekről szóló szövetségi törvény) (BGBl. I, 151/2020) hatálya alá.

kérelmek alátámasztására többek között arra hivatkoznak, hogy az osztrák törvény által bevezetett kötelezettségek aránytalanok és összeegyeztethetetlenek az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásával, valamint e szolgáltatásoknak a származási tagállam, más szóval a szolgáltató letelepedési helye szerinti állam általi ellenőrzésének az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvben¹⁴⁴ előírt elvével.

Mivel a legfelsőbb közigazgatási bíróság kétségeit fejezte ki az osztrák törvénynek és az utóbbi által a szolgáltatókra rótt kötelezettségeknek az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvvel való összeegyeztethetőségét illetően, amely irányelv a származási tagállamtól eltérő tagállam számára lehetőséget biztosít arra, hogy bizonyos feltételek mellett eltérjen az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásának elvétől, ezen irányelv értelmezésével kapcsolatban előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé.

Ítéletében a Bíróság arról a kérdésről határoz, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások rendeltetési helye szerinti tagállam eltérhet-e az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásától oly módon, hogy nemcsak egyedi és konkrét intézkedéseket, hanem egy adott szolgáltatáscsoportra vonatkozó általános és elvont jogalkotási intézkedéseket is hoz, amennyiben ezen intézkedések az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv¹⁴⁵ értelmében vett „egy adott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatás ellen irányuló intézkedések” fogalma alá tartozhatnak.

Először is a Bíróság megállapítja, hogy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásának elvétől való eltérés lehetősége az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv rendelkezése szerint „egy adott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatásra” vonatkozik. Ebben az összefüggésben az „adott” szó használata arra utal, hogy az így említett szolgáltatást személyre szabott szolgáltatásként kell érteni. Következésképpen a tagállamok nem fogadhatnak el olyan általános és elvont intézkedéseket, amelyek az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egy adott, általánosan meghatározott kategóriájára vonatkoznak és az e szolgáltatáskategória valamennyi szolgáltatójára különbségtétel nélkül alkalmazandók.

Ezt az értékelést nem kérdőjelezi meg az a tény, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv az „intézkedések” fogalmát használja. Az európai uniós jogalkotó ugyanis azáltal, hogy ilyen tág értelmű és általános kifejezést használt, a tagállamok mérlegelési jogkörébe utalta azon intézkedések jellegének és formájának meghatározását, amelyeket az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásának elvétől való eltérés érdekében elfogadhatnak. E kifejezés használata ellenben semmilyen módon nem érinti ezen intézkedések lényegét és tartalmát.

¹⁴⁴ A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) (a továbbiakban: elektronikus kereskedelemről szóló irányelv).

¹⁴⁵ Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 3. cikkének (4) bekezdése.

Ezt követően a Bíróság megjegyzi, hogy e szó szerinti értelmezést az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv rendszertani elemzése is alátámasztja.

Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabad mozgásának elvétől való eltérés lehetősége ugyanis attól a feltételtől függ, hogy az e szolgáltatások rendeltetési helye szerinti tagállamnak előzetesen intézkedések¹⁴⁶ megtételére kell felszólítania a származási helyük szerinti tagállamot, ami azt feltételezi, hogy a szolgáltatók, és következésképpen az érintett tagállamok azonosíthatók. Már pedig, ha a tagállamok jogosultak lennének arra, hogy az ilyen szolgáltatások szabad mozgását olyan általános jellegű és elvont intézkedésekkel korlátozzák, amelyek különbségtétel nélkül alkalmazandók az e szolgáltatások valamely kategóriájának valamennyi szolgáltatójára, az ilyen azonosítás, ha nem is lehetetlen, de legalábbis rendkívül nehéz lenne, így a tagállamok nem lennének képesek ezt az eljárási feltételt tiszteletben tartani.

Végül a Bíróság hangsúlyozza, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv a származási tagállamban történő felügyelet és a kölcsönös elismerés elvének alkalmazásán alapul, így a szabályozott területen¹⁴⁷ az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat kizárólag azon tagállamban szabályozzák, amelynek a területén az e szolgáltatások nyújtói letelepedtek. Márpedig, ha a tagállamok jogosultak lennének arra, hogy olyan általános és elvont jellegű intézkedéseket fogadjanak el, amelyek különbségtétel nélkül alkalmazandók e szolgáltatások valamely kategóriájának valamennyi szolgáltatójára, függetlenül attól, hogy ez utóbbi tagállamban telepedtek-e le, vagy sem, az megkérdőjelezné a származási tagállamban gyakorolt felügyelet elvét. Ez az elv ugyanis a szabályozási hatáskörnek a származási tagállam és a rendeltetési hely szerinti tagállam közötti megosztásához vezet. Márpedig ez utóbbi állam arra való felhatalmazása, hogy ilyen intézkedéseket fogadjon el, sértené a származási tagállam szabályozási hatáskörét, és azzal a hatással járna, hogy e szolgáltatókat mind e tagállam, mind pedig a rendeltetési hely szerinti tagállam vagy tagállamok jogszabályainak hatálya alá vonná. Ezen elv megkérdőjelezése sértené az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv rendszerét és célkitűzéseit. Egyébiránt annak lehetővé tétele, hogy a rendeltetési hely szerinti tagállam ilyen intézkedéseket fogadjon el, aláásná a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, és ellentétes lenne a kölcsönös elismerés elvével.

Ezenkívül a Bíróság rámutat arra, hogy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv célja a belső piac megfelelő működését gátló jogi akadályok, vagyis azon akadályok felszámolására irányul, amelyek a jogi szabályozás eltéréseiből fakadnak, valamint a jogbiztonság abból eredő hiányából, hogy mely nemzeti szabályok vonatkoznak az ilyen szolgáltatásokra. Márpedig a fent említett intézkedések elfogadásának lehetősége végső soron azt jelentené, hogy az érintett szolgáltatókra eltérő jogszabályok vonatkoznának,

¹⁴⁶ Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 3. cikke (4) bekezdésének b) pontja.

¹⁴⁷ Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv 2. cikkének h) pontja értelmében.

és következésképpen újból bevezetnék a szolgáltatásnyújtás szabadságának az ezen irányelv által megszüntetni kívánt jogi akadályait.

A fentiek alapján a Bíróság megállapítja, hogy az egyes információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egy általánosan meghatározott kategóriájára vonatkozó, és az e szolgáltatáskategória valamennyi szolgáltatójára különbségtétel nélkül alkalmazandó általános és elvont intézkedések nem tartoznak az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv értelmében vett „egy adott, információs társadalommal összefüggő szolgáltatás ellen irányuló intézkedések” fogalmába.

7 Hozzáadottérték-adó

2015. március 5-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-479/13, [EU:C:2015:141](#)) és Bizottság kontra Luxemburg ítélet (C-502/13, [EU:C:2015:143](#))

Franciaországban és Luxemburgban az elektronikus könyvek értékesítésére kedvezményes héamérték vonatkozott. Ily módon 2012. január 1-je óta Franciaország 5,5%-os, Luxemburg pedig 3%-os héamértéket alkalmazott az elektronikus (vagy digitális) könyvek értékesítésére.

A jelen ügyben szóban forgó elektronikus könyvek a valamely honlapról ellenérték fejében, számítógépen, okostelefonon, e-könyv-olvasón vagy bármely más olvasórendszeren való megjelenítés céljából, letöltés vagy valós idejű adatátvitel („streaming”) útján értékesített, elektronikus formátumú könyveket foglalták magukban. Az Európai Bizottság annak megállapítását kérte a Bíróságtól, hogy Franciaország és Luxemburg, mivel kedvezményes héamértéket alkalmazott az elektronikus könyvek értékesítésére, nem teljesítette a héairányelvből¹⁴⁸ eredő kötelezettségeit.

A Bíróság kimondta, hogy az a tagállam, amely az elektronikus vagy digitális könyvek értékesítésére kedvezményes héamértéket alkalmaz, nem teljesíti a 2006/112/EK irányelv 96. és 98. cikkéből, valamint a 282/2011/EU rendeletből¹⁴⁹ eredő kötelezettségeit.

A 2006/112/EK irányelv III. melléklete 6. pontjának szövegéből ugyanis kitűnik, hogy a kedvezményes héamértéket azon ügyletekre kell alkalmazni, amelyek valamely fizikai adathordozón rögzített könyv értékesítésére irányulnak. Bár az elektronikus könyvek elolvasásához kétséggkívül szükség van valamilyen fizikai adathordozóra, mint például egy számítógépre, az ilyen adathordozó azonban nem képezi az elektronikus könyv értékesítésének a részét. Ezenfelül, ahogyan az az említett irányelv 98. cikke

¹⁴⁸ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.)

¹⁴⁹ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló, 2011. március 15-i 282/2011/EU tanácsi végrehajtási rendelet (HL 2011. L 77, 1. o.).

(2) bekezdésének második albekezdéséből kitűnik, az uniós jogalkotó úgy határozott, hogy az „elektronikus úton nyújtott szolgáltatásokra” nézve kizárja a kedvezményes héamérték alkalmazásának minden lehetőségét. Márpedig az elektronikus könyvek értékesítése ilyen szolgáltatást képez, amennyiben az ilyen értékesítés nem tekinthető az ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében vett termékértékesítésnek, mivel az elektronikus könyv nem minősíthető birtokba vehető dolognak. Hasonlóképpen, az elektronikus könyvek értékesítése eleget tesz az elektronikus úton nyújtott szolgáltatásoknak a 282/2011/EU rendelet 7. cikke (1) bekezdésében szereplő fogalommeghatározásának.

Ezt az értelmezést nem kérdőjelezi meg az adósemlegesség elve, mivel ez az elv – egyértelmű rendelkezés hiányában – nem teszi lehetővé valamely kedvezményes hozzáadottértékadó-mérték hatályának kiterjesztését.

2017. március 7-i RPO ítélet (nagytanács) (C-390/15, [EU:C:2017:174](#))

A héairányelvnek¹⁵⁰ megfelelően a tagállamok kedvezményes héamértéket alkalmazhattak az olyan nyomtatott kiadványokra, mint a könyvek, újságok és folyóiratok. Ezzel szemben a digitális kiadványokra, a fizikai adathordozón (például a CD-ROM-on) nyújtott digitális könyvek kivételével, az általános héamértéket kellett alkalmazni. A lengyel ombudsman által kezdeményezett eljárásban a Trybunał Konstytucyjnynek (alkotmánybíróság, Lengyelország) kétségei voltak ezen eltérő adóztatás érvényességét illetően. E bíróság azt kérdezte a Bíróságtól, hogy egyrészt ezen eltérő adóztatás összeegyeztethető-e az egyenlő bánásmód elvével, másrészt pedig hogy kellő mértékben bevonták-e az Európai Parlamentet a jogalkotási eljárásba.

A Bíróság szerint a jogalkotási eljárás során a Parlamenttel a Szerződésben előírt esetekben folytatandó konzultáció kötelezettsége magában foglalja, hogy a szöveg bármely módosítása minden olyan esetben a Parlamenttel való új konzultációt tesz szükségessé, amikor a végül elfogadott szöveg összességében lényegét tekintve eltér attól, amelyről a Parlamenttel korábban már konzultáltak, kivéve azon eseteket, amikor a módosítások alapvetően megfelelnek a Parlament kifejezett kívánságának.

Meg kell állapítani, hogy a módosított 2006/112/EK irányelv III. mellékletének 6. pontja nem más, mint azon szöveg megfogalmazásbeli egyszerűsítése, amely az irányelvjavaslatban szerepelt, és amelyet érdemi részét tekintve teljes egészében változatlanul hagytak.

Ezenfelül az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata semmilyen olyan körülményt nem tárt fel, amely a 2006/112/EK irányelv III. mellékletének 6. pontja vagy

¹⁵⁰ A 2006/112/EK irányelvnek a hozzáadottértékadó kedvezményes mértéke tekintetében történő módosításáról szóló, 2009. május 5-i 2009/47/EK tanácsi irányelvvel (HL 2009. L 116., 18. o., helyesbítés: HL 2012. L 249., 15. o.) módosított a közös hozzáadottértékadó rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; helyesbítések: HL L 335., 2007.12.20., 60. o.; HL L 323., 2015.12.9., 31. o.).

az ezen irányelv 98. cikkének az ugyanezen irányelv III. melléklete 6. pontjával összefüggésben értelmezett (2) bekezdése érvényességét érintené.

Meg kell állapítani, hogy egyrészt a digitális könyvek bármilyen fizikai adathordozón való értékesítése, másrészt a digitális könyvek elektronikus úton való értékesítése összehasonlítható helyzeteknek minősülnek. E rendelkezéseket úgy kell tekinteni, mint amelyek, figyelemmel az uniós jogalkotó által elérni kívánt célra, egyébként összehasonlítható két helyzet között eltérő bánásmódot valósítanak meg. Amennyiben ilyen eltérés megállapítására kerül sor, nem sérül az egyenlő bánásmód elve, amennyiben ezen eltérő bánásmód kellően indokolt. Ez a helyzet áll fenn, ha az eltérő bánásmód összefüggésben áll az ilyen eltérő bánásmódot megvalósító intézkedés által elérni kívánt, jogszerűen megengedhető céllal, illetve ha e céllal arányos.

Ebben az összefüggésben természetesen valamely adójogi jellegű intézkedés elfogadása politikai, gazdasági és társadalmi döntéseket, és az eltérő érdekek fontossági sorrendjének meghatározását vagy összetett mérlegelést igényel az uniós jogalkotó részéről. Következésképpen ennek keretében széles mérlegelési jogkört kell számára elismerni oly módon, hogy a bírósági felülvizsgálatot a nyilvánvaló hibák felülvizsgálatára kell korlátozni. A Tanács és a Bizottság által adott magyarázatokból ugyanis az következik, hogy szükségesnek bizonyult az elektronikus úton nyújtott szolgáltatások egyértelmű, egyszerű és egységes szabályozása annak érdekében, hogy kétséget kizáróan megállapítható legyen az e szolgáltatásokra alkalmazandó héamérték, és hogy ily módon megkönnyítsék az adóalanyok és a nemzeti adóhatóságok számára ezen adó kezelését. E tekintetben azon lehetőség, hogy kedvezményes héamértéket alkalmazzanak a digitális könyvek elektronikus úton való értékesítésére, azt eredményezné, hogy sérülne az intézkedés uniós jogalkotó által elérni kívánt általános koherenciája.

AZ EURÓPAI UNIÓ
BÍRÓSÁGA

Kutatási és Dokumentációs Igazgatóság

2024. július